

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра міжнародних економічних відносин

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Міжнародні комерційні операції банку»

(на матеріалах АТ КБ «ПРИВАТБАНК», м. Київ)

Студентки 2 курсу, 1м
групи,
Спеціальності 051
«Економіка»
Спеціалізації
«Міжнародна економіка»

Михайленко Анни
Вікторівни

Науковий керівник
доктор екон. наук,
професор

Ходжяян Аліна
Олександрівна

Гарант освітньої
програми
канд. екон. наук,
професор

Кудирко Людмила
Петрівна

Київ 2018

АНОТАЦІЯ

Михайленко А.В. «Міжнародні комерційні операції банку (на прикладі АТ КБ «ПРИВАТБАНК»)). – Випускна робота. - 2018 р.

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка» спеціалізація «Міжнародна економіка». Київський національний торговельно-економічний університет.

В роботі розглянуто сутність комерційного банку та його операцій. Визначено основні форми розрахунків, які використовуються при проведенні міжнародних операцій. Здійснено аналіз основних банківських показників. Проведено оцінку ефективності діяльності банку за допомогою методу коефіцієнтів та методики Кромонава та системи CAMELS. Розроблено заходи для покращення діяльності банку та підвищення ефективності проведення ним міжнародних операцій.

Ключові слова: банк, банківська установа, комерційний банк, міжнародні операції, міжнародні розрахунки, прибутковість банку, ефективність операцій.

SUMMARY

Mykhailenko A. «International commercial operations of the bank (as an example of JSC CB «PRIVATBANK»)). - Graduation work. – 2018.

Final qualification work on the receipt of the master's degree majoring in specialty 051 «Economics» with specialization «International Economics». Kyiv National University of Trade and Economics.

The essence of commercial bank and its operations is considered in the work. The basic forms of calculations that are used in conducting international operations are determined. The analysis of the main banking indicators is carried out. An estimation of efficiency of the bank was conducted using the method of coefficients and methods of Kromonov and the system CAMELS. Measures have been developed to improve the bank's activity and improve the efficiency of its international operations.

Key words: bank, bank institution, commercial bank, international operations, international settlements, bank profitability, efficiency of operations.

РЕФЕРАТ

Випускна кваліфікаційна робота на тему «Міжнародні комерційні операції банку» (на матеріалах АТ КБ «ПРИВАТБАНК», м. Київ) містить 126 сторінок, 34 таблиці, 29 рисунків, 10 формул, 4 додатки. Перелік посилань нараховує 64 найменувань.

Метою дослідження є висвітлення сутності міжнародних комерційних операцій банку, механізму їх проведення та специфіки використання.

Завдання дослідження: визначити сутність міжнародних комерційних операцій банку; розглянути механізм проведення міжнародних комерційних операцій банку; розглянути методичний інструментарій оцінювання ефективності проведення міжнародних комерційних операцій банку; проаналізувати показники фінансово-господарської та зовнішньоекономічної діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК»; провести аналіз міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»; оцінити ефективність проведення міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»; обґрунтувати резерви з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»; запропонувати заходи з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»; зробити прогнозну оцінку ефективності заходів з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Об'єктом дослідження є міжнародна діяльність комерційного банку.

Предметом дослідження є теоретичні і методологічні засади міжнародних комерційних операцій банку.

У першому розділі висвітлюється сутність міжнародних комерційних операцій банку та висвітлено значимість комерційного банку для економіки країни. Зазначено, що саме комерційні банки є еталоном при проведенні зовнішньоекономічних операцій, вони надають фінансові послуги широкій громадськості, бізнесу та компаніям, забезпечують економічну та соціальну стабільність та стале зростання економіки. Без комерційних банків міжнародна

фінансова і імпортно-експортна галузь не існувала би, так як вони надають можливість надійної передачі коштів та здійсненню ділової практики між різними країнами. Банки займаються кредитними, депозитними та валютними операціями, як для фізичних, так і для юридичних осіб, лізингом, міжнародними розрахунками та багато іншим. Для забезпечення надійності міжнародних переказів банки застосовують факторингові та форфейтингові операції, інкасо, акредитиви та банківські гарантії.

У другому розділі описано характеристику АТ КБ «ПРИВАТБАНК». Проведено аналіз активів та пасивів. Розраховано коефіцієнти фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності та ефективності діяльності банку. Проведено коефіцієнтний аналіз, аналіз за системою CAMELS та за методикою Кромонава. Було виявлено, що банк надалі продовжує свою діяльність видаючи кредити, та залучаючи депозити, продає іноземну валюту, співпрацює з фізичними та юридичними особами. Зовнішньоекономічна діяльність банку функціонує так, як і раніше. Банк пропонує вигідні ставки за міжнародними акредитивами та інкасо, пропонує скористатися банківськими переказами та іншими послугами для міжнародних розрахунків.

У третьому розділі було виявлено, що здійснюючи міжнародну діяльність АТ КБ «ПРИВАТБАНК» наражається на ризики, які можуть негативно вплинути на стан банку в цілому. Було виявлено категорії ризиків. Виявлено, що для більш ефективного проведення міжнародних операцій слід обирати правильні та вигідні форми розрахунків з іноземними контрагентами. Було виявлено які форми розрахунків більш ефективні для експортерів, а які більш вигідні для імпортерів. Правильний підхід до вибору міжнародних розрахунків призведе до зменшення кількості збиткових операцій. Було запропоновано почати кредитувати сектор малого та середнього підприємництва для збільшення міжнародних операцій серед невеликих підприємств, для їх виходу на нові зарубіжні ринки і розвитку потенціалу населення за рахунок ведення ним власного бізнесу.

У висновках зазначено, що роль банків у сучасних ринкових умовах є досить важливою для розвитку країн. Банківські операції поділяються на активні

(наприклад надання кредитів), пасивні (залучення депозитів) та послуги (оренда сейфів, міжнародні розрахунки та ін). Сучасні банки пропонують своїм клієнтам цілі пакети фінансових послуг при обслуговуванні експортно-імпортних операцій, які охоплюють надання кредитів та покриття ризиків за ними, та оплату розрахунків у зручній валюті для обох сторін. Глобалізація економіки прискорила розвиток середньо- та довгострокового міжнародного кредитування використовуючи такі форми розрахунків як: міжнародний факторинг; міжнародний форфейтинг; міжнародний лізинг. Виділяють три основні форми міжнародних розрахунків: банківський переказ; інкасо; акредитив. За оцінками коефіцієнтного аналізу, системи CAMELS та методики Кромонава, було виявлено, що діяльність АТ КБ «ПРИВАТБАНК» переживає складний період, існує ризик недовіри до банку з боку клієнтів. Але в цілому зараз банк функціонує нормально за рахунок проведених заходів для подолання неплатоспроможності банку.

Рік виконання випускної кваліфікаційної роботи – 2017/2018 рік.

Рік захисту випускної кваліфікаційної роботи – 2018 рік.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ.....	7
1.1. Сутність міжнародних комерційних операцій банку.....	7
1.2. Механізм проведення міжнародних комерційних операцій банку.....	15
1.3. Методичний інструментарій оцінювання ефективності проведення міжнародних комерційних операцій банку.....	27
Висновки до розділу 1.....	37
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	39
2.1. Аналіз показників фінансово-господарської та зовнішньоекономічної діяльності АТ КБ «Приватбанк».....	39
2.2. Аналіз міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	54
2.3. Оцінка ефективності проведення міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	70
Висновки до розділу 2.....	78
РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	80
3.1. Обґрунтування резервів з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	80
3.2. Впровадження заходів з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	88
3.3. Прогнозна оцінка ефективності заходів з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	98
Висновки до розділу 3.....	106

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	108
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	113
ДОДАТКИ.....	119

ВСТУП

Актуальність. Використання банківських операцій у сучасній економіці є невід'ємною частиною міжнародної діяльності. Послуги банку необхідні при експортно-імпортній діяльності підприємства, для оплати праці працівникам, для оплати купленого обладнання або товарів, для взяття кредитів або для безпечного перерахування коштів на рахунки іноземних партнерів та для багатьох інших потреб. Головним товаром банку є ніщо інше як гроші. Саме вони і виконують важливу роль у проведенні операцій банку.

Для того, щоб якісно надавати послуги та здійснювати свої операції банк повинен бути фінансово стійким. За фінансовою стійкістю мається на увазі спроможність банку ефективно виконувати свою діяльність, забезпечувати розвиток через трансформацію ресурсів та мінімізувати ризики, які виникають під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів: економічних, політичних, соціальних, та інших.

Стабільне функціонування банку та можливість його подальшого розвитку є умовою ефективного функціонування економіки країни. Важливу економічну роль у розвитку ринкової економіки відіграють саме комерційні банки, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю, і можуть запропонувати підприємствам великий перелік різних послуг для безпечного проведення міжнародних операцій.

На сьогоднішній день банки надають повний спектр фінансових послуг, включаючи валютні, кредитні, депозитні, експортні, імпортні операції та інші. Банківські технології розвиваються щоденно. Зараз можна не тільки оплатити покупку в інтернеті, або оплатити комунальні платежі через он-лайн системи, але й оформити депозит або кредит, і все це навіть не виходячи з дому.

Для того, щоб зрозуміти як добре функціонує банк існує багато методів для оцінки діяльності, наприклад коефіцієнтний аналіз, рейтингові методи Кромонава або CAMELS, провівши дослідження за ними можна сказати наскільки фінансово стійкий банк, і чи вигідно певній установі проводити міжнародні банківські

операції саме тут, чи буде це безпечно, чи може слід шукати інший більш надійний банк.

Однак, у банківській системі завжди присутні ризики, які неможливо передбачити, але можна мінімізувати шляхом ефективного управління банком та його ресурсів. Існує безліч способів захистити міжнародні операції банку для уникнення грошових втрат та втрати довіри до банку в цілому.

Дослідженням банківської сфери, банківських операцій, міжнародних розрахунків та фінансовою стабільністю банків займалися такі науковці як: Вівчар Н.В., Венгер В.В., Демківський А.В., Єгоричева С.Б., Кобичева О. С., Коваленко Д.І., Колодізев, О.М., Косова Т.Д., Костюченко О.А., Кочетков, В.М., В.Кромонов, Левус Н., Маркс К., Масленченков Ю.С., Піддубна Т.Н. та інші.

Метою дослідження є висвітлення сутності міжнародних комерційних операцій банку, механізму їх проведення та специфіки використання.

Завдання дослідження:

- визначити сутність міжнародних комерційних операцій банку;
- розглянути механізм проведення міжнародних комерційних операцій банку;
- розглянути методичний інструментарій оцінювання ефективності проведення міжнародних комерційних операцій банку;
- проаналізувати показники фінансово-господарської та зовнішньоекономічної діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
- провести аналіз міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
- оцінити ефективність проведення міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
- обґрунтувати резерви з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
- запропонувати заходи з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;

- зробити прогнозну оцінку ефективності заходів з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Об'єктом дослідження є міжнародна діяльність комерційного банку.

Предметом дослідження є теоретичні і методологічні засади міжнародних комерційних операцій банку.

Методи дослідження. У процесі дослідження використані бібліографічно-описовий метод, статистичний метод, методи динамічних порівнянь, портфельний аналіз, використані методи економіко-статистичного аналіз; методи системного; метод експертних оцінок; графічний метод.

Інформація про використання інформаційних технологій: обчислення виконані на ПК за допомогою MS Excel.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

1.1. Сутність міжнародних комерційних операцій банку

У сучасних ринкових умовах роль банків надзвичайно важлива для економічного розвитку країн. З переходом до грошово-кредитної системи, де основою є кредитні взаємовідносини не тільки між господарюючими суб'єктами, але й між державами, постала потреба у чіткому розумінні суті банків та їх ролі в ринковій економіці. Для банків зараз важливою характеристикою є надійність та фінансова стабільність.

У Законі України «Про банки і банківську діяльність» сказано так: «Банківська діяльність являє собою залучення у вклади грошові кошти фізичних і юридичних осіб та розміщення цих коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, а також дозволяється відкриття і ведення банківських рахунків фізичних і юридичних осіб». Також у даному законі поняття «банк» та «банківська діяльність» майже збігаються; у законі зазначено, що це – юридична особа, яка має виключне право на підставі ліцензії Національного банку здійснювати певну сукупність операцій [19].

О.А. Кириченко вважає, що банк – це автономне, незалежне комерційне підприємство, яке має свій продукт. Продуктом у даному випадку насамперед є формування платіжних засобів (грошової маси), а також різноманітні послуги у вигляді надання кредитів, гарантій, доручень, консультацій, управління майном... Діяльність банку має продуктивний характер» [46].

К. Маркс писав про те, що банк та банківська система за своєю формальною організацією і централізацією «являють собою наймайстерніше і найдосконаліше творіння, до якого взагалі приводить капіталістичний спосіб виробництва» [38, с. 427].

С. Ходакевич під банком розуміє фінансово-кредитну установу, яка на підставі ліцензії НБУ здійснює депозитні, кредитні та розрахункові операції на комерційних засадах[59, с. 89].

Комерційний банк – фінансово-кредитний інститут акціонерного типу, який виконує базові функції та операції для фізичних і юридичних осіб з метою привласнення прибутків [10].

Банківська операція – це взаємопов'язаних дій (угод), що здійснюються банками, яким надане чинним законодавством виключне право їх здійснення [3].

Банківська послуга – це форма задоволення потреб (у позичці, розрахунково-касовому обслуговуванні, гарантіях, купівлі-продажу та збереженні цінних паперів, іноземної валюти тощо) споживачів – клієнтів банку[3].

Банківська система є невід'ємною складовою економіки країни. Вона являє собою структурну сукупність інституцій, які пропонують фінансові послуги для країни, та за допомогою яких здійснюється мобілізація коштів і надаються клієнтам різноманітні послуги з прийому вкладів і надання кредитів [7, с. 3; 60].

Базовою ланкою банківської системи більшості країн світу є саме комерційні банки та операції, які вони здійснюють.

Загальна роль комерційних банків – надання фінансових послуг широкій громадськості, бізнесу та компаніям, забезпечення економічної та соціальної стабільності та сталого зростання економіки.

Комерційні банки приймають різні види депозитів публічно, зокрема від своїх клієнтів, включаючи депозити в національній валюті, депозити з регулярним рахунком, а також депозити з фіксованими депозитами; надають кредити та аванси різних форм, включаючи овердрафт, грошовий кредит, дисконтування векселів, гроші на виклик тощо; запроваджують різні інвестиційні програми для всіх людей, що не мають рівних умов [62].

Без комерційних банків міжнародна фінансова і імпортно-експортна галузь не існувала би, так як вони надають можливість надійної передачі коштів та здійсненню ділової практики між різними країнами.

Комерційні банки, що здійснюють міжнародний бізнес, також називаються торговельними банками, оскільки вони фінансують торгівлю між компаніями та клієнтами, розташованими в різних країнах [61].

З метою сприяння міжнародній торгівлі та розвитку, комерційні банки конвертують та торгують іноземною валютою. Коли компанія веде свою діяльність в іншій країні, вона може вести розрахунки в валюті цієї країни. Незважаючи на те, що деякі з цих доходів будуть використані для оплати праці працівників цієї країни та на адміністративні витрати, такі як оренда офісу, комунальні послуги та постачання, компанія може потребувати придбання товарів із сусідньої країни у валюті цієї країни або конвертувати готівку у свою національну валюту для повернення до домашнього офісу [61].

Міжнародні комерційні операції – це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, яка побудована на взаємовідносинах між ними, є сукупністю виробничо-господарських, організаційно-економічних та комерційних функцій, які забезпечують обмін продукцією в матеріально-речовій формі, та має місце як на території України, так і за її межами. Міжнародні комерційні операції представляють собою заходи та дії з реалізації зовнішньоекономічних можливостей [9, с. 7].

Компанії завжди повинні позичати гроші для покриття закупівлі сировини, деталей машин, інвентаризації та/або заробітної плати. Банки із зарубіжними філіями або філіями можуть спростити процес корпоративних фінансів у всій організації компанії шляхом консолідації процедур транзакції, звітування та ведення обліку.

Корпоративні рахунки, кредитні картки та спеціальні блокування також пропонуються комерційними банками, щоб допомогти зробити іноземну торгівлю можливою для компанії. Коробки блокування особливо корисні для збору платежів від закордонних клієнтів та звітування про доходи щодня для цілей управління грошовими коштами. Валютні кредитні картки також відіграють

важливе значення для ліквідації вартості придбання крос-валюти, яка, як правило, здійснюється при дорогих оцінках [61].

На рис. 1.1 зображено взаємозв'язок банку та клієнта у процесі їх діяльності.

Рис. 1.1. Взаємозв'язок банку та клієнта

Джерело: [6, с. 40]

Результатом діяльності банку є створення банківського продукту, який виступає в двох формах: перша це створення платіжних коштів, а друга – надання послуг (класифікація банківських послуг наведена в табл. 1.1).

Специфічні послуги включають:

- депозитні;
- кредитні;
- розрахункові.

Неспецифічні включають: посередницькі послуги, надання гарантій, довірчі, консультаційні, надання сейфів [29, с. 5].

Банківський продукт можна представити як сукупність окремих елементів:

- 1) технологія – порядок та послідовність здійснення банківських операцій;
- 2) послуги – предмет відносин між банком і клієнтом;
- 3) операції – окремі дії та процедури, що утворюють продукт;
- 4) документи – матеріальні або нематеріальні носії, що засвідчують сукупність прав та обов'язків банку та клієнта [6, с. 39].

Розглянемо більш детально, які існують банківські операції.

Банківські операції (також банківські послуги) - транзакційні та бізнес-операції, які звичайно здійснюються банками; в деяких країнах на виключній основі. Банківські операції забезпечують функціонування й прибутковість банків. У комерційних банках на меті є одержання прибутку [62].

Виділяють три групи видів банківських операцій, а саме: пасивні операції; активні операції; послуги.

На рис. 1.2 наведено схему, на якій зображені види операцій, які виконує комерційний банк.

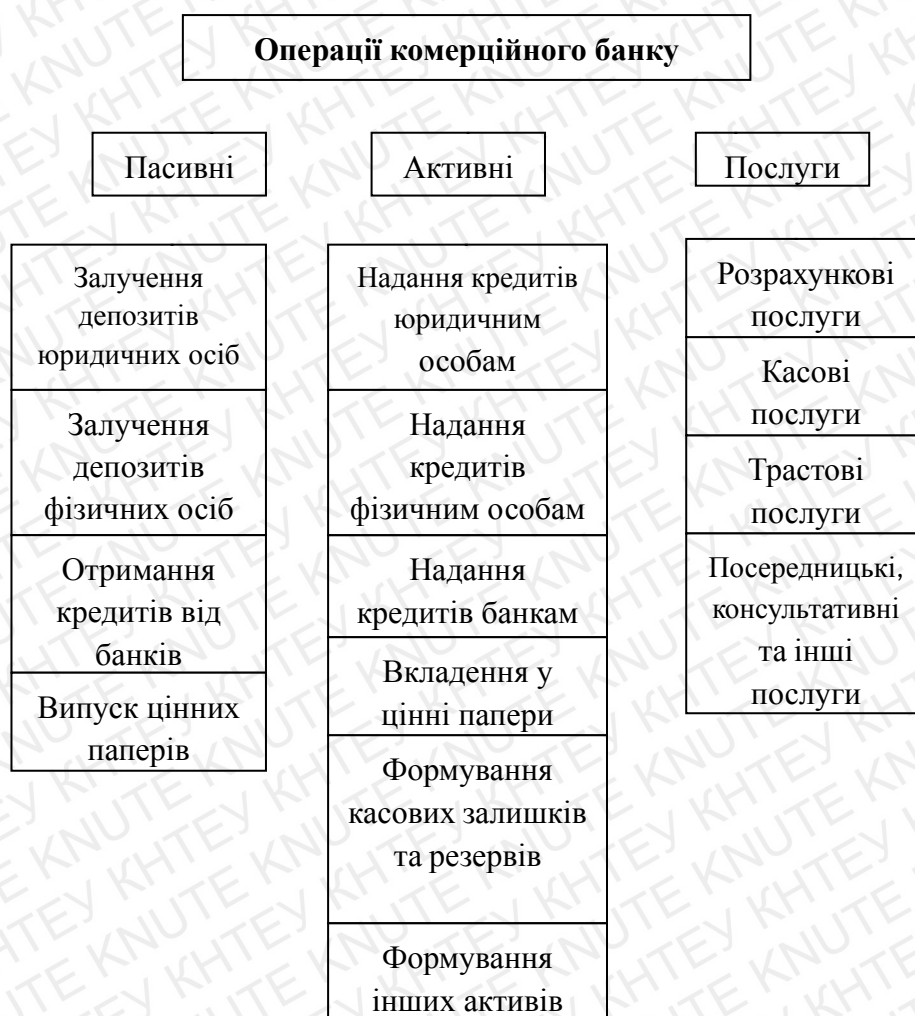

Рис. 1.2. Класифікація операцій комерційного банку

Джерело: [15]

За допомогою пасивних операцій банки формують свої ресурси. Пасивні операції комерційних банків – це операції з мобілізації ресурсів комерційного банку. За рахунок пасивних операцій формуються ресурси комерційного банку, які необхідні йому понад власний капітал для забезпечення нормальної діяльності, підтримання ліквідності на належному рівні та отримання запланованого доходу. За видами банківські ресурси поділяються на: власні, залучені, позичені операції.

Є чотири форми пасивних операцій комерційних банків:

- первинна емісія цінних паперів комерційного банку;
- відрахування від прибутку банку на формування або збільшення фондів;
- одержання кредитів від інших юридичних осіб;
- депозитні операції [4], [26].

За допомогою активних операцій банки розмішують залучені й власні ресурси на потреби різних господарських операцій населення. Активні операції комерційних банків – це операції, пов'язані з розміщенням банківських ресурсів у грошових і кредитних та інвестиційних портфелях.

До активних операцій банків належать:

- операції з вкладення банківських ресурсів у грошові кошти в готівковій і безготівковій формах з метою підтримання ліквідності банку;
- розрахункові операції, пов'язані з платежами клієнтів;
- касові операції з приймання і видавання готівки;
- кредитні операції, пов'язані з наданням кредитів різних форм і видів юридичним, фізичним особам, банкам;
- інвестиційні операції з вкладення банківських ресурсів у цінні папери (акції, державні та корпоративні облігації) на тривалий строк;
- фондові операції з купівлі-продажу цінних паперів;
- валютні операції з купівлі-продажу іноземної валюти на внутрішньому та міжнародному валютних ринках;
- депозитні операції з розміщення тимчасово вільних ресурсів банку в депозити в НБУ та в інших комерційних банках;

- операції з купівлі-продажу банківських металів на внутрішньому і міжнародному валютних ринках;
- операції з придбання основних засобів, матеріальних та нематеріальних активів [4].

Комерційні банки надають ряд послуг своїм клієнтам, їх можна розділити на основні банківські послуги та інші послуги, пов'язані з платіжними системами тощо.

До банківських послуг належать:

- 1) залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних та фізичних осіб;
- 2) відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах;
- 3) розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик [52, стаття 3, п. 3.6].

У табл. 1.1 більш детально описано перелік банківських продуктів та послуг.

Банківські послуги мають такі особливості:

- 1) Їх не можна складувати, робити запаси, тобто у банківського продукту немає конкретної товарної форми.
- 2) Охоплюють активні і пасивні операції.
- 3) Не є монополією тільки банку.
- 4) Продуктивний характер: банк перетворює грошові ресурси, що не працюють, в активи надання кредитів, які працюють, що сприяє розвитку виробництва.
- 5) Об'єктом банківських послуг є капітали в грошовій формі [29, с. 6].

Банк, крім надання фінансових послуг, має право здійснювати також діяльність щодо:

- 1) інвестицій;
- 2) випуску власних цінних паперів;

- 3) зберігання цінностей або надавання майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа;
- 4) інкасації коштів та перевезення валютних цінностей;
- 5) надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг [52, стаття 3, п. 3.8].

Таблиця 1.1

Перелік банківських продуктів та послуг

Види банківських послуг	Види банківських продуктів
1. Щодо залучення ресурсів	
1.1. Депозитні	Ощадний вклад, строковий вклад (депозит), депозит до запитання, депозит у дорогоцінних металах тощо.
1.2. Довірчого управління	Індивідуальне довірче управління, сертифікат дольової участі (загальний фонд банківського управління) тощо.
1.3. Брокерського посередництва	Брокерське обслуговування, Інтернет-брокер, посередництво у купівлі та продажу дорогоцінних металів, готівкової та безготівкової іноземної валюти тощо.
1.4. Щодо залучення на основі цінних паперів	Облігації, акції тощо.
2. Щодо розміщення ресурсів	
2.1. Кредитні	Кредит, кредитна лінія, овердрафт, іпотечний кредит, споживчий кредит, МБК тощо.
2.2. Лізингові	Оперативний лізинг, фінансовий лізинг тощо.
2.3. Факторингові	Факторинг з правом регресу, факторинг без права регресу, зовнішньо-торгівельний факторинг тощо.
2.4. Емісійне посередництво	Андерайтинг тощо.
2.5. Інвестиційні (дилерські)	Репо, купівля-продаж цінних паперів тощо.
2.6. Гарантійні	Банківська гарантія, поручительство, аваль тощо.
3. Розрахункові	
3.1. Розрахунково-касове обслуговування	Розрахунковий рахунок, «зарплатні» проекти, банківські картки, акредитиви, інкасо тощо.
3.2. З емісії платіжних інструментів	Векселі, розрахункові та дорожні чеки тощо.
3.3. Послуги доступу до платіжних систем (Western Union, Contact і т.д.)	Перекази Western Union, перекази Contact тощо.
4. Зберігання	
4.1. З оренди сейфів	Індивідуальний банківський сейф тощо.
4.2. Послуги депозитарію	Ведення рахунку депо тощо.
4.3. Послуги зберігача, реєстратора	Ведення реєстру власників цінних паперів.
5. Інформаційні	
5.1. Консалтингові	Консалтинг, інформаційне забезпечення, правове супроводження контракту тощо.
5.2. Оціночні	Оцінка нерухомості, застави тощо.

Джерело: [6, с. 43]

Отже, міжнародні операції банку мають досить широкий спектр можливостей, вони охоплюють майже всі сфери економічної діяльності і є незамінними при виконанні головних функцій комерційного банку.

1.2. Механізм проведення міжнародних комерційних операцій банку

Процеси, що відбуваються у сучасному світі впливають на економіку країн та на діяльність підприємств в тих країнах. Процеси інтернаціоналізації та глобалізації економіки, потреба в диверсифікації, покращенні та підвищенні прибутковості банківських операцій – все це сприяє на розширення міжнародної банківської діяльності. Сучасні комерційні банки здійснюють міжнародні валютні, кредитні, розрахункові операції, надання банківських гарантій тощо.

Основні операції виконувани банками:

Валютні операції – фінансові та банківські операції, які пов'язані з переходом права власності на валютні цінності, використанням валютних цінностей як засобу платежу в міжнародному обігу, ввезенням, вивезенням, переказом та пересиланням на територію країни та за її межі валютних цінностей [41].

Кредитні операції – вид активних банківських операцій, пов'язаних із розміщенням залучених банком коштів шляхом їх надання в тимчасове користування або прийняттям зобов'язань про надання коштів у тимчасове користування на певних умовах, а також надання гарантій, поручительств та акредитивів [7].

Депозитні операції – це пасивні операції банків із залучення грошових коштів юридичних та фізичних осіб на вклади у національній та іноземній валютах, на визначені строки або до запитання [10].

Міжнародні банківські операції є об'єктом державного та міждержавного регулювання і контролю. Тому, державні органи можуть обмежувати діяльність банків за кордоном.

Сучасні банки пропонують своїм клієнтам цілі пакети фінансових послуг при обслуговуванні експортно-імпортних операцій, які охоплюють надання кредитів та покриття ризиків за ними, та оплату розрахунків у зручній валюті для обох сторін.

Міжнародний кредит як форма руху позичкового капіталу, що пов'язаний з наданням грошових і товарних цінностей на умовах повернення, платності, строковості, забезпеченості та цільового використання, є основою фінансування експортних та імпортних операцій. Глобалізація економіки прискорила розвиток середньо- та довгострокового міжнародного кредитування використовуючи такі форми розрахунків як:

- 1) міжнародний факторинг;
- 2) міжнародний форфейтинг;
- 3) міжнародний лізинг.

На основі міжнародного факторингу укладаються експортні угоди, при цьому умовою є те, що продавець одержить гроші відразу та у своїй валюті [54].

У Законі України «Пробанки й банківську діяльність» визначають факторинг (ст.47), як банківську операцію «придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги» [12].

Факторинг – це комплекс послуг, котрі надаються компаніям, які здійснюють свої розрахунки з відстрочкою платежу, в обмін на відступлення дебіторської заборгованості, що включає фінансування поставок товарів, страхування кредитних ризиків, облік стану дебіторської заборгованості й регулярне надання відповідних звітів клієнтові, а також контроль своєчасності оплати й роботу з дебіторами. Факторингове обслуговування є найкоротшим шляхом до розв'язання проблеми скорочення касових розривів, викликаних поставками товару, бо фактор (банк або факторинг-компанія, що надає послуги факторингу) має змогу виплачувати авансовий платіж у розмірі від 50% до 90% від суми вартості товару. Банк оцінює кредитоспроможність наявних і можливих боржників клієнта (тобто його покупців) і заздалегідь встановлює граничний розмір авансу. Залишкова сума у розмірі 10% (50%), перераховується

постачальнику після одержання платежу від дебітора, за вирахуванням комісійної винагороди фактора, яка складається із сплати за обслуговування і плати за фінансування [23].

Механізм здійснення факторингової операції можна дослідити за поданою нижче схемою (рис.1.3), де:

- 1 – відвантаження товару за двостороннім зовнішньоекономічним договором,
- 2 – виставлення розрахункових документів,
- 3 – перевірка платоспроможності покупця,
- 4 – оплата фактором розрахункових документів постачальнику,
- 5 – оплата розрахункових документів покупцем.

За умовами договору, клієнт сплачує відповідну суму факторинговому відділу за проведення розрахунково-кредитних операцій. Ця сума складається з двох частин:

- відсотка за кредит, який надається фактором. Цей відсоток на 1-2 пункти вищий за діючу облікову ставку;
- комісійних (за інкасацією рахунків 1,5%-2,5% від вартості рахунків-фактур) [20].

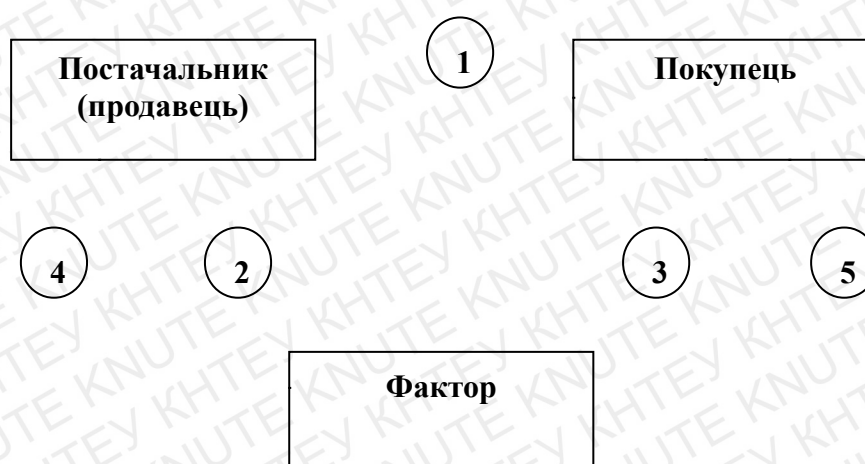

Рис. 1.3. Механізм проведення факторингових операцій

Джерело: [23]

Основні схеми факторингу [45]:

- однофакторна схема, коли в зовнішньоторговельній операції беруть участь експортер, імпортер й експорт-фактор;
- двофакторна схема, коли експорт-фактор не має в країні імпортера досить можливостей для оцінки кредитоспроможності імпортера й стягнення з його боргу (якщо буде потреба). Тоді за частину отриманого від клієнта винагороди експорт-фактор залучає також імпорт-фактора.

Іншою формою кредитування зовнішньої торгівлі є форфейтинг [33].

Форфейтинг (від фр. *forfait* – відмова від прав) – це купівля боргу, вираженого у зворотному документі (перевідний або простий вексель) у кредитора на безповоротній основі. Це означає, що покупець боргу (форфейтер) бере на себе зобов'язання про відмову (форфейтинг) від свого права на звернення регресивної вимоги до кредитора у разі неможливості отримання боргу з боржника. Тобто покупець цих вимог бере на себе комерційні ризики, пов'язані з неплатоспроможністю імпортерів, без права регресу цих документів на колишнього власника [35; 57]. Тобто, форфетування – це купівля зобов'язань, які виникають в процесі здійснення експортних операцій, погашення яких припадає на будь-який час у майбутньому на безповоротній основі.

Форфейтинг є інструментом довгострокового фінансування. Цей інструмент використовують при продажі великого обсягу товару, коли у покупця недостатньо фінансових ресурсів для оплати, а експортер не може відтермінувати одержання грошей.

При цьому те, що комерційний банк (форфейтор) купує в експортера (форфейтиста) боргові вимоги (найчастіше у формі векселів), означає, що експортна угода з відстрочкою платежу перетворюється на готівкову, що вигідно для експортера, який також передає банку свої ризики. Порівняно з іншими методами кредитування зовнішньоекономічних операцій форфейтинг є одним з найпростіших та найоперативніших методів.

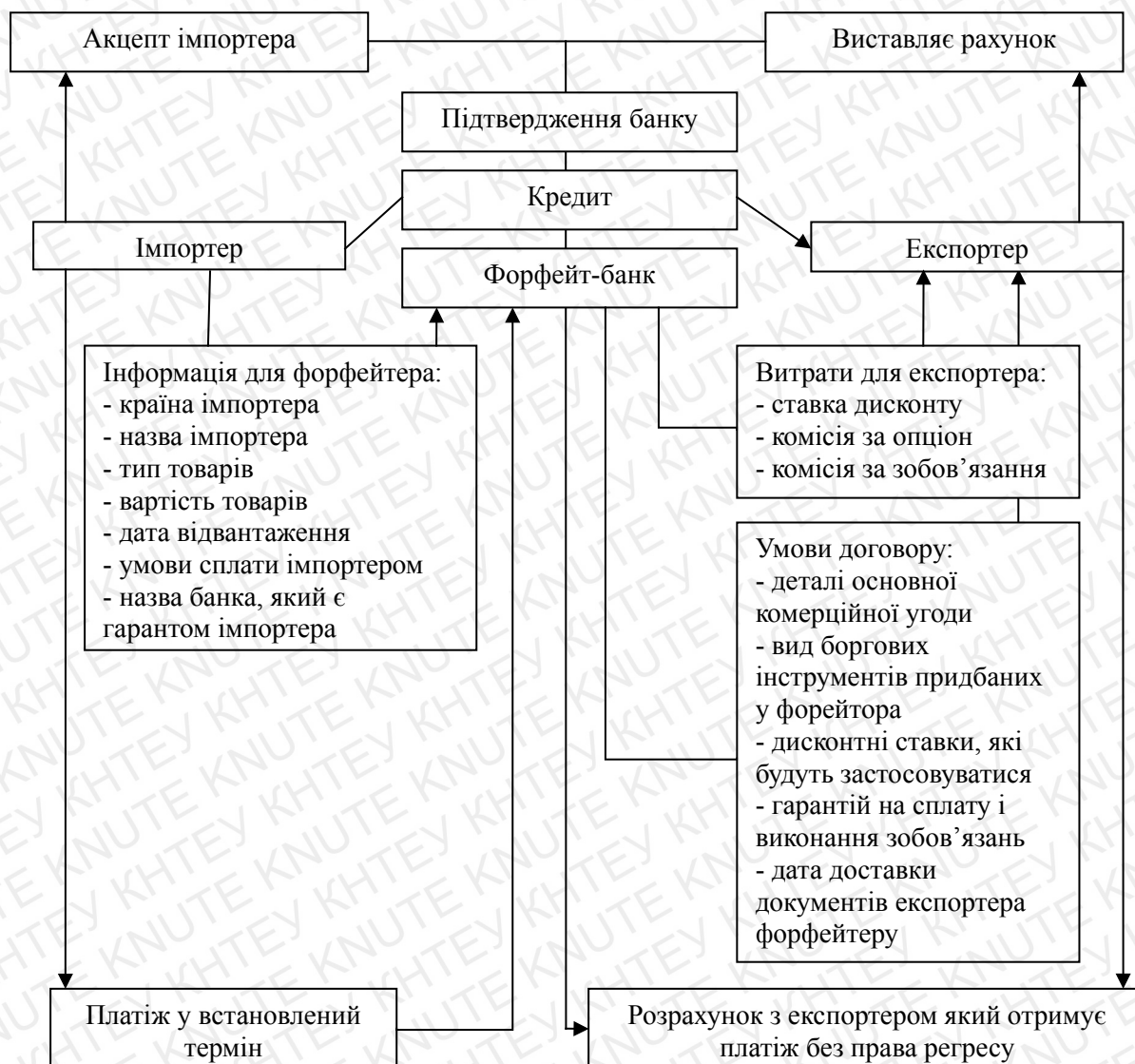

Рис. 1.4. Схема проведення форфейтингової операції

Джерело: [35]

Форфейтинг, як правило, застосовується при поставках обладнання на великі суми в кредит терміном від 6 місяців до 8 років. Оскільки форфейтингова угода є необоротною, її ризики покриваються лише завдяки банківській гарантії.

Однією з важливих форм міжнародного кредиту є міжнародний лізинг.

Сьогодні з усіх нетрадиційних видів банківських послуг саме лізинг є найбільш актуальним. Економічний зміст цієї операції викладено у Законі України «Про банки та банківську діяльність» [19], господарському кодексі [13], де в статті 292 вказується, що лізинг – це господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за

договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів.

Міжнародний лізинг поділяється на:

- прямий експортний (виробник чи торгова фірма продає майно лізингодавцю, який знаходиться в тій же країні; останній же укладає договір лізингу із зарубіжним лізингоодержувачем);
- прямий імпорتنний (зарубіжною країною являється постачальник);
- транзитний (перехресна оренда) – майно продається з-за кордону лізингоодержувачем, який проживає в третій державі [36, с. 75].

Лізингова угода передбачає участь трьох сторін: виробника (постачальника) обладнання, установи, яка фінансує угоду (лізингодавця), та підприємства, яке використовує майно (лізингоотримувача, орендаря). При міжнародному лізингу постачальниками та лізингоотримувачами можуть бути вітчизняні та іноземні фірми, а лізингодавцями найчастіше виступають не банки, а спеціалізовані лізингові компанії, засновані банками та іншими підприємницькими структурами.

Світовий ринок лізингових послуг пропонує різноманітні форми міжнародного лізингу. Якщо лізингодавець купує обладнання у вітчизняної фірми і передає іноземному лізингоотримувачу, така послуга називається експортним лізингом. Якщо, навпаки, обладнання купується в іноземного виробника і надається в розпорядження національної фірми, йдеться про імпорتنний лізинг [36].

Комерційні банки являють собою провідну ланку на світовому фінансовому ринку. Вони не лише здійснюють міжнародні платежі, а й охоплюють практично всі аспекти міжнародних економічних відносин. Особливість світового банківського бізнесу полягає в тому, що банки за кордоном мають право здійснювати всі операції, заборонені в їхній країні, але дозволені в країні, де

розташовано філію або інший підрозділ. Ця обставина стимулює розвиток міжнародної банківської справи.

Міжнародні банківські розрахунки — це безготівкові розрахунки за грошовими зобов'язаннями та вимогами, що виникають у зв'язку з економічними та іншими відносинами між юридичними і фізичними особами різних країн. Найчастіше вони пов'язані з обслуговуванням експортно-імпортних операцій, фінансуванням проектів та інвестиціями, наданням інших послуг населенню, підприємствам і державним структурам [42].

Виділяють три основні форми міжнародних розрахунків:

- банківський переказ;
- інкасо;
- акредитив [39, с. 32].

Банківський переказ – це доручення банку своєму банку-кореспонденту виплатити певну суму грошей за дорученням та за рахунок того, хто переказував іноземному одержувачу (бенефіціару) з вказівкою способу відшкодування виплаченої суми. Даний переказ здійснюється безготівковим способом за допомогою платіжних доручень, адресованих одним банком іншому [24].

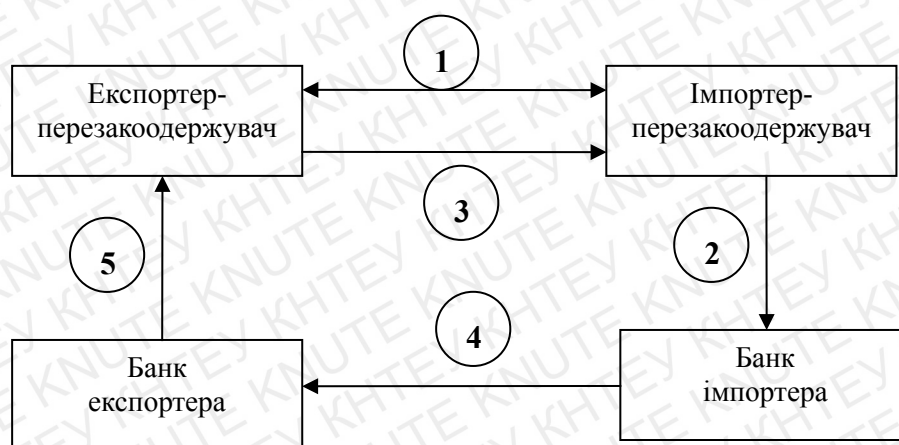

Рис. 1.5. Схема розрахунку банківським переказом

Джерело: [24]

Переказні операції банки виконують тільки після подання платником у банк платіжного доручення на оплату контракту. За даної форми розрахунків в

обов'язки банку входить лише переказ платежу з рахунку переказодавця на рахунок переказоодержувача в момент подання платіжного доручення (рис. 1.5) [5, с. 210-211; 24].

Після укладення контракту (1) між імпортером та експортером імпортер направляє в банк заяву на переказ (2). Поставка товару (3) може передувати переказу або відбуватися за ним, що визначається контрактом та валютним законодавством країн. Банк імпортера, прийнявши платіжне доручення від імпортера, направляє від свого імені платіжне доручення (4) у відповідний банк експортера. Одержавши платіжне доручення, банк експортера перевіряє його справжність та завершує операцію щодо зарахування коштів (5) на рахунок експортера [24].

Інкасо – це доручення експортера (кредитора) до свого банку одержати від імпортера (платника, боржника) безпосередньо або через інший банк певну суму або підтвердження (акцепт) того, що ця сума буде виплачена у встановлений термін [8].

Базою для проведення операцій документарного інкасо є «Уніфіковані правила по інкасо» (УПІ), розроблені Міжнародною торговельною палатою і визнані банками. Згідно з УПІ інкасо – це операція, яка здійснюється банком на підставі одержаних інструкцій з документами з метою:

- одержання акцепту та/або платежу;
- видачі комерційних документів проти акцепту та/або платежу;
- видачі документів на інших умовах.

Залежно від видів документів, за якими здійснюється інкасова операція, визначають два види інкасо:

- чисте інкасо, тобто інкасо тільки фінансових документів;
- документарне інкасо – інкасо комерційних документів, які іноді супроводжуються фінансовими документами, або інкасо тільки комерційних документів [9]. Учасниками інкасової операції є:

довіритель — клієнт, який доручає операцію з інкасування своєму банку;
банк-ремітент — банк, якому довіритель доручає операцію з інкасування;

банк-інкасатор — будь-який банк, що не є банком-ремітентом, котрий бере участь в операції з виконання інкасового доручення;

репрезентуючий банк — банк, який безпосередньо одержує платіж або акцепт та подає документи платнику [9].

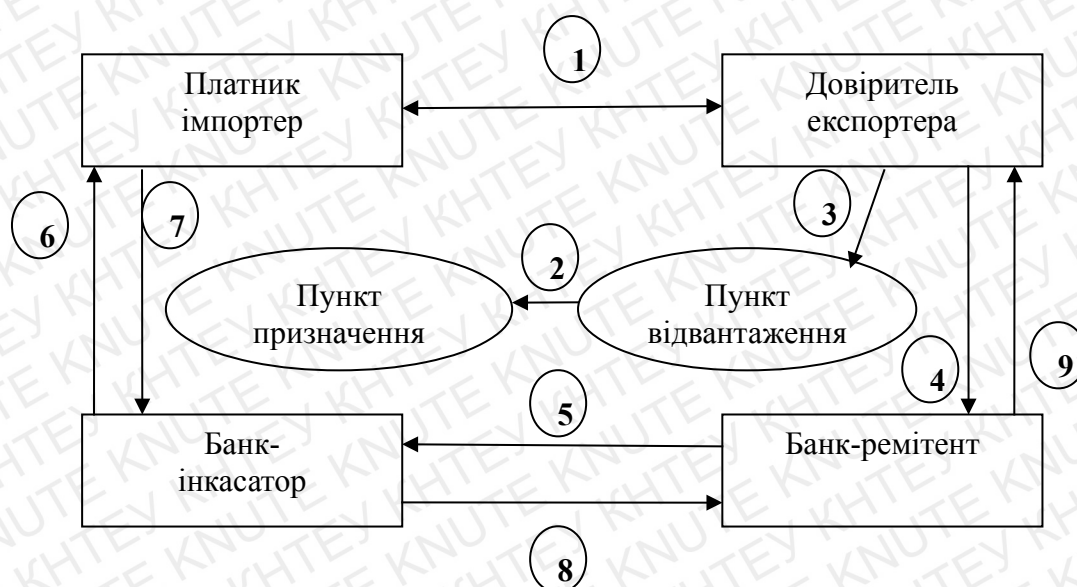

Рис. 1.6. Схема розрахунків за інкасо

Джерело: [9]

Отже, після укладання контракту (рис.1.6), в якому сторони вказують банки, що будуть здійснювати розрахунки (1), експортер відвантажує товар (2) відповідно до умов укладеного контракту. Одержавши від транспортної організації транспортні документи (3), він готує комплект документів, до якого входять комерційні і фінансові документи, і подає їх до свого банку (банку-ремітента), використовуючи при цьому інкасове доручення (4).

Одержавши від довірителя документи, банк-ремітент перевіряє їх за зовнішніми ознаками, які вказані в інкасовому дорученні, і надалі діє згідно з інструкціями довірителя, які містяться в даному дорученні [8].

Банк-ремітент відправляє документи банку-інкасатору (5), котрий, як правило, є банком країни-імпортера.

В інкасовому дорученні банк-ремітент указує інструкції з переказування коштів, отриманих від платника.

Банк-інкасатор, одержавши інкасове доручення та документи, передає їх платнику (6) для перевірки з метою отримання від нього платежу або акцепту згідно з інструкцією, яка міститься в інкасовому дорученні [8].

Банк-інкасатор може надати документи платнику самостійно або через інший банк — репрезентуючий банк.

Інкасове доручення може передбачати різні інструкції щодо передавання документів платнику, а саме:

- видати документи проти платежу;
- видати документи проти акцепту тратти;
- видати документи без оплати. Банк-інкасатор (репрезентуючий банк)

повинен дотримуватись інструкцій експортера.

Якщо інструкціями передбачена видача документів проти платежу, репрезентуючий банк направляє платнику повідомлення про отримання інкасового доручення з документами та з проханням оплатити документи (6). Після отримання платежу від імпортера (7) банк передає йому документи. Банк-інкасатор переказує виручку банку-ремітенту (8) поштою або телеграфом (телексом). Отримавши переказ, банк-ремітент зараховує виручку на рахунок експортера (довірителя) (9) [8].

Акредитив – це умовне грошове зобов’язання банку, яке виставляється на підставі доручення його клієнта-імпортера провести платіж на користь експортера (акцептувати його тратти) або забезпечити платіж (акцепт тратт) іншим банком у межах певної суми та у встановлені терміни проти документів, указаних в акредитиві [22].

Застосування акредитивів у міжнародних розрахунках регулюється спеціальним документом — «Уніфікованими правилами і звичаями для документарних акредитивів» (УПДА).

Учасниками акредитивних операцій є:

- покупець (імпортер), який звертається до банку з проханням відкрити акредитив;

- бенефіціар (експортер) — сторона, якій адресується акредитив і на користь якої буде виконано платіж за умови подання документів, указаних в акредитиві;
- банк-емітент — банк, який відкриває акредитив на прохання клієнта або просить інший банк відкрити акредитив за його рахунок та за його дорученням;
- авізуючий банк — банк, який повідомляє бенефіціара про відкриття на його ім'я акредитива. Авізуючим банком може бути банк-емітент, виконуючий банк або ж будь-який третій банк;
- підтверджуючий банк — банк, який бере на себе зобов'язання в доповнення до обов'язків банку-емітента здійснити платіж (акцепт тратт) бенефіціару при додержанні ним умов акредитива. Підтверджуючим може бути авізуючий банк або будь-який третій банк, але він має бути добре відомим, великим банком, бажано першокласним;
- банк-платник (виконуючий банк) — банк, указаний в акредитиві як виконуючий платіж бенефіціару проти документів, передбачених акредитивом; ним може бути банк-емітент, підтверджуючий, авізуючий банк або будь-який інший банк, уповноважений банком-емітентом;
- неогоціуючий банк — банк, який виконує платіж проти документів та бере на себе ризик, якщо навіть цей банк не має відношення до акредитива. Негоціуючим банком може бути банк, який здійснює платіж, або підтверджуючий банк [21].

Окрім банків, в акредитивній операції беруть участь інші небанківські установи: транспортні компанії, митні брокери, страхові компанії.

Розрахунки за акредитивом виконуються у такий спосіб (рис. 1.7). Експортер та імпортер укладають між собою контракт (1), в якому вказують, що розрахунки за поставлений товар здійснюватимуться у формі документарного акредитива. У контракті мають бути чітко сформульовані умови майбутнього акредитива, а також указаний банк, в якому буде відкрито акредитив, вид акредитива, назва авізуючого та виконуючого банків, умови виконання платежу, перелік документів, проти яких буде виконуватися платіж, строки дії акредитива, порядок виплати банківської комісії та ін. Умови платежу, що визначені в

контракті, повинні відображатися в дорученнях імпортера банку про відкриття акредитива [40, с. 209].

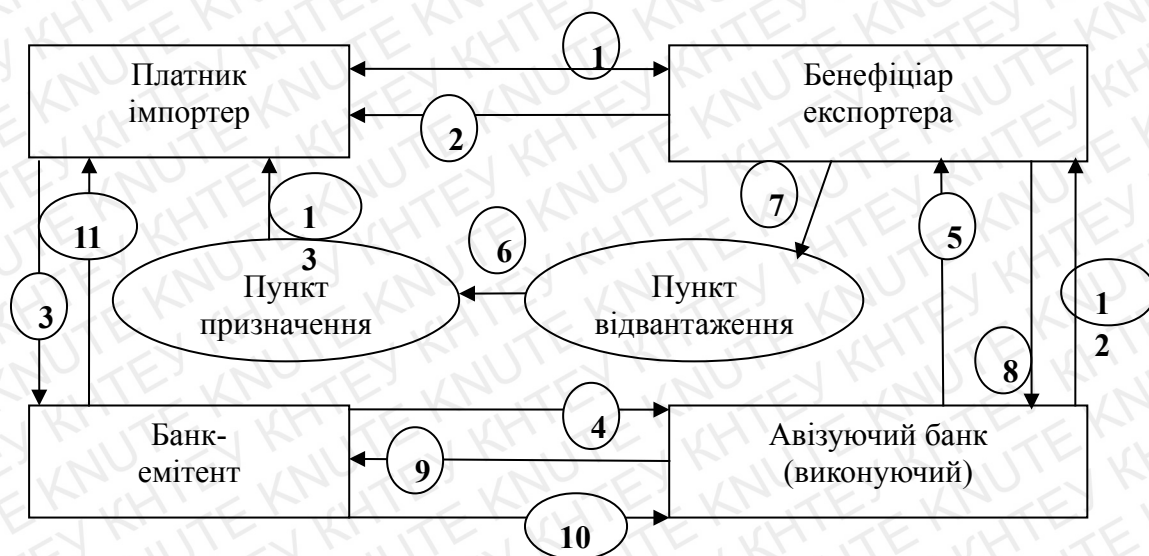

Рис. 1.7. Схема розрахунку акредитивом

Джерело: [40]

Після укладення контракту експортер готує товар до відвантаження, про що повідомляє імпортера (2). Одержавши повідомлення експортера, покупець направляє своєму банку заяву про відкриття акредитива, в якій указує умови платежу (3), що містяться в контракті. Після оформлення відкриття акредитива банк-емітент направляє акредитив до іноземного банку, як правило, до банку, що обслуговує експортера (4), — авізуючого банку. Авізуючий банк, перевібивши достовірність одержаного акредитива, сповіщає експортера про відкриття та умови акредитива (5) [40, с. 209].

Експортер перевіряє відповідність умов акредитива платіжним умовам укладеного контракту. Якщо експортер приймає умови відкритого на його користь акредитива, він відвантажує товар в указані в контракті строки (6). Одержавши від транспортної організації транспортні документи (7), експортер подає їх разом з іншими документами, передбаченими акредитивом, до свого банку (8).

Банк перевіряє відповідність поданих документів умовам акредитива, повноту документів, правильність їх оформлення. Перевібивши документи, банк

експортера відсилає їх банку-емітенту (9) для оплати або акцепту. У супроводжувальному листі вказується порядок зарахування виручки на рахунок експортера.

Отримавши документи, банк-емітент ретельно перевіряє їх і переказує суму платежу банку, що обслуговує експортера (10). На суму платежу дебетується рахунок імпортера (11). Банк експортера зараховує виручку на рахунок експортера (12).

Імпортер, отримавши від банку-емітента комерційні документи (13), вступає у володіння товаром [40, с. 209].

Отже, для полегшення проведення експортно-імпортних операцій банки пропонують різноманітні послуги для надійного проведення зовнішньоекономічної діяльності, кожна з послуг має свій власний метод проведення та актуальна для певного виду діяльності.

1.3. Методичний інструментарій оцінювання ефективності проведення міжнародних комерційних операцій банку

Ефективне функціонування банку та його операцій, як міжнародних так і внутрішньодержавних, забезпечується завдяки його здатності спрямовувати свої ресурси, маркетингові і управлінські технології, а також інновації та різноманітні банківські та небанківські послуги на забезпечення прибутковості та підтримки фінансової стабільності.

Для оцінювання якості портфеля факторингових кредитів з позиції ризику використовують такі коефіцієнти:

$$\text{Коефіцієнт якості} = \frac{\text{Факторингові кредити зв'язані за ступенем ризику}}{\text{Факторингові кредити, всього}}$$

(1.1).

$$\text{Частка безнадійних факторакторингових кредитів} = \frac{\text{Факторингові кредити безнадійні}}{\text{Факторингові кредити, всього}} \quad (1.2).$$

$$\text{Частка проблемних факторингових кредитів} = \frac{\text{Прострочені факторингові кредити}}{\text{Факторингові кредити, всього}} \quad (1.3).$$

Сума доходу від факторингових операцій складається з суми комісійних зборів за проведення банком цієї операції і суми процентів за наданий кредит фактор-банком. Розмір процента за кредит визначається на рівні ринкової ставки за короткостроковими позиками зі збільшенням її на кілька (2-3) пунктів. Розмір комісійного винагородження встановлюється з урахуванням набору послуг, що надаються. Їх розмір, як правило, коливається від 0,5% до 3% від суми куплених розрахункових документів (для західних банків).

Розрахунок рівня дохідності факторингових операцій можна здійснити за допомогою такої формули:

$$\text{Дохідність} = \frac{\text{Дохід від факторингових операцій}}{\text{Сума, що перерахована фактор-банком на оплату розрахункових документів}} \quad (1.4).$$

Вигідність (доцільність) факторингових операцій для комерційного банку визначається зіставленням питомої ваги прибутку від факторингових операцій у загальній сумі банківського прибутку з питомою вагою факторингових операцій у загальній сумі активів банку [2; 55].

Дохід від форфейтингових операцій складається з суми комісійних та суми процентів за наданий кредит форфейтором-банком або спеціалізованою компанією. Розрахунок рівня дохідності здійснюють за формулою:

$$\text{Дохідність} = \frac{\text{Дохід від форфейтингових операцій}}{\text{Сума, що перерахована форфейт-банком}} \quad (1.5).$$

(спеціалізованою компанією на оплату розрахункових документів). Вигідність (доцільність) форфейтингових операцій визначається зіставленням питомої ваги прибутку від форфейтингових операцій у загальній сумі прибутку з питомою вагою цих операцій [58].

Ефективність лізингової операції для лізингоодержувача можна визначити шляхом зіставлення загальної суми, яка виплачується згідно з лізинговим договором, із ціною майна за готівковий рахунок чи в кредит. При цьому треба розривувати податкові та інші пільги, які надані лізингоодержувачу. Порівняння загальної вартості лізингу з покупкою на умовах кредиту здійснюється за наступними формулами [34]:

$$C_{cr} = C_0 + \frac{P_1}{r_1} - T_2 \quad (1.6),$$

де C_{cr} – вартість придбання майна на умовах кредиту;

C_0 – вартість майна;

P_1 – платежі по відсоткам;

T_1 – податок з доходу;

T_2 – податковий кредит на прискорену амортизацію.

Для забезпечення ефективності фінансової діяльності банку необхідно виділити основні проблеми, оцінити їх масштаби та зрозуміти причини, що призвели до їх виникнення.

Оцінюючи ефективність діяльності банку обов'язково використовують коефіцієнтний аналіз, широко використовують рейтингові та індексні методики такі як: система CAMELS, методика В.С. Кромонава, та інші, за допомогою яких можна оцінити надійність установи шляхом розрахунку її рейтингу за встановленими правилами.

Методика, яка ґрунтується на класичному підході до аналізу фінансового стану підприємств небанківської сфери включає в себе чотири групи банківських показників (показники фінансової стійкості, ліквідності, ділової активності та ефективності діяльності). Застосовується поєднанням методу коефіцієнтів з методом експертних оцінок. Використовуючи дану методику необхідно:

- розподілити показники на блоки аналізу;
- розраховувати коефіцієнти;
- для кожного з показників установити декілька інтервалів їх значень;
- оцінити в балах кожний показник з погляду його оптимального впливу на одну з чотирьох складових фінансового стану банку;
- розрахувати інтегральний показник фінансового стану банку[28].

За результатами першого блоку аналізу розраховується рівень фінансової стійкості (РФС) банку. Значення РФС знаходиться у межах від 7 до 21. Показники даного блоку говорять про те, що банк має достатній розмір захищеного власного капіталу та необхідних резервів для покриття ризиків, а також здатний працювати в нестандартних умовах та зменшувати загрози фінансової безпеки банку.

Рівень ділової активності банку (РДА) оцінюється у другому блоці, загальна сума балів у межах від 7 до 21. Наближення показника до більшого значення характеризує ділову активність банку як оптимальну з погляду спроможності залучати кошти з різних джерел та ефективно їх розміщувати в активні операції.

Ліквідність банку можна вважати в цілому нормальною, якщо рівень ліквідності банку (РЛБ) у межах значення від 6 до 18. Якщо РЛБ знаходиться в середині вказаного інтервалу значень, це свідчить про надлишкову ліквідність банку. Якщо РЛБ наближується до лівої межі можливого значення, банк має (або може мати найближчим часом) проблеми з ліквідністю.

Банк у змозі забезпечувати належний рівень свого фінансового стану, якщо показник ефективності діяльності банку (ЕДБ) від 7 до 21. Якщо розрахований показник наближається до значення «7», банк має серйозні фінансові проблеми.

Оцінка інтегрального показника фінансового стану (ІПФС) проводиться з урахуванням коригувальних коефіцієнтів поданих у табл. 1.2, які можуть

посилювати або послаблювати фінансовий стан установи:

$$\boxed{\text{ІПФС}} = \text{РФС} \times K_1 + \text{РДА} \times K_2 + \text{РЛБ} \times K_3 + \text{ЕДБ} \times K_4, \quad (1.7),$$

де РФС – рівень фінансової стійкості (бали);

РДА – рівень ділової активності (бали);

РЛБ – рівень ліквідності банку (бали);

ЕДБ – ефективність діяльності банку (бали);

К – коригувальні коефіцієнти ($i = 1, \dots, 4$), умови визначення яких наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Умови визначення коригувальних коефіцієнтів

Показник	Коригувальний коефіцієнт		
	Умови визначення	Назва	Значення
Власний капітал банку відносно статутного капіталу	Значно більший	K ₁	1,1
	Наближується		1
	Значно менший		0,9
Співвідношення проблемних кредитів до кредитного портфеля банку	Зменшується	K ₂	1,1
	Майже не змінюється		1
	Збільшується		0,9
Збалансованість активів і пасивів банку за термінами	Збалансовані	K ₃	1,2
	У середньому збалансовані		1
	Незбалансовані		0,8
Чистий прибуток банку у порівнянні з середнім по відповідній групі банків	Значно вищі	K ₄	1,05
	На рівні середніх		1
	Значно нижчі		0,95

Джерело: [28]

Бали ІПФС [28]:

- значення показника ІПФС перевищує 80 балів: фінансовий стан банку є надійним за всіма аспектами діяльності. Банк стійкий до змін, що відбуваються на ринку, виявлені проблеми незначні і можуть бути вирішені в поточній діяльності.

- значення показника ІПФС є меншим від 40 балів та має тенденцію до зниження: фінансовий стан банку вважається слабким. Банк має великі фінансові проблеми з імовірним їх поглибленням, особливо при посиленні впливу загроз банківській безпеці. Керівництво та власники банку мають терміново вжити заходів щодо фінансового оздоровлення банку, можливо й нестандартних.

- значення показника ІПФС знаходиться в інтервалі від 40 до 80 балів, фінансовий стан є задовільним (у діапазоні від слабого до надійного). Залежно від того, до якої межі інтервалу є ближчим ІПФС, менеджерами банку мають прийматися відповідні рішення щодо усунення фінансових проблем та недопущення серйозного погіршення рівня фінансової безпеки банку.

Рейтингова методика Кромонава ґрунтується на використанні семи абсолютних параметрів: статутний капітал; власний капітал; зобов'язання «до запитання»; сумарні зобов'язання; ліквідні активи; ризикові (робочі) активи; розмір «захищеного» капіталу. Всі дані беруться з балансу, на їх основі розраховуються шість коефіцієнтів, за якими й визначають фінансовий стан банку:

- K_1 – генеральний коефіцієнт надійності – показує ступінь забезпеченості ризикованих вкладень банку його власним капіталом, за рахунок якого будуть оплачуватися можливі збитки у разі неповернення того чи іншого працюючого активу. Оптимальне значення на рівні «1» [32, с. 150].

- K_2 – коефіцієнт миттєвої ліквідності – показує, чи використовує банк кошти клієнтів на рахунках «до запитання» як власні кредитні ресурси і якою мірою ці кошти задіяні в активних операціях. Оптимальне значення цього показника визначено на рівні «1».

- K_3 – крос-коефіцієнт – оптимальне значення має «3» і розраховується як співвідношення усіх зобов'язань банку до робочих активів.

- K_4 – генеральний коефіцієнт ліквідності – відображає забезпеченість грошових коштів клієнтів ліквідними активами, нерухомістю і цінностями. Іншими словами, цей коефіцієнт характеризує спроможність банку задовольнити вимоги кредиторів. Рекомендоване значення коефіцієнта «1» [32, с. 150].

- K_5 – коефіцієнт захищеності капіталу – показує якою мірою банк враховує інфляційні процеси та яку частку своїх активів розміщує в нерухомість, цінності й устаткування. Цей коефіцієнт доцільно використовувати також як непрямий показник надійності банку, оскільки банки, що розраховують на короткостроковий термін своєї діяльності, зазвичай не вкладають кошти у розвиток [31, с. 156]. Рекомендоване оптимальне значення «1».

- K_6 – коефіцієнт фондової капіталізації прибутку – показує ефективність роботи банку і певною мірою характеризує його незалежність від окремих засновників. Рекомендоване значення «3».

Саме таке співвідношення автор методики вважає оптимальним, і воно свідчить, що власники не «вимивають» отриманого прибутку, а вкладають його у розвиток банківської установи [14, с. 57].

Комплексна (узагальнена) рейтингова оцінка фінансового стану банку за методикою Кромонава визначається з урахуванням «вагомості» кожного коефіцієнта, тобто їх значущості, яку визначено експертним методом і встановлено на рівні:

K_1 – 45%;

K_2 – 20%;

K_3 – 10%;

K_4 – 15%;

K_5 – 5%;

K_6 – 5%.

Отже, кінцева формула визначення рівня фінансового стану банків виглядає так (формула 8). Якщо отримане сумарне значення за методикою Кромонава становить вище 40-50 балів, такий банк, згідно з авторським підходом, необхідно

вважати достатньо надійним, а якщо нижче 25-30 балів, то надійність банку є сумнівною [53, с. 200].

$$N = 45K_1 + 20K_2 + 10K_3/3 + 15K_4 + 5K_5 + 5K_6/3 \quad (1.8).$$

Рейтингова система CAMELS дає можливість НБУ оцінювати загальний стан та стабільність банківської системи. Назва методу це аббревіатура, яка походить від його складових [27]:

- «C» (Capitaladequacy) — адекватність капіталу;
- «A» (Assetquality) — якість активів;
- «M» (Management) — менеджмент;
- «E» (Earnings) — надходження або рентабельність;
- «L» (Liquidity) — ліквідність;
- «S» (Sensitivity to Risk) чутливість до ринкових змін.

За системою CAMELS банки оцінюють за п'яти бальною шкалою (відповідно до Положення НБУ про порядок визначення рейтингових оцінок за рейтинговою системою CAMELS від 08.05.2002 №171) [49]:

- «1» демонструє сильну управлінську політику банку, його надійність та ефективність діяльності. Цю позицію називають «сильною».
- «2» відображає задовільну ситуацію в банку та достатній рівень управління ризиками.
- «3» це банки з суттєвими недоліками і посередньою позицією. Якщо недоліки не будуть виправлені, вони можуть призвести до незворотних наслідків.
- «4» і «5» групи «гранична» і «незадовільна» відповідно. Ці банки потребують ретельного нагляду та відповідних санаційних процедур.

Послідовно розглянемо визначення складових системи CAMELS.

1. Аналіз капіталу банку (Capitaladequacy). Банк повинен мати достатній капітал для збереження коштів своїх вкладників, а також повинен мати необхідний рівень капіталу для одержання відповідних ліцензій на проведення

банківських операцій. Основне завдання аналізу капіталу – вчасно визначити і збільшити до необхідного рівня капітал банку.[18, ст. 18]

2. Аналіз якості активів банку(Assetquality). Аналізуючи якість активів, використовують систему класифікації кредитів, інших видів активів і позабалансових статей. Усі активи, включаючи позабалансові статті, множать на відповідний коефіцієнт ризику. Загальна сума активів, які зважені за ступенем ризику, є середньозваженою вартістю класифікованих активів. Якщо банк зробив спеціальні відрахування на покриття збитків за кредитами, то вони вираховуються з вартості активів до їх класифікації. Якщо банк має загальні резервні відрахування, які можуть бути використані для покриття можливих збитків у майбутньому, то їх додають до суми капіталу [18].

Зважування на ризик по кожній класифікації активів виконують, використовуючи дані табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Класифікація активів банку

Класифікація активів	Оцінка ризику, %
Задовільні	0
Особливо згадані	20
Субстандартні	50
Сумнівні	70
Збиткові	100
Всього	

Джерело: [18]

Окремо згаданими називаються активи, що не є стандартними, однак вони не викликають серйозної проблеми; субстандартними – активи, що можуть спричинити явні проблеми і за якими остаточне погашення не гарантоване; сумнівними — активи, за якими передбачаються збитки, але їх розмір поки що не вдається встановити; збитковими — активи, що не будуть погашені [1].

Якість активів (АК) визначають за формулою:

$$AK = \frac{\text{Середньозважена вартаргість класифікованих активів}}{\text{Капітал банку}} \cdot 100\% \quad (1.9).$$

Рейтингова оцінка банку:

- якщо АК менше 5% – 1 (сильний),
- якщо АК 5-15 % – 2 (задовільний),
- якщо АК 5-30 % – 3 (посередній),
- якщо АК 30-50 % – 4 (граничний),
- якщо АК більше 50 % – 5 (незадовільний).

3. Аналіз ефективності роботи банку (Earnings). Рівень надходжень (РН) розраховують за формулою:

$$РН = \frac{\text{Чистий прибуток після сплати податків і до виплати дивідентів}}{\text{Середня вартість усіх активів}} \cdot 100\% \quad (1.10).$$

Надходження аналізують на підставі кварталних і річних даних з урахуванням податкових виплат. Загальну рейтингову оцінку надходжень установлюють залежно від коефіцієнта прибутковості.

Коефіцієнт прибутковості:

- більше 1% – 1 (сильний),
- 0,75-1,0% – 2 (задовільний),
- 0,50-0,75% – 3 (посередній),
- 0,25-0,5% – 4 (граничний),
- менше 0,25%,
- або чисті збитки – 5 (незадовільний) [1].

4. Аналіз ліквідності банку (Liquidity). Ліквідність аналізують з метою з'ясування спроможності банку відповідати за своїми зобов'язаннями в установленій термін і без втрат. Етапи аналізу ліквідності:

- перевірка виконання встановлених показників і нормативів ліквідності;

- експертна оцінка за приведеними критеріями [1].

5. Аналіз менеджменту банку (Management). Експертна оцінка управління банком розглядається як компетентність кадрів середньої і вищої ланок менеджменту ефективно управляти банком; дотримання банківського законодавства; дотримання внутрішніх правил (політика банку); здатність до планування і реакції на зміну обставин; демонстрація готовності вирішувати проблеми суспільства у своїй кредитній політиці (соціальна спрямованість); наявність необхідного забезпечення і компетентність технічних кадрів [18, с. 18].

6. Оцінка чутливості до ринкового ризику (Sensitivity to Risk). Рейтингова оцінка чутливості визначається з урахуванням таких факторів: чутливість чистих прибутків банків до дії фінансових ризиків (змін процентних ставок та інші) за різними сценаріями розвитку ринку; обсяг, склад і можливість зміни торговельних позицій банку (наприклад, позиції з обміну валют); потенційна можливість зміни доходів або капіталу внаслідок будь-яких коливань ринкової вартості торгового портфеля і фінансових інструментів; можливість менеджменту банку виявляти, вимірювати, контролювати та управляти процентним, ціновим, валютним та іншими фінансовими ризиками, що можуть вплинути на банк [18, с. 18-19].

Сукупний рейтинг визначається на підставі рейтингових оцінок за кожним із шести компонентів за п'ятибальною шкалою. Визначення сукупного рейтингу має бути добре обґрунтованим і враховувати всі основні фактори, що відображені при отриманні рейтингових оцінок за всіма компонентами. При цьому аналізується, скільки компонентів мають однакову рейтингову оцінку. Комплексна рейтингова оцінка, як правило, виставляється за рейтинговою оцінкою, що зустрічається найчастіше [18, с.20].

Висновки до розділу 1

У процесі опрацювання матеріалу було з'ясовано, що , що комерційний банк – це фінансово-кредитний інститут акціонерного типу, який виконує базові

функції та операції для фізичних і юридичних осіб з метою привласнення прибутків.

Міжнародні комерційні операції банку – це діяльність суб'єктів господарської діяльності певної країни та іноземних суб'єктів господарської діяльності, яка побудована на взаємовідносинах між ними, є сукупністю виробничо-господарських, організаційно-економічних та комерційних функцій, які забезпечують обмін продукцією в матеріально-речовій формі, та має місце як на території України, так і за її межами. Міжнародні комерційні операції представляють собою заходи та дії з реалізації зовнішньоекономічних можливостей.

Серед банківських операцій, які виконуються як на національному, так і на міжнародному рівні виділяють: пасивні операції; активні операції; послуги.

За допомогою пасивних операцій банки формують свої ресурси. Пасивні операції комерційних банків – це операції з мобілізації ресурсів комерційного банку.

За допомогою активних операцій банки розмішують залучені й власні ресурси на потреби різних господарських операцій населення. Активні операції комерційних банків – це операції, пов'язані з розміщенням банківських ресурсів у грошових і кредитних та інвестиційних портфелях.

До банківських послуг відносять: послуги з міжнародних розрахунків, лізингові послуги, консалтингові, інвестиційні, Інтернет-послуги та інші.

Міжнародні банківські операції обслуговують експортно-імпорتنу діяльність. Для ефективнішого проведення операцій та зменшення збитків, як для банку, так і для підприємств, банки пропонують використовувати лізингові операції, факторингові, форфейтингові, інкасо, акредитиви та банківські перекази. Кожна із запропонованих операцій має власні схеми для проведення операцій, визначає порядок отримання товару, або відправлення та надає пакет потрібних документів.

Для того, щоб ефективно проводити міжнародні банківські операції, банк повинен бути фінансово стійким та конкурентоспроможним. Для цього необхідно

проводити оцінку його стійкості, ділової активності, ліквідності та ефективності діяльності використовуючи коефіцієнти та інші розроблені методики такі як методика Кромонава або система CAMELS.

РОЗДІЛ 2

Аналіз стану міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Аналіз показників фінансово-господарської та зовнішньоекономічної діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ПРИВАТБАНК» (англ. JOINT-STOCK COMPANY COMMERCIAL BANK «PRIVATBANK») – найбільший за розмірами активів український банк і лідер роздрібного банківського ринку України. Банк був зареєстрований 19 березня 1992 року.

Банк створений і здійснює свою діяльність на основі Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, законів України «Про банк та банківську діяльність», «Про акціонерні товариства», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про депозитарну систему України», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», нормативно-правових актів Національного банку України, інших актів законодавства України та Статуту банку.

Місцезнаходження: Україна, 01001, м. Київ, вул. Грушевського, 1д.

Єдиним акціонером Банку, якому належить 100% акцій, є держава в особі Міністерства фінансів України [51].

Станом на 1 січня 2018 року чисті активи АТ КБ «ПРИВАТБАНК» становили 259 мільярдів гривень – це 19,3% від активів усіх банків в Україні. Банк має другу за чисельністю мережу відділень та найбільшу мережу банкоматів і терміналів серед усіх банків, що знаходяться в Україні.

На початок 2018 року банк налічував:

- 7,2 тис. банкоматів;
- 13,3 тис. платіжних терміналів;
- 141 тис. торговельних POS-терміналів;
- 2240 відділень по Україні.

- понад 30 мільйонів карток емітованих банком – це більше половини від усієї кількості випущених карток українськими банками (банк є найбільшим емітентом і еквайером платіжних карток по Україні).

Банку належить система грошових переказів «PrivatMoney» та найпопулярніший в Україні інтернет-банкінг і платіжна система «Приват24». Також банк виступає еквайером електронної платіжної системи LiqPay.

АТ КБ «ПРИВАТБАНК» має дочірній банк в Латвії, а також філії в таких країнах як Італія, Португалія та Кіпр. За даними британського журналу «The Banker», у 2016 році АТ КБ «ПРИВАТБАНК» посідав 16-те місце в рейтингу найбільших банків Центральної та Східної Європи та 627-ме в рейтингу топ-1000 світових банків [44].

З самого початку своєї діяльності та по 2016 рік банк входив у фінансово-промислову групу «Приват» українських олігархів Ігоря Коломойського та Геннадія Боголюбова. Але 18 грудня 2016 року, через проблеми з платоспроможністю, була проведена націоналізація банку. З того моменту банківська установа на 100% перебуває у державній власності. Внаслідок вливання з Державного бюджету України величезних коштів в статутний капітал банку для підтримання його платоспроможності після націоналізації, установа у 2016 році зафіксувала збитки в розмірі 135 мільярдів гривень, а це 61,5% від розміру усіх її активів на кінець того року. Збитки були найбільшими за всю історію банківської системи України. В наступному році вливання продовжувалися вже у менших масштабах, збитки у 2017 сягнули близько 23 мільярдів гривень. Головний офіс банку розташований у м. Дніпро. 24 квітня 2017 року юридична адреса банку була змінена з Дніпра на Київ, але Правління та всі служби головного офісу продовжують працювати в Дніпрі. За класифікацією НБУ, банк є одним з трьох системно важливих банків в Україні у 2018 році. Також є одним з трьох державних банків на які поширюється державна гарантія повернення 100% вкладів фізичних осіб [44; 72].

Зараз структура АТ КБ «ПРИВАТБАНК» виглядає саме так [48]:

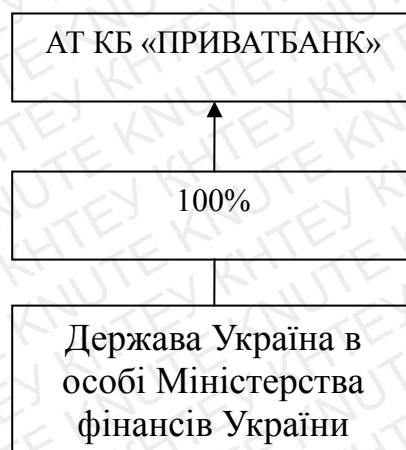

Рис. 2.1. Схематичне зображення структури АТ КБ «ПРИВАТБАНК» станом на 1 січня 2018 року

Спочатку розглянемо та проаналізуємо активи АТ КБ «ПРИВАТБАНК». Показники активів банку подані в табл. 2.1.

За даними поданими в табл. 2.1, можна сказати, що загальна кількість активів банку з 2013 по 2015 роки послідовно збільшувалася, у 2014 році збільшилася на 35971 млн. грн. або на 20,34% у порівнянні з 2013, а у 2015 активи зросли на 45798 млн. грн. або на 21,52 в порівнянні з 2014. Та вже у 2015 році відбулося зменшення кількості активів на 20,66% або на 53428 млн. грн.

Грошові кошти на рахунку банку в динаміці постійно змінювалися, не було чіткого зростання або зменшення, але у 2017 році спостерігається їх зменшення на 4863 млн. грн.

Кошти в інших банках зменшились на 9956 млн. грн. або на 74,74% у 2015 році, на 955 млн. грн. або на 28,38% у 2016. У 2017 році зросли на 2106 млн. грн. або на 87,39%.

Кредити та заборгованість клієнтів поступово зростали до 2015 року, але зменшилися у 2016 році на 145731 млн. грн. або 76,78%. У 2017 році знову відбулося зменшення на 5248 млн. грн. або на 12,04%.

Таблиця 2.1

Аналіз активів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр., млн. грн.

Активи	2013	2014	2015	2016	2017	Абсолютне відхилення				Відносне відхилення			
						2014-2013	2015-2014	2016-2015	2017-2016	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Грошові кошти та їх еквіваленти	17253	14300	29184	30159	25296	-2953	14884	975	-4863	-17,12	104,08	3,34	-16,12
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	3968	147	0	0	0	-3821	-147	0	0	-96,3	-100	0	0
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	-	0	30673	27044	34336	0	30673	-3629	7292	0	0	-11,83	26,96
Кошти в інших банках	13185	13321	3365	2410	4516	136	-9956	-955	2106	1,03	-74,74	-28,38	87,39
Кредити та заборгованість клієнтів	133604	159173	189314	43583	38335	25569	30141	-145731	-5248	19,14	18,94	-76,98	-12,04
Цінні папери в портфелі банку на продаж	440	981	1734	64409	90354	541	753	62675	25945	122,95	76,76	3614,48	40,28
Цінні папери в портфелі банку до погашення	72	142	216	-	36322	70	74	-216	36322	97,22	52,11	-1000	0
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії	1257	435	435	433	30	-822	0	-2	-403	-65,39	0	-0,46	-93,07
Інвестиційна нерухомість	0	0	0	1358	579	0	0	1358	-779	0	0	0	-57,36
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	0	142	98	0	0	142	-44	-98	0	0	-30,99	-100	0
Відстрочений податковий актив	0	0	0	181	184	0	0	181	3	0	0	0	1,66
Основні засоби та нематеріальні активи	2813	3003	2857	3956	3326	190	-146	1099	-630	6,75	-4,86	38,47	-15,93
Інші фінансові активи	3982	20775	238	229	490	16793	-20537	-9	261	421,72	-98,85	-3,78	113,97
Інші активи	267	148	306	31421	20920	-119	158	31115	-10501	-44,57	106,76	10168,3	-33,42
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	1	246	191	0	117	245	-55	-191	117	24500	-22,36	-100	0
Усього активів:	176842	212813	258611	205183	254805	35971	45798	-53428	49622	20,34	21,52	-20,66	24,18

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [Додаток А-Г]

Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії зменшилися на 822 млн. грн.. або на 65,39% у 2014 році, у 2015 їх кількість не змінилася, у 2016 вони знову зменшилися на 2 млн. грн. або на 0,46%. А у 2017 відбулося ще більше зменшення на 403 млн. грн. або на 93,07%.

Інвестицій в нерухомість не спостерігалось в 2013, 2014 та 2015 роках. У 2016 році вони становили 1658 млн. грн., проте у 2017 зменшилися на 779 млн. грн. або на 57,36%.

Основні засоби та нематеріальні активи банку зросли на 190млн. грн. або на 6,75% у 2014, у 2015 зменшилися на 146 млн. грн. або на 4,86%, у 2015 знову зросли на 1099 млн. грн. або на 38,47%, але у 2017 зменшилися на 630 млн. грн. або на 15,93%.

Розглянемо структуру активів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр. подану у табл. 2.2.

Найбільше в структурі активів простежується кількість кредитів та авансів клієнтам з 2013 по 2015 – більше 70%, у 2016 частка зменшилась до 21,2 %, а у 2017 році частка становить лише 15%. Кредитування фізичних та юридичних осіб є однією з важливих функцій банку.

Можна сказати, що події у 2016 році, пов'язані з визнанням банку неплатоспроможним, значно послабили довіру до банку, і таким чином, спостерігається різке зниження частки наданих кредитів у банку.

Структура грошових коштів та еквівалентів знизилася у 2014 році до 6,72% в порівнянні з 2013, коли частка була 9,76%. Даний показник мав тенденцію до зростання з 2014 по 2016 роки, з 6,72% до 14,7% відповідно, але у 2017 році спостерігається різке падіння частки грошових коштів та їх еквівалентів до 9,93, схоже значення було у 2013 році.

Цінні папери в портфелі банку на продаж поступово з 2013 по 2015 збільшувались, у 2016 становили 31,4% у частці активів, а у 2017 їх частка становила 35,5%.

За іншими статтями спостерігається рівномірно розподілена структура. Особливої уваги потребує інвестиційна діяльність банку, яка разом з кредитною є основною.

Таблиця 2.2

Аналіз структури активів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Активи	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Грошові кошти та їх еквіваленти	17253	9,76	14300	6,72	29184	11,3	30159	14,7	25296	9,93
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	3968	2,24	147	0,07	0	0	0	0	0	0
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	0	0	0	0	30673	11,9	27044	13,2	34336	13,5
Кошти в інших банках	13185	7,46	13321	6,26	3365	1,3	2410	1,17	4516	1,77
Кредити та заборгованість клієнтів	133604	75,5	159173	74,8	189314	73,2	43583	21,2	38335	15
Цінні папери в портфелі банку на продаж	440	0,25	981	0,46	1734	0,67	64409	31,4	90354	35,5
Цінні папери в портфелі банку до погашення	72	0,04	142	0,07	216	0,08	0	0	36322	14,3
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії	1257	0,71	435	0,2	435	0,17	433	0,21	30	0,01
Інвестиційна нерухомість	0	0	0	0	0	0	1358	0,66	579	0,23
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	0	0	142	0,07	98	0,04	0	0	0	0
Відстрочений податковий актив	0	0	0	0	0	0	181	0,09	184	0,07
Основні засоби та нематеріальні активи	2813	1,59	3003	1,41	2857	1,1	3956	1,93	3326	1,31
Інші фінансові активи	3982	2,25	20775	9,76	238	0,09	229	0,11	490	0,19
Інші активи	267	0,15	148	0,07	306	0,12	31421	15,3	20920	8,21
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	1	0	246	0,12	191	0,07	0	0	117	0,05
Усього активів:	176842	100	212813	100	258611	100	205183	100	254805	100

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [Додаток А-Г]

Проаналізуємо пасиви АТ КБ «ПРИВАТБАНК», які подано у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз пасивів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр., млн. грн.

Пасиви	2013	2014	2015	2016	2017	Абсолютне відхилення, млн. грн.				Відносне відхилення, %			
						2014 - 2013	2015 - 2014	2016-2015	2017-2016	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ													
Кошти банків	7377	21790	31707	20714	12628	14413	9917	-10993	-8086	195,38	45,51	-34,67	-39,04
Кошти клієнтів	130754	140680	177974	181133	212750	9926	37294	3159	31617	7,59	26,51	1,77	17,46
Боргові цінні папери, емітовані банком	11079	8111	9271	2	2	-2968	1160	-9269	0	-26,79	14,3	-99,98	0
Інші залучені кошти	252	0	0	0	0	-252	0	0	0	-100	0	0	0
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	29	7	0	0	0	-22	-7	0	0	-75,86	-100,00	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	852	737	933	94	106	-115	196	-839	12	-13,5	26,59	-89,92	12,77
Резерви за зобов'язаннями	11	711	721	1586	2317	700	10	865	731	6363,64	1,41	119,97	46,09
Інші фінансові зобов'язання	493	10607	685	1841	1485	10114	-9922	1156	-356	2051,52	-93,54	168,76	-19,34
Інші зобов'язання	385	564	763	573	595	179	199	-190	22	46,49	35,28	-24,90	3,84
Субординований борг	3071	5110	9047	122	129	2039	3937	-8925	7	66,4	77,05	-98,65	5,74
Усього зобов'язань:	154303	188317	231101	206005	230012	34014	42784	-25036	23947	22,04	22,72	-10,83	11,62
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ													
Акціонерний капітал	16352	18101	21257	50695	206060	1749	3156	29438	155365	10,70	17,44	138,49	306,47
Емісійні різниці	20	20	23	23	23	0	3	0	0	0	15	0	0
Незарєстрований статутний капітал	0	1000	0	111591	0	1000	-1000	111591	111591	0	-100	0	-100
Резервні та інші фонди банку	1327	1445	1448	1619	6211	118	3	171	4592	8,89	0,21	11,81	283,63
Резерви переоцінки	850	1327	1927	1304	268	477	600	-623	-1036	56,12	45,21	-32,33	-79,45
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3990	2603	2855	176048	199943	-1387	252	178903	23895	-34,76	9,68	-6266,30	13,57
Усього власного капіталу	22539	24496	27510	-882	24793	1957	3014	-28392	25675	8,68	12,3	-103,21	-2911
Усього зобов'язань та власного капіталу	176842	212813	258611	205183	254805	35971	45798	-53428	49622	20,34	21,52	-20,66	24,18

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [Додаток А-Г]

Пасиви складаються з зобов'язань та власного капіталу. Зобов'язання банку з 2013 по 2015 роки постійно збільшувались, у 2014 зросли на 22,04% в порівнянні з 2013, а у 2015 збільшилися на 22,72% в порівнянні з попереднім роком, але у 2016 році відбулося зменшення зобов'язань на 10,83% або на 525036 млн. грн., та вже у 2017 році вони знову почали зростати на 11,62% або на 23947 млн. грн. Кошти банку зменшились на 10993 млн. грн. у 2016 році в порівнянні з 2015, а у 2017 зменшились ще на 8086 млн. грн. Кошти клієнтів стабільно зростали у динаміці з 2013 по 2017 роки. Боргові цінні папери, емітовані банком значно зменшились у 2016 році, на 9269 млн. грн. в порівнянні з 2015 роком. У 2017 році кількість боргових цінних паперів, емітованих банком залишилася така ж сама як і у 2016 році.

Власний капітал банку послідовно зростав у 2013-2015 роках, але у 2016 році власний капітал різко зменшився на 28392 млн. грн. або на 103,21% у порівнянні з попереднім роком, у 2017 році власний капітал стабілізувався. Власний капітал у 2017 році збільшився на 25675 млн. грн. Акціонерний капітал банку зростав протягом усіх п'яти аналізованих років. У 2016 році статутний капітал зріс більше, ніж у два рази з 21257 млн. грн. до 50695 млн. грн.. А у 2017 році зріс на 155365 млн. грн. або на 306,47% порівняно в 2016.

Далі розглянемо структуру пасивів АТ КБ «Приватбанк» за 2013-2017рр.

Найбільша частина у структурі пасивів належить зобов'язанням. Частка зобов'язань більше 80% у динаміці за 2013-2018рр. частка власного капіталу у 2013 році становила 12,7%, до 2016 року частка постійно зменшувалась, у 2016 році вона становила -0,43%, та у 2017 році знову збільшилась до 9,73%.

Погіршення в роботі банку, яке проявляється у 2016 році, пов'язане з тим, що у цей період банк через свою неплатоспроможність перейшов у власність держави, та у подальшому стабільна робота банку відновилася. Зараз банк є одним з найбільш ефективно функціонуючих в Україні.

Таблиця 2.4

Аналіз структури пасивів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Пасиви	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ										
Кошти банків	7377	4,17	21790	10,2	31707	12,3	20714	10,1	12628	4,96
Кошти клієнтів	130754	73,9	140680	66,1	177974	68,8	181133	88,28	212750	83,5
Боргові цінні папери, емітовані банком	11079	6,26	8111	3,81	9271	3,58	2	1E-03	2	0
Інші залучені кошти	252	0,14	0	0	0	0	0	0	0	0
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	29	0,02	7	0	0	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	852	0,48	737	0,35	933	0,36	94	0,046	106	0,04
Резерви за зобов'язаннями	11	0,01	711	0,33	721	0,28	1586	0,773	2317	0,91
Інші фінансові зобов'язання	493	0,28	10607	4,98	685	0,26	1841	0,897	1485	0,58
Інші зобов'язання	385	0,22	564	0,27	763	0,3	573	0,279	595	0,23
Субординований борг	3071	1,74	5110	2,4	9047	3,5	122	0,059	129	0,05
Усього зобов'язань:	154303	87,3	188317	88,5	231101	89,4	206065	100,4	230012	90,3
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ										
Акціонерний капітал	16352	9,25	18101	8,51	21257	8,22	50695	24,71	206060	80,9
Емісійні різниці	20	0,01	20	0,01	23	0,01	23	0,011	23	0,01
Незарєєстрований статутний капітал	0	0	1000	0,47	0	0	111591	54,39	0	0
Резервні та інші фонди банку	1327	0,75	1445	0,68	1448	0,56	1619	0,789	6211	2,44
Резерви переоцінки	850	0,48	1327	0,62	1927	0,75	1304	0,636	268	0,11
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3990	2,26	2603	1,22	2855	1,1	-176048	-85,8	-199943	-78
Усього власного капіталу	22539	12,7	24496	11,5	27510	10,6	-882	-0,43	24793	9,73
Усього зобов'язань та власного капіталу	176842	100	212813	100	258611	100	205183	100	254805	100

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [Додаток А-Г]

Далі розглянемо показники фінансової стійкості банку, коефіцієнти подані в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Показник	Формула	Норма	Рік				
			2013	2014	2015	2016	2017
Рівень капіталізації банку, КрКб	$\frac{\text{Регулятивний капітал}}{\text{Норматив Н1}}$	Не менше 10%	9,03	10,2	10,86	-12,68	5,09
Коефіцієнт адекватності регулятивного капіталу, Карк	$\frac{\text{Норматив Н2}}{100}$	Не менше 10%	0,12	0,11	0,11	0,2	0,17
Коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів, Крка	$\frac{\text{Регулятивний капітал}}{\text{Сукупні активи}}$	9%	0,13	0,1	0,09	0,06	0,12
Коефіцієнт надійності, Кн	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Зобов'язання}}$	Не менше 5%	0,15	0,13	0,12	-0,004	0,11
Мультиплікатор акціонерного капіталу, Кмк	$\frac{\text{Ділові активи}}{\text{Акціонерний кап.}}$	12-15%	10,81	12,16	12,95	9,65	11,54
Коефіцієнт захищеності власного капіталу, Кзвк	$\frac{\text{Основні засоби}}{\text{Власний капітал}}$	-	0,12	0,12	0,1	-4,48	0,13
Коефіцієнт знецінення активів банку, Кзне	$\frac{\text{Резерви під знецін. акт.}}{\text{Сукупні активи}}$	-	0,16	0,15	0,14	0,1	0,15

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

З наведених у табл. 2.5 даних видно, рівень капіталізації банку максимально знизився у 2016 році до позначки -12,68, але у 2017 зріс і становив 5,09. Такі зміни зумовлені неплатоспроможністю банку та його переходом під сто відсоткове володіння державою.

Коефіцієнт надійності за мінімально допустимого значення не менше 0,05 (5%) характеризує залежність від залучених коштів. З 2013 по 2015 коефіцієнт зменшувався. У 2016 році коефіцієнт надійності дуже зменшився і становив -0,004, проте у 2017 після змін у банку зріс до 0,11 (11%).

Відносно коефіцієнта мультиплікатора капіталу, який характеризує ступінь покриття активів акціонерним капіталом, то за оптимального значення 12,0-15,0% він у 2013р. становив 10,81, а у 2014 і у 2015 збільшився до 12,16 і 12,95 відповідно. У 2016 зменшився до 9,65, та у 2017 знову зріс до 11,45. Це свідчить, про наявність тенденцій зменшення використання «потужностей» із залучення їх з акціонерного капіталу. Існує необхідність поліпшити управління власного капіталу.

Дані таблиці свідчать і про зниження захищеності власного капіталу. У 2013 році цей показник становив 0,12 (12%), а у 2015 році знизився на 0,02 (2%) і становив вже 0,1 (10%), а к 2016 -4,48, та вже у 2017 зріс до 0,13. Це характеризує банк як такий, власний капітал якого має достатній рівень захисту, але спостерігається тенденція до його послаблення.

Коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів відображає розмір регулятивного капіталу, необхідного для здійснення банком активних операцій. У 2015 році він знизився у порівнянні з 2013 роком. Якщо у 2013 році він складав 0,13 (13%), то у 2015 році він знизився на 0,04 (або на 4%) і складає 0,09 (або 9%), у 2016 знизився ще на 0,03 (3%) та складав 0,06 (6%). У 2017 році зріс до 0,12 (12%).

Розглянемо рівень ділової активності банку (табл. 2.6).

Ділова активність банку характеризується його спроможністю залучати кошти, й ефективністю та раціональністю їх розміщення.

Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів показує питому вагу залучених коштів у загальних пасивах [4]. У 2013 році цей показник склав 0,74.

У 2015 році він зменшився на 0,05 і складав 0,69. Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів має тенденцію до зниження.

Таблиця 2.6

Аналіз ділової активності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Показник	Формула	Норма	Рік				
			2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт активності залучення коштів юридичних та фізичних осіб, Кзд	$\frac{\text{Кошти клієнтів}}{\text{Зобов'язання}}$	75%	0,85	0,74	0,77	0,88	0,92
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів, Кзсд	$\frac{\text{Строкові депозити}}{\text{Зобов'язання}}$	60%	0,66	0,54	0,54	0,65	0,58
Коефіцієнт активності залучення депозитів до запитання, Кздз	$\frac{\text{Депозити до запит.}}{\text{Зобов'язання}}$	30%	0,25	0,2	0,23	0,23	0,24
Коефіцієнт активності залучення коштів банків, Кзкб	$\frac{\text{Кошти банків}}{\text{Зобов'язання}}$	15%	0,05	0,12	0,14	0,1	0,05
Коефіцієнт продуктивного використання ділових активів, Кпа	$\frac{\text{Продуктивні активи}}{\text{Ділові активи}}$	75%	0,78	0,84	0,72	0,68	0,71
Коефіцієнт інвестицій у кредитний портфель, Кікп	$\frac{\text{Кредитний портфель}}{\text{Ділові активи}}$	65%	0,63	0,72	0,69	0,59	0,74
Коефіцієнт інвестицій у цінні папери та спільну господарську діяльність, Кін	$\frac{\text{Інвест. портфель}}{\text{Ділові активи}}$	40%	0,42	0,38	0,41	0,35	0,45

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів показує питому вагу одержаних міжбанківських кредитів у загальних пасивах [3; 4]. У 2013 році цей показник склав 0,023, а у 2015 році зменшився на 0,005 до 0,018. Зниження його свідчить про зменшення ділової активності на ринку міжбанківських кредитів.

Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи показує співвідношення дохідних активів і залучених коштів [3; 29]. У 2013 році цей показник склав 1,02, а у 2015 році 1,06. В період з 2013 по 2015 рік він збільшився на 0,04.

Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь показує питому вагу портфеля цінних паперів і паїв у загальних активах [2]. У 2015 році цей показник зменшився до 0,0016, а у 2013 році склав 0,007.

Далі у табл. 2.7 роздивимося коефіцієнти ліквідності банку.

Таблиця 2.7

Аналіз ліквідності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Показник	Формула	Норма	Рік				
			2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт високоліквідних активів, Ква	$\frac{\text{Вис. лікв. активи}}{\text{Ділові активи}}$	15-20%	0,21	0,18	0,18	0,15	0,17
Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку, Кзл	$\frac{\text{Ділові активи}}{\text{Зобов'язання}}$	Не менше 100%	1,6	1,27	1,1	0,9	1,2
Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань, Крл	$\frac{\text{Прод. активи}}{\text{Зобов'язання}}$	70-80%	0,95	0,78	0,74	0,68	0,72
Коефіцієнт ліквідного співвідношення кредитів і депозитів, Клkd	$\frac{\text{Кред. портфель}}{\text{Кошти клієнтів}}$	150%	0,15	1,13	1,06	0,24	0,18
Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань, Кглз	$\frac{\text{Вис. лік. акт. + ОЗ}}{\text{Зобов'язання}}$	Більше 30%	0,39	0,36	0,28	0,24	0,31
Коефіцієнт стабільності депозитної бази, Ксдб	$\frac{\text{Депоз. до запит.}}{\text{Строкові депозити}}$	Більше 50%	0,38	0,37	0,42	0,35	0,42

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Отже, виходячи з даних таблиці 2.7 бачимо, що коефіцієнт високоліквідних активів з 2013 по 2016 зменшувався, але у 2017 знову зріс до 0,17.

Коефіцієнт загальної ліквідності свідчить про те, що активи здатні покрити всі зобов'язання банку в повному обсязі та навіть більше. У 2013 році він склав 1,6, у 2014 – 1,27, у 2015 та 2016 зменшився до 1,1 та 0,9, проте у 2017 зріс до 1,2.

Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань характеризує забезпечення дохідними активами банку його загальних зобов'язань. У 2013 році цей показник склав 0,95 (95%), та у 2014 році він знизився на до 0,78 (78%). У 2015 і 2016 продовжував зменшуватися, у 2017 склав 0,72 (72%).

Коефіцієнт генеральної ліквідності вказує на здатність банку погасити свої зобов'язання високоліквідними активами та шляхом реалізації майна, він в динаміці з 2013 по 2016 зменшувався, а у 2017 році зріс до 0,31 (31%).

Коефіцієнт стабільності депозитної бази протягом аналізованих п'яти років був майже стабільним. Найбільші показники були у 2015 і 2016 роках 0,42 (42%), найменший у 2016 0,35 (35%).

Ефективність діяльності банку характеризується такими показниками, що подані у табл. 2.8.

Рентабельність активів менша за нормативне значення, яке повинно бути більшим одиниці. У 2013-2015рр. значення показника коливалося від 0,74 до 0,76, а к 2016 знизилося до -0,16, у 2017 показник зріс хоча все ще був від'ємним.

Рентабельність капіталу у 2013-2015рр. була в нормі, а у 2016 і 2017 роках була менше нормативного значення (10-20%).

Чиста процентна маржа протягом п'яти років була майже не змінною.

Загальний рівень прибутковості за 2013-2017рр. був у межах норми.

Показники рентабельності банку свідчать про досить неефективну діяльність банку.

Таблиця 2.8

Аналіз ефективності діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Показник	Формула	Норма	Рік				
			2013	2014	2015	2016	2017
Загальний рівень прибутковості, Кзрп	$\frac{\text{Приб. до оподат.}}{\text{Доходи банку}}$		0,04	0,08	0,09	0,08	0,09
Окупність витрат доходами, Ковд	$\frac{\text{Доходи банку}}{\text{Витрати банку}}$		1	1,66	1,35	0,98	1,21
Рентабельність капіталу, ROE	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}}$	15%	0,19	0,17	0,18	0,08	0,1
Рентабельність активів, ROA	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Сукупні активи}}$	Не менше 1%	0,74	0,75	0,76	-0,15	-0,09
Чиста процентна маржа, ЧПМ	$\frac{\text{Процентні (дох. – витр.)}}{\text{Ділові активи}}$	4,5%	0,07	0,05	0,04	0,03	0,05
Чиста непроцентна маржа («тягар» банку), ЧНМ	$\frac{\text{Непроц. (дох. – витр.)}}{\text{Ділові активи}}$	-	0,018	0,012	0,011	0,01	0,02
Коефіцієнт резервування під знецінення активів і пасивів, Крап	$\frac{\text{Резерви під знецін. А і П}}{\text{Витрати банку}}$	Більше 30%	0,25	0,28	0,24	0,18	0,26

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Отже, рентабельність і прибутковість банку залежить, насамперед, від оптимальної структури його балансу в частині активів і пасивів і цілеспрямованої роботи банківського персоналу. Важливими умовами забезпечення прибутковості банку є оптимізація структури доходів і витрат, визначення мінімально допустимої процентної маржі, виявлення тенденцій у доходності кредитних операцій, планування мінімальної дохідної маржі для прогнозування орієнтовного рівня відсотків по активних і пасивних операціях. Прибутковість банківської

діяльності залежить також від підтримки ліквідності, управління банківськими ризиками та їх мінімізації.

2.2. Аналіз міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

У цьому розділі розглянемо кредити, які надає банк, їх структуру та призначення. У табл. 2.9 подано кредитний портфель АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

З урахуванням наведених у табл. 2.9 даних можна зазначити, що сума кредитів та авансів виданих АТ КБ «ПРИВАТБАНК» своїм клієнтам зростала з 2013 по 2015 роки, але у 2016 році відбулося різке зменшення на 145731 млн. грн., а у 2017 році кредити та аванси клієнтам ще зменшились на 5248 млн. грн.

Розглядаючи дані за іншими показниками маємо такі результати:

- кредити юридичним особам зменшились на 181225 млн. грн. у 2016 році, проте знову зросли у 2017 на 840 млн. грн.

- кредити фізичним особам - кредитні картки: постійно зменшувались з 2013 по 2016, але у 2017 році їх кількість зросла на 10605 млн. грн.

- кредити фізичним особам - іпотечні кредити: зростають у динаміці.

- кредити фізичним особам - споживчі кредити: простежувалося зменшення у 2014 та у 2015 роках на 720 млн. грн. та 83 млн. грн. відповідно, але у 2016 зросли на 981 млн. грн., а у 2017 зросли на 2075 млн. грн.

- кредити фізичним особам - кредити на придбання автомобіля: зменшились на 121 млн. грн. у 2014 році, надалі зростали, у 2016 та 2017 роках їх кількість була однаковою.

- кредити фізичним особам - інші кредити: зростали до 2015 року, у 2016 зменшились на 594 млн. грн., а у 2016 на 282 млн. грн.

- кредити МСП: у 2014 році зменшилися на 282 млн. грн., в наступні роки зростали у динаміці.

Таблиця 2.9

Кредитний портфель АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр., млн. грн.

Показник	Рік					Відхилення (+/-)			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014-2013	2015-2014	2016-2015	2017-2016
Кредити, що управляються як окремий портфель	-	-	-	191139	185575	-	-	-	-5564
Кредити юридичним особам	123932	149113	183864	2639	3479	25181	34751	-181225	840
Кредити фізичним особам - кредитні картки	27836	22092	20884	19749	30354	-5744	-1208	-1135	10605
Кредити фізичним особам - іпотечні кредити	4022	5228	8099	9045	9130	1206	2871	946	85
Кредити фізичним особам - споживчі кредити	891	171	88	1069	3144	-720	-83	981	2075
Кредити фізичним особам - кредити на придбання автомобіля	353	232	261	264	264	-121	29	3	0
Кредити фізичним особам - інші кредити	1021	1141	1648	1054	769	120	507	-594	-285
Кредити МСП	2357	2075	2252	2494	3952	-282	177	242	1458
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом - юридичні особи	98	252	329	307	317	154	77	-22	10
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом - фізичні особи	493	410	24	164	197	-83	-386	140	33
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	161003	180714	217689	227924	237181	19711	36975	10235	9257

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

- дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом - юридичні особи: у 2014 зросла на 154 млн. грн., у 2015 77 млн. грн., але у 2016 спостерігалось зменшення на 22 млн. грн., хоча вже у 2017 році відбулося збільшення 10 млн. грн.

- дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом - фізичні особи: у 2014 році в порівнянні з 2013 зменшилася на 83 млн. грн., у 2015 на 386 млн. грн. в порівнянні з попереднім роком, у 2016 відбулося зростання на 140 млн. грн., а у 2017 на 33 млн. грн. порівняно з 2017 роком.

Далі розглянемо клієнтський кредитний портфель за галузями економіки та напрямками комерційної діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК». Дані наведені у табл. 2.10.

Кредити надані підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП) лише у 2014 році зменшилися на 282 млн. грн., у все наступні роки їх кількість поступово збільшувалась.

Кредити для комерційної діяльності, фінансових операцій та торгівлі цінними паперами збільшувались з 2013 по 2015 роки, у 2016 році зменшилися на 16449 млн. грн., але у 2017 році зросла на 194 млн. грн. у порівнянні з 2016.

Сільське господарство, сільськогосподарське машинобудування та харчова промисловість: кредити надані для цих галузей збільшувались з 2013 по 2015, у 2016 році надані кредити значно зменшилися на 28901 млн. грн., але у 2017 знову зросли на 452 млн. грн.

Кредити для галузей промислового виробництва та хімічної промисловості зростали у динаміці з 2013 по 2015, але у 2016 році сума кредитів зменшилася на 27236 млн. грн., у 2017 році кредити зросли на 38 млн. грн., проте все одно їх сума була нижчою, ніж у попередні роки.

Кредити для авіаперевезення, гірськолижних курортів, туризму та футбольних клубів, будівництва нерухомості, виробництва та торгівлі феросплавами, у звітності банку відображаються лише за 2013 – 2015 роки, за цими роками можна сказати, що за даними кредитами спостерігалася тенденція до збільшення, кредити для торгівлі нафтопродуктами у 2014 році зменшилися на 1907 млн. грн., але у 2015 зросли на 42 млн. грн..

Загальна сума кредитів наданих за галузями економіки зростала у динаміці з 2013 по 2017 роки.

Таблиця 2.10

**Клієнтський кредитний портфель за галузями економіки та напрямками
комерційної діяльності за 2013-2017рр.**

Показник	Рік					Відхилення (+/-)			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014-2013	2015-2014	2016-2015	2017-2016
Кредити, що управляються як окремий портфель	-	-	-	19113 9	18557 5	-	-	-	-5564
Кредити фізичним особам	34616	29274	31244	31345	43859	-5342	1970	101	12514
МСП	2357	2075	2252	2494	3952	-282	177	242	1458
Комерційна діяльність, фінансові операції та торгівля цінними паперами	7168	10744	17627	1178	1372	3576	6883	-16449	194
Сільське господарство, сільськогосподарське машинобудування та харчова промисловість	17214	21872	29502	601	1053	4658	7630	-28901	452
Промислове виробництво та хімічна промисловість	16334	21408	27757	521	559	5074	6349	-27236	38
Авіаперевезення	5508	9411	14136	-	-	3903	4725	-	-
Гірськолижний курорт, туризм та футбольні клуби	4688	6780	8329	-	-	2092	1549	-	-
Будівництво нерухомості	5973	6690	7809	-	-	717	1119	-	-
Виробництво та торгівля феросплавами	18657	24807	32508	-	-	6150	7701	-	-
Торгівля нафтопродуктами	42510	40603	40645	-	-	-1907	42	-	-
Інше	5978	5880	7050	646	811	-98	1170	-6404	165
Всього	16100 3	18363 5	21768 9	22792 4	23718 1	22632	34054	10235	9257

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Непогашені зобов'язання АТ КБ «ПРИВАТБАНК», пов'язані з кредитуванням, були такими:

Таблиця 2.11

Непогашені зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, млн. грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2014-2013	2015-2014	2016-2015	2017-2016
Гарантії надані	964	1833	1421	1706	1241	869	-412	285	-465
Імпортні акредитиви та акредитиви з грошовим покриттям	1132	965	609	562	362	-167	-356	-47	-200
Безвідкличні зобов'язання	77	208	217	294	18	131	9	77	-276
Мінус: акредитиви з грошовим покриттям	-20	-60	-61	-652	-362	-40	-1	-591	290
Мінус: резерв на покриття збитків за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням	-22	-20	-56	-247	-181	2	-36	-191	66
Мінус: гарантії надані з грошовим покриттям	-	-	-	-102	-84	-	-	-	18
Всього зобов'язань, пов'язаних з кредитуванням	2131	2926	2130	1651	994	795	-796	-479	-657

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Головною метою цих інструментів є забезпечення наявності грошових коштів для задоволення фінансових потреб клієнтів. Фінансові гарантії та резервні акредитиви, які являють собою безвідкличні гарантії того, що банк здійснить платежі на користь третіх сторін у випадку невиконання клієнтами своїх зобов'язань, мають той самий кредитний ризик, що й кредити. Документарні та товарні акредитиви, що являють собою письмові зобов'язання банку за дорученням своїх клієнтів, які уповноважують треті сторони вимагати від банку оплати у встановлених сумах відповідно до конкретних умов, забезпечуються партіями товару, яких вони стосуються, або грошовими депозитами, а отже, мають менший рівень ризику ніж кредити.

Загальна сума невиконаних зобов'язань з надання кредитів, акредитивів та гарантій за угодою необов'язково являє собою майбутні потреби у грошових коштах, оскільки строк дії таких фінансових інструментів може закінчитися без

фінансування. Справедлива вартість зобов'язань, пов'язаних з кредитуванням, станом на 31 грудня 2017 року та 2016 років була незначною. Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, деноміновані у таких валютах (табл. 2.12):

Таблиця 2.12

Валюти, які переважають для надання кредитів, млн. грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2014-2013	2015-2014	2016-2015	2017-2016
Українська гривня	1232	1808	909	1112	702	576	-899	203	-410
Долар США	699	879	848	215	75	180	-31	-633	-140
Євро	147	229	188	139	18	82	-41	-49	-121
Інші валюти	53	10	185	185	199	-43	175	0	14
Всього	2131	2926	2130	15651	994	795	-796	13521	-14657

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Надалі на рис. 2.1-2.5 розглянемо, яка частка кожної валюти у загальному портфелі валют.

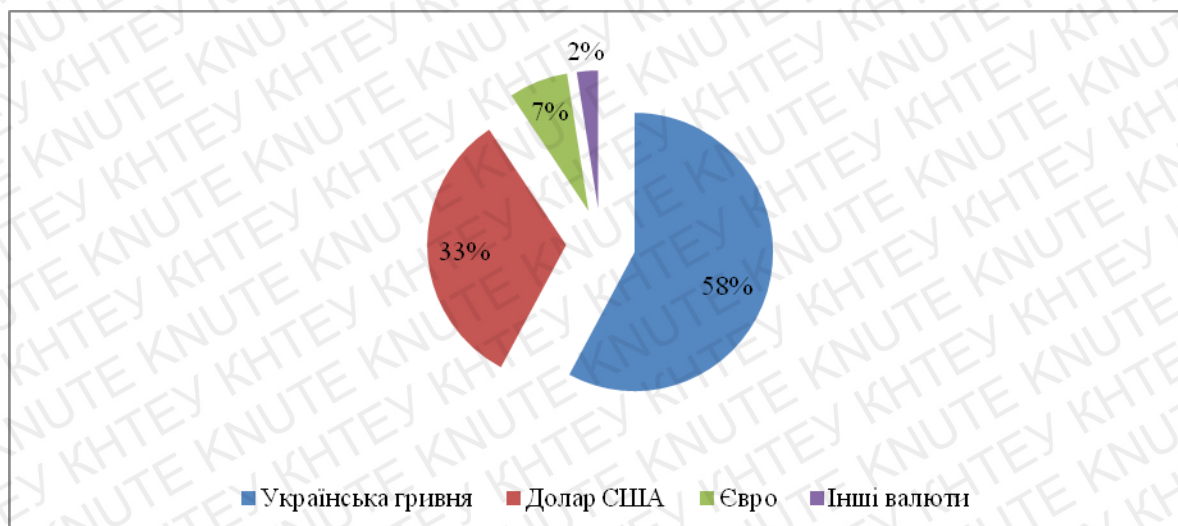

Рис. 2.1. Структура валют, які переважають для надання кредитів у 2013 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

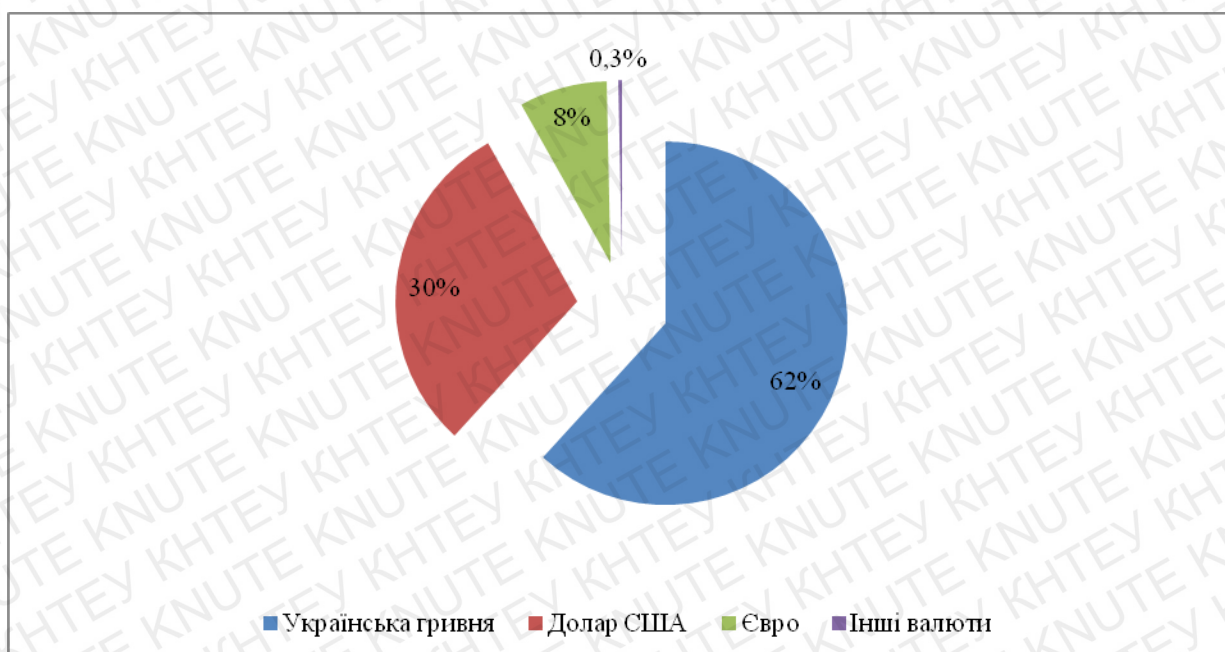

Рис. 2.2. Структура валют, які переважають для надання кредитів у 2014 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

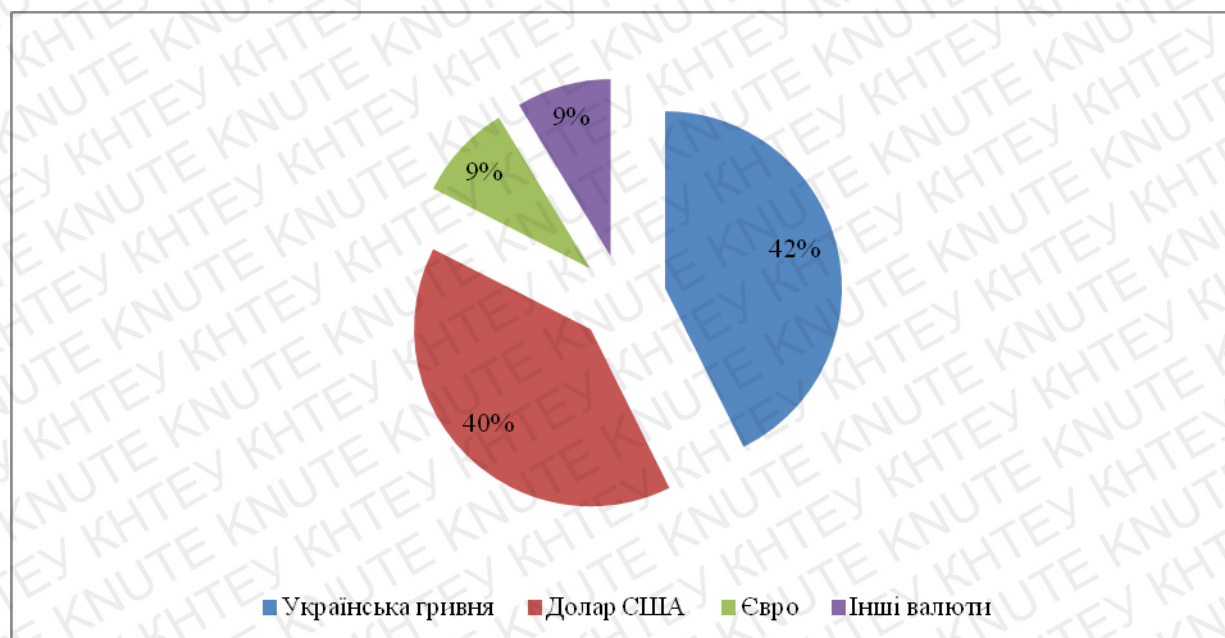

Рис. 2.3. Структура валют, які переважають для надання кредитів у 2015 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

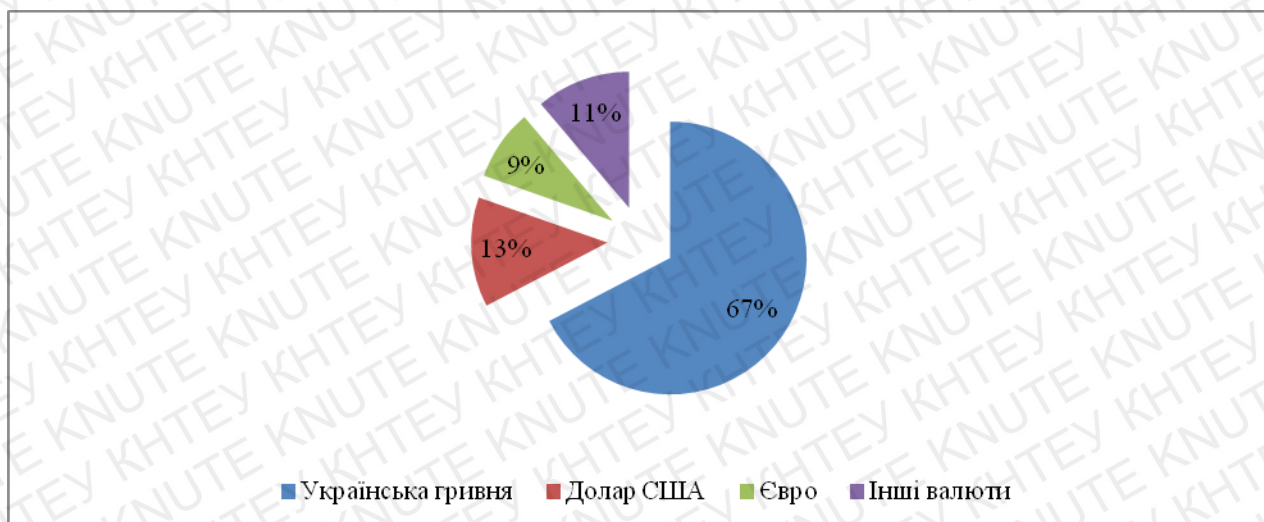

Рис. 2.4. Структура валют, які переважають для надання кредитів у 2016 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

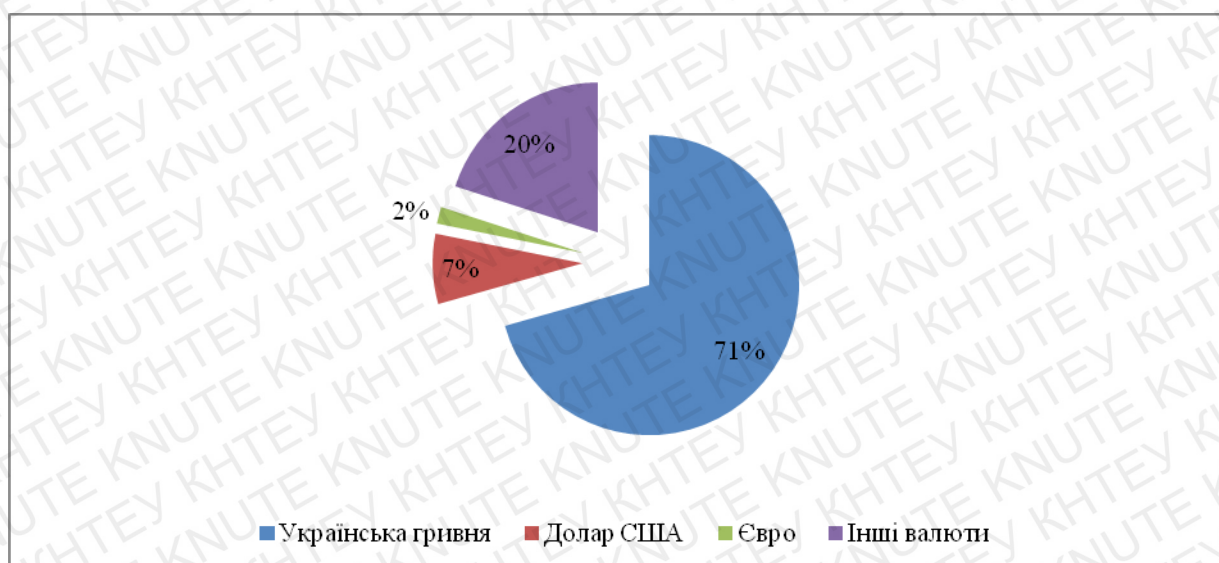

Рис. 2.5. Структура валют, які переважають для надання кредитів у 2017 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Отже, за даними рис. 2.1-2.5 можна зробити висновки, що переважають кредити в національній валюті, їх частка у 2017 році зросла до 71% з 58% у 2013 році відповідно.

У 2013-2015рр. після кредитів у гривні найбільша частка була серед кредитів у доларах США, але у 2016 році частка кредитів у доларах США знизилась до 13%, а 2017 знизилась ще більше до 7%.

Третьою часткою за величиною кредитів у 2013-2015 році були кредити у Євро до 10%, у 2016 році частка даних кредитів становила 2%, але у 2017 відбулося зростання, і частка становила 9%.

Розглянемо клієнтські кошти на рахунках АТ КБ «ПРИВАТБАНК» у динаміці на п'ять років та проаналізуємо зміни за даними табл. 2.13.

Таблиця 2.13

**Клієнтські кошти на рахунках АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
за 2013-2017рр., млн. грн.**

Показник	Рік					Відхилення (+/-)			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014-2013	2015-2014	2016-2015	2017-2016
Фізичні особи									
Строкові депозити	101535	1080	108381	119519	119476	-100455	107301	11138	-43
Поточні рахунки/рахунки до запитання	21357	22521	30658	31684	52118	1164	8137	1026	20434
Юридичні особи									
Строкові депозити	8145	14964	16608	14677	12798	6819	1644	-1931	-1879
Поточні рахунки/рахунки до запитання	19851	23488	22327	15253	28358	3637	-1161	-7074	13105
Всього	150888	152053	177974	181133	212750	1165	25921	3159	31617

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Клієнтські кошти у банку залучені від фізичних та юридичних осіб. Строкові депозити фізичних осіб зменшилися у 2014 році на 1000455 млн. грн., проте у 2015 з'явилася тенденція до їх зростання, і вони зросли на 107301 млн. грн., у 2016 вони продовжували зростати, але у 2017 році знову простежується

спад строкових депозитів на 43 млн. грн. Поточні рахунки/рахунки до запитання фізичних осіб у динаміці за п'ять років постійно зростають, що є позитивною ознакою.

Строкові депозити юридичних осіб мали позитивну тенденцію у 2013-2015рр., але у 2016 їх кількість зменшилася на 131 млн. грн., а у 2017 зменшилася ще на 1879 млн. грн.. Поточні рахунки/рахунки до запитання юридичних осіб зменшилися у 2015 році на 1161 млн. грн. у порівнянні з 2014 роком. У 2016 знову відбулося зменшення на 7074 млн. грн., проте у 2017 році поточні депозити зросли на 13105 млн. грн..

Загальна сума коштів клієнтів за 2013-2017 роки мала тенденцію до зростання, тобто при зменшенні кількості одних депозитів, збільшувалася сума інших.

У табл. 2.14 наведено кошти клієнтів за галузями економіки.

Таблиця 2.14

**Кошти клієнтів за галузями економіки АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
за 2013-2017рр., млн. грн.**

Показник	Рік					Відхилення (+/-)			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014-2013	2015-2014	2016-2015	2017-2016
Фізичні особи	122892	108813	139039	151203	171594	-14079	30226	12164	20391
Торгівля	14127	13570	13933	9133	9952	-557	363	-4800	819
Сфера послуг	3743	4923	6856	6620	7517	1180	1933	-236	897
Виробництво	3269	4750	6820	2203	2571	1481	2070	-4617	368
Транспорт та зв'язок	1736	2513	2136	2471	1208	777	-377	335	-1263
Сільське господарство	2796	2291	1719	1612	2796	-505	-572	-107	1184
Машинобудування	341	488	651	308	319	147	163	-343	11
Інше	1984	3332	6820	7583	18224	1348	3488	763	10641
Всього	150888	140680	177974	181133	212750	-10208	37294	3159	31617

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

В найбільшій мірі на рахунках АТ КБ «ПРИВАТБАНК» зберігаються кошти фізичних осіб, другою за величиною зберігання коштів на рахунках банку є торгівля, ще однією вагомою сферою, кошти якою зберігаються на в банку є сфера послуг та виробництво. Галузі транспорту та зв'язку, а також сільське господарство зберігають ще менше коштів на рахунках банку. Найменше коштів зберігає сфера машинобудування.

Кошти фізичних осіб зменшились у 2014 на 14079 млн. грн. в порівнянні з 2013. У 2015-2017рр. спостерігалася позитивна тенденція до зростання коштів з року в рік.

Кошти клієнтів у торговельній сфері зменшилися на 557 млн. грн. у 2014 році, у 2015 кошти у цій сфері зросли на 363 млн. грн. в порівнянні з 2014, у 2016 знову спостерігалася зменшення коштів на 4800 млн. грн. порівняно до 2015, та у 2017 році сума коштів знову зросла на 819 млн. грн..

Кошти клієнтів у сфері послуг поступово зростали з 2013 по 2015, лише у 2016 сума зменшилася на 236 млн. грн., проте у 2017 сума зросла на 897 млн. грн..

У виробництві кошти постійно збільшувались, лише у 2016 році спостерігалася їх зменшення на 4617 млн. грн., але у наступному році їх кількість почала зростати.

Транспорт та зв'язок: кошти клієнтів у цій сфері періодично то збільшувались, то зменшувались. У 2015 році та у 2017 роках кошти зменшились на 377 млн. грн. та 1263 млн. грн. відповідно, а у 2014 та 2016 роках кошти збільшилися на 777млн. грн. та 335 млн. грн. відповідно.

Кошти клієнтів у сільському господарстві зменшувались з 2013 по 2016 роки, і лише у 2017 відбулося збільшення коштів на 1184 млн. грн..

Кошти у машинобудуванні зростали з 2013 по 2015 роки. У 2016 їх сума зменшилась на 34 млн. грн., а у 2017 збільшилась лише на 11 млн. грн.

Загальна сума коштів клієнтів за галузями економіки постійно зростала, лише у 2014 році їх сума зменшилась на 10208 млн. грн., надалі такої тенденції не спостерігалася.

Далі на рис. 2.6-2.10 зображена структура коштів клієнтів за галузями економіки за 2013-2017рр., розглянемо дані структур та виявимо у яких галузях частка клієнтських коштів більша.

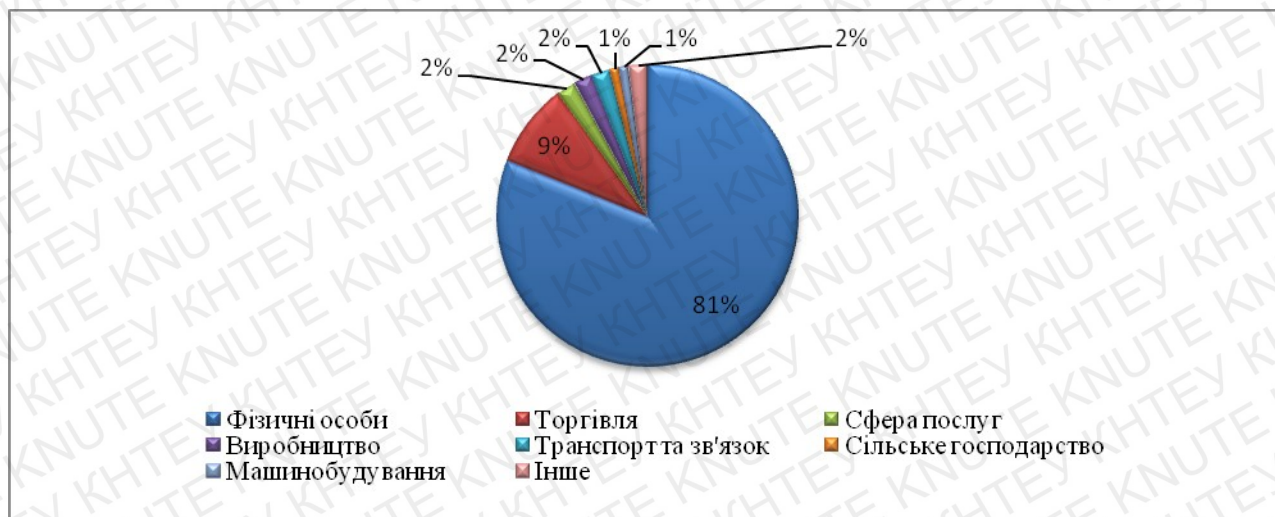

Рис. 2.6. Структура коштів клієнтів за галузями економіки у 2013 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

У 2013 році найбільшу частку коштів займають кошти фізичних осіб 81%, торгівля займає 9%, за іншими галузями частки розподілені рівномірно по 1-2%.

Рис. 2.7. Структура коштів клієнтів за галузями економіки у 2014 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

У 2014 році кошти фізичних осіб становлять 77%, торгівля займає 10%, сфера послуг 4%, виробництво 3%, а за всіма іншими галузями частки розподілені рівномірно по 1-2%.

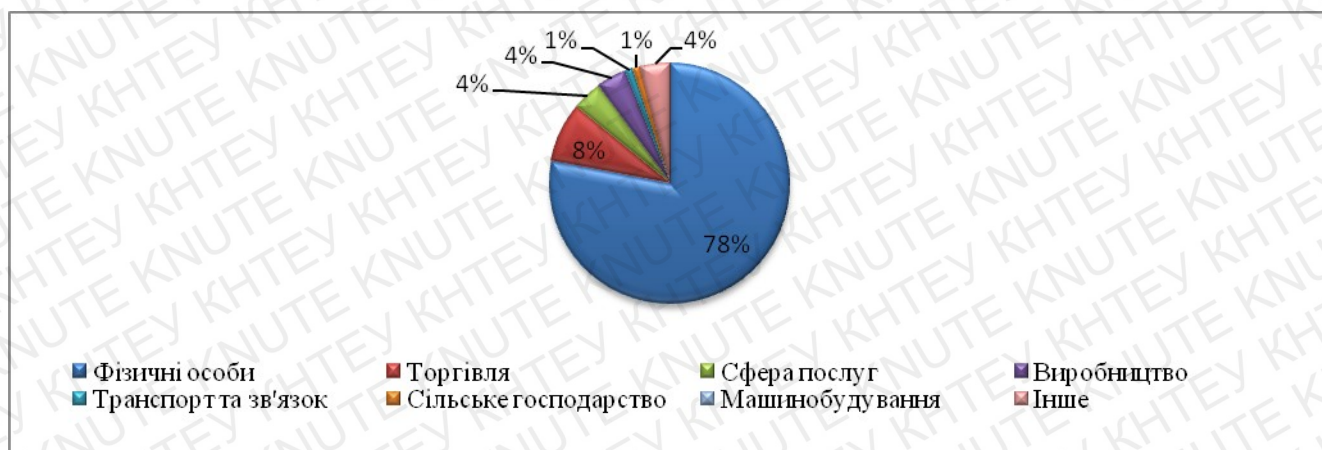

Рис. 2.8. Структура коштів клієнтів за галузями економіки у 2015 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

У 2015 році кошти фізичних осіб становлять 78%, торгівля займає 10%, сфера послуг та виробництво по 4%, а за всіма іншими галузями частки розподілені рівномірно по 1%.

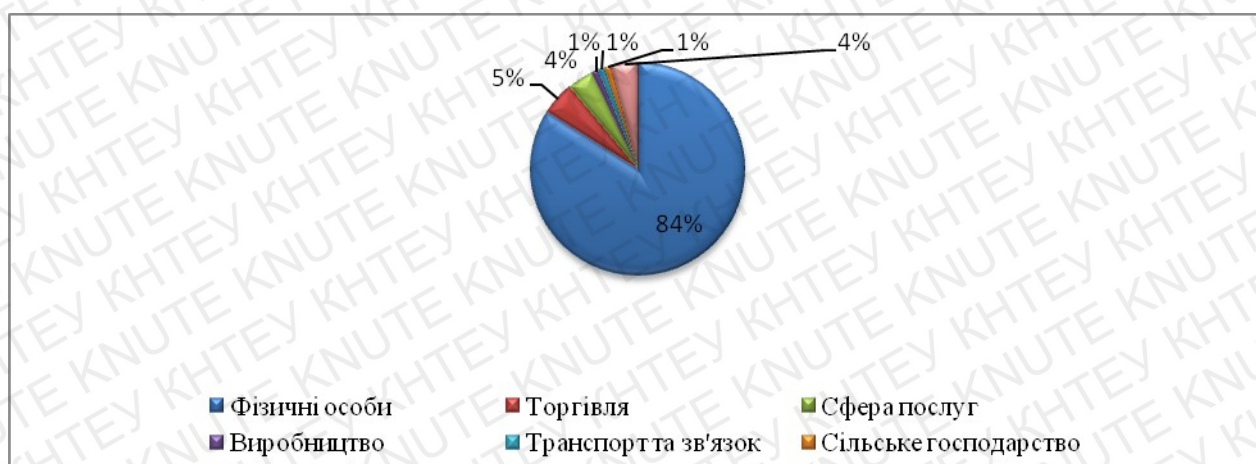

Рис. 2.9. Структура коштів клієнтів за галузями економіки у 2016 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

У 2016 році кошти фізичних осіб становлять 84%, торгівля займає 5%, сфера послуг 4% , за всіма іншими галузями частки розподілені рівномірно по 1%.

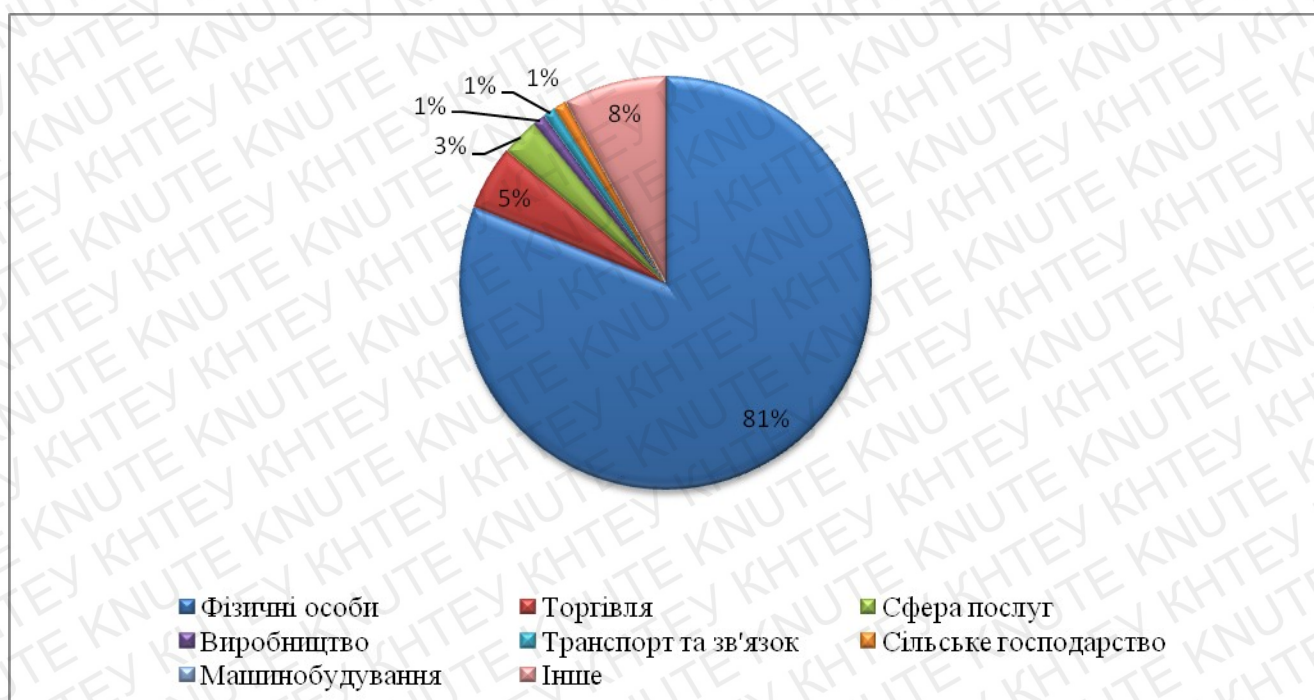

Рис. 2.10. Структура коштів клієнтів за галузями економіки у 2017 році

Джерело: побудовано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

У 2017 році кошти фізичних осіб становлять 81%, торгівля займає 5%, сфера послуг 3%, за всіма іншими галузями частки розподілені рівномірно по 1%.

Отже, найбільшу частку займають кошти фізичних осіб, наступною за розмірами є частки коштів у торгівлі та у сфері виробництва, за іншими галузями кошти пор поділені рівномірно.

У табл. 2.15 зображені отримані доходи від послуг.

Найбільше доходів від банківських продуктів та послуг, які реалізуються на території України, з 2013 по 2016 суму доходів зростала у динаміці, проте у 2017 році доход зменшився на 5595 млн. грн. у порівнянні з 2016, і становив 38589 млн. грн.

Таблиця 2.15

Доходи за банківські продукти та послуги, млн. грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2014-2013	2015-2014	2016-2015	2017-2016
Україна	23689	28523	35011	44184	38589	4834	6488	9173	-5595
Інші країни	4216	1652	2536	791	637	-2564	884	-1745	-154
Всього	27905	30175	37547	44975	39226	2270	7372	7428	-5749

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку [56]

Доходів з інших країн значно менше, у 2014 році саму зменшилась на 2564 млн. грн., у 2015 році спостерігалось збільшення на 884 млн. грн., наступні роки доходи зменшувались.

АТ КБ «ПРИВАТБАНК» надає послуги за міжнародними акредитивами. У табл. 2.16 показано, які послуги за операціями з міжнародними документарними акредитивами пропонуються.

Таблиця 2.16

Операції з міжнародними документарними акредитивами

АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Назва операції	Зміст операції
Відкриття імпортного акредитива	Випуск банком за наказом клієнта-імпортера міжнародного документарного акредитива на користь іноземної компанії-постачальника за зовнішньоекономічним контрактом клієнта.
Авізування акредитива	Офіційне повідомлення про відкриття, зміну або ануляцію акредитива, відкритого іноземним банком на користь клієнта-експортера.
Виконання акредитива	Перевірка документів, наданих бенефіціаром (постачальником товарів/послуг), і здійснення платежу в разі їх відповідності умовам акредитива. Якщо акредитив не підтверджений, то платіж проводиться банком-емітентом за вимогою виконуючого банку.

Джерело: дані з офіційного сайту АТ КБ «ПРИВАТБАНК»[44]

У табл. 2.17 подані тарифи АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за міжнародними акредитивами.

Таблиця 2.17

Тарифи за міжнародними акредитивами АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Послуга	Тариф
Відкриття або збільшення суми гарантії, резервного акредитива	0,3% (min 50 USD, max 1500 USD)
Комісія за зобов'язання за непокритою операцією	від 3% річних — під заставу майнових прав на депозит або під контр-гарантії інших банків; від 4% річних — під заставу рухомого або нерухомого майна; від 5% річних — під інше забезпечення або бланково. (не менше \$20 за місяць)
Пересилання документів	Відповідно до тарифів кур'єрської служби

Джерело: дані з офіційного сайту АТ КБ «ПРИВАТБАНК»[44]

Тарифи з надання послуг міжнародного інкасо в АТ КБ «ПРИВАТБАНК» зображено в табл. 2.18.

Таблиця 2.18

Тарифи за міжнародним інкасо

Послуга	Тариф
Обробка документів на інкасо	0,1% (min 50 USD, max 100 USD)
Пересилання документів	Відповідно до тарифів кур'єрської служби

Джерело: дані з офіційного сайту АТ КБ «ПРИВАТБАНК»[44]

За статистикою інкасо найчастіше використовують:

- клієнти, з якими здійснено розрахунок чеком (чисте інкасо).
- українські експортери, які мають документи, без яких контрагент не зможе вступити в право володіння товаром, здійснити очищення товару від імпортного мита, або чиї контрагенти мають позитивну репутацію.
- клієнти, які здійснюють імпорт із країн Південно-Східної Азії.

2.3. Оцінка ефективності проведення міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Роздивимося ефективність та фінансову стійкість комерційного банку «ПРИВАТБАНК» за поданими методиками у пункті 1.3.

Розглянемо, які присвоєно бали за коефіцієнтним аналізом фінансового стану банку у табл. 2.19.

Таблиця 2.19

Аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Показник	Норма	Умови	Рік				
			2013	2014	2015	2016	2017
Рівень капіталізації банку, Кркб	$K_{ркб} < 1$	1					
	$1 \leq K_{ркб} \leq 5$	2	2	2	2	2	2
	$K_{ркб} > 5$	3					
Коефіцієнт адекватності регулятивного капіталу, Карк	$K_{арк} < 0,1$	1					
	$K_{арк} > 0,15$	2	3	3	3	3	2
	$0,1 \leq K_{арк} \leq 0,15$	3					
Коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів, Крка	$K_{рка} < 0,09$	1					
	$K_{рка} > 0,12$	2	2	1	3	2	2
	$0,09 \leq K_{рка} \leq 0,12$	3					
Коефіцієнт надійності, Кн	$K_n < 0,1$	1					
	$K_n > 0,15$	2	3	3	3	1	3
	$0,1 \leq K_n \leq 0,15$	3					
Мультиплікатор акціонерного капіталу, Кмк	$K_{мк} > 15$	1					
	$K_{мк} < 12$	2	3	3	3	2	2
	$12 \leq K_{мк} \leq 15$	3					
Коефіцієнт захищеності власного капіталу, Кзвк	$K_{звк} > 0,5$	1					
	$K_{звк} < 0,3$	2	2	2	2	2	2
	$0,3 \leq K_{звк} \leq 0,5$	3					
Коефіцієнт знецінення активів банку, Кзне	$K_{зне} > 0,2$	1					
	$0,1 \leq K_{зне} \leq 0,2$	2	2	2	2	2	2
	$K_{зне} < 0,1$	3					
Рівень фінансової стійкості	$7 \leq PFC \leq 21$		17	16	18	14	15

Отже, рівень стійкості банку задовільний, але у 2016 році РФС був дуже знижений, це було визвано неплатоспроможністю банку, проте у 2017 році після переходу банку у власність держави показник підвищився.

Наступний аналіз – аналіз ділової активності, поданий у табл. 2.20.

Таблиця 2.20

Аналіз ділової активності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Показник	Норма	Умови	Рік				
			2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт активності залучення коштів юридичних та фізичних осіб, Кзд	Кзд < 0,65	1					
	Кзд > 0,75	2	2	1	2	2	2
	$0,65 \leq \text{Кзд} \leq 0,75$	3					
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів, Кзсд	Кзсд < 0,5	1					
	Кзсд > 0,6	2	2	3	3	2	1
	$0,5 \leq \text{Кзсд} \leq 0,6$	3					
Коефіцієнт активності залучення депозитів до запитання, Кздз	Кздз < 0,15	1					
	Кздз > 0,3	2	3	3	3	3	3
	$0,15 \leq \text{Кздз} \leq 0,3$	3					
Коефіцієнт активності залучення коштів банків, Кзкб	Кзкб > 0,3	1					
	Кзкб < 0,15	2	2	2	2	2	2
	$0,15 \leq \text{Кзкб} \leq 0,3$	3					
Коефіцієнт продуктивного використання ділових активів, Кпа	Кпа < 0,75	1					
	Кпа > 0,8	2	3	2	1	1	1
	$0,75 \leq \text{Кпа} \leq 0,8$	3					
Коефіцієнт інвестицій у кредитний портфель, Кікп	Кікп < 0,6 або > 0,8	1					
	$0,7 < \text{Кікп} \leq 0,8$	2	3	2	3	1	2
	$0,6 \leq \text{Кікп} \leq 0,7$	3					
Коефіцієнт інвестицій у цінні папери та спільну господарську діяльність, Кін	Кін < 0,2 або > 0,4	1					
	$0,3 < \text{Кін} \leq 0,4$	2	1	2	1	2	1
	$0,2 \leq \text{Кін} \leq 0,3$	3					
Рівень ділової активності	$7 \leq \text{РДА} \leq 21$		14	15	15	13	12

Отже, рівень ділової активності банку входить у рамки норми від 7 до 21 балів, проте у 2016 та 2017 роках існує тенденція до зниження.

Далі проаналізуємо ліквідність банку, дані коефіцієнтного аналізу подані у табл. 2.21.

Таблиця 2.21

Аналіз ліквідності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Показник	Норма	Умови	Рік				
			2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт високоліквідних активів, Ква	Ква < 0,15	1	2	1	1	1	1
	Ква > 0,2	2					
	$0,15 \leq \text{Ква} \leq 0,2$	3					
Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку, Кзл	Кзл < 1	1	2	2	3	1	3
	Кзл > 1,2	2					
	$1 \leq \text{Кзл} \leq 1,2$	3					
Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань, Крл	Крл < 0,75	1	3	3	2	2	2
	Крл > 1	2					
	$0,75 \leq \text{Крл} \leq 1$	3					
Коефіцієнт ліквідного співвідношення кредитів і депозитів, Клkd	Клkd < 1,1	1	1	3	1	1	1
	Клkd > 1,5	2					
	$1,1 \leq \text{Клkd} \leq 1,5$	3					
Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань, Кглз	Кглз < 0,2	1	2	2	3	3	2
	Кглз > 0,3	2					
	$0,2 \leq \text{Кглз} \leq 0,3$	3					
Коефіцієнт стабільності депозитної бази, Ксdb	Ксdb > 0,5	1	2	2	2	2	2
	$0,3 \leq \text{Ксdb} \leq 0,5$	2					
	Ксdb < 0,3	3					
Рівень ліквідності	$6 \leq \text{РЛБ} \leq 18$		12	13	12	10	11

За коефіцієнтним аналізом ліквідності спостерігається негативна тенденція до зниження рівня ліквідності, але показники рівня ліквідності банку у межах встановленої норми від 6 до 18 балів.

Розглянемо ефективність діяльності банку, показники якої у табл. 2.22.

Проаналізувавши дану таблицю можна зробити висновки, що рівень ефективності діяльності банку відповідає нормативному заданому значенню від 7 до 21 балів.

Таблиця 2.22

Аналіз ефективності діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр.

Показник	Норма	Умови	Рік				
			2013	2014	2015	2016	2017
Загальний рівень прибутковості, Кзрп	Кзрп < 0,05	1	1	2	2	2	2
	0,05 ≤ Кзрп < 0,1	2					
	Кзрп ≥ 0,1	3					
Окупність витрат доходами, Ковд	Ковд ≤ 1	1	1	3	3	1	3
	1 < Ковд ≤ 1,1	2					
	Ковд > 1,1	3					
Рентабельність капіталу, ROE	ROE < 0,1	1	1	1	1	1	1
	0,1 ≤ ROE < 0,15	2					
	ROE ≥ 0,15	3					
Рентабельність активів, ROA	ROA < 0,01	1	1	1	1	1	1
	0,01 ≤ ROA < 0,02	2					
	ROA ≥ 0,02	3					
Чиста процентна маржа, ЧПМ	ЧПМ < 0,05	1	2	2	1	1	2
	0,05 ≤ ЧПМ ≤ 0,07	2					
	ЧПМ > 0,07	3					
Чиста непроцентна маржа («тягар» банку), ЧНМ	ЧНМ < 0	1	2	2	2	3	3
	0,0 ≤ ЧНМ < 0,01	2					
	ЧНМ ≥ 0,01	3					
Коефіцієнт резервування під знецінення активів і пасивів, Крап	Крап ≥ 0,3	1	2	2	2	2	2
	0,1 ≤ Крап < 0,3	2					
	Крап < 0,1	3					
Рівень ефективності діяльності	7 ≤ ЕДБ ≤ 21		10	13	12	11	14

Розрахуємо інтегральний показник фінансової стійкості за кожний з п'яти років:

$$\text{ІПФС}_{2013} = 17 \times 1 + 14 \times 1,1 + 12 \times 1,2 + 10 \times 1 = 56,8$$

$$\text{ІПФС}_{2014} = 16 \times 1 + 15 \times 1,1 + 13 \times 1,2 + 13 \times 1 = 61,1$$

$$\text{ІПФС}_{2015} = 18 \times 1 + 15 \times 1,1 + 12 \times 1,2 + 12 \times 1 = 60,9$$

$$\text{ІПФС}_{2016} = 14 \times 0,9 + 13 \times 1,1 + 10 \times 1,2 + 11 \times 0,95 = 49,35$$

$$\text{ІПФС}_{2017} = 15 \times 0,9 + 12 \times 1,1 + 3 \times 1,1 + 14 \times 0,95 = 43,3$$

Отримані показники ІПФС задовільні. Фінансовий стан банку вважається нормальним, так як показник ІПФС в інтервалі від 40 до 80 балів. Хоча в 2016 та 2017 роках тенденція до зменшення показника. За розрахованим інтегральним

показником можна сказати, що банк має досить стійку фінансову позицію, але існують певні проблеми. Керівництво та власники банку повинні вживати антикризових заходів, щоб підтримати тенденцію до збільшення показника в майбутніх роках, та не повторити стану неплатоспроможності банку.

Розглянемо аналіз банку за методикою Кромонава у динаміці за п'ять років у табл. 2.23 подані розраховані коефіцієнти для аналізу.

Таблиця 2.23

Оцінка ефективності діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

за методикою В.С. Кромонава

Коефіцієнт	2013	2014	2015	2016	2017
K ₁	0,15	0,13	0,12	-0,004	0,11
K ₂	0,21	0,18	0,18	0,15	0,17
K ₃	0,8	0,78	0,8	0,81	0,9
K ₄	0,39	0,36	0,28	0,24	0,31
K ₅	0,59	0,61	0,49	0,51	0,46
K ₆	1,45	1,95	1,24	1,29	1,37

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку [56]

Розрахований рівень фінансового стану банку за кожний з п'яти років:

$$N_{2013} = 45 \times 0,15 + 20 \times 0,21 + (10 \times 0,8) / 3 + 15 \times 0,39 + 5 \times 0,59 + (5 \times 1,45) / 3 = 24,8$$

$$N_{2014} = 45 \times 0,13 + 20 \times 0,18 + (10 \times 0,78) / 3 + 15 \times 0,36 + 5 \times 0,61 + (5 \times 1,95) / 3 = 23,75$$

$$N_{2015} = 45 \times 0,12 + 20 \times 0,18 + (10 \times 0,8) / 3 + 15 \times 0,28 + 5 \times 0,49 + (5 \times 1,24) / 3 = 20,38$$

$$N_{2016} = 45 \times (-0,004) + 20 \times 0,15 + (10 \times 0,81) / 3 + 15 \times 0,24 + 5 \times 0,51 + (5 \times 1,29) / 3 = 13,82$$

$$N_{2017} = 45 \times 0,11 + 20 \times 0,17 + (10 \times 0,9) / 3 + 15 \times 0,31 + 5 \times 0,46 + (5 \times 1,37) / 3 = 20,58$$

Отже, зважаючи на отримані дані, можна сказати, що банк оцінюється балами нижче 25-30, тобто за методикою Кромонава це означає, що надійність банку є сумнівною. Найнижчий бал був у 2016 році, саме у цей час банк був визнаний неплатоспроможним і повністю перейшов у власність держави. Надалі, у 2017 році бали зросли до 20,58, але все ж залишалися нижче норми. Є

ймовірність того, що за правильного управління банком в подальшому він зможе подолати кризовий стан і ефективно функціонувати.

Далі розглянемо діяльність банку, його керівництва та ефективність проведення ним операцій, а також його конкурентну позицію на прикладі системи CAMELS, яка дозволяє оцінити загальний стан та стабільність банківської системи.

Розпочнемо з аналізу капіталу банку (Capitaladequacy), для цього нам необхідні дані нормативів платоспроможності (H3) та достатності капіталу (H2).

Таблиця 2.24

Показники оцінки адекватності капіталу

Показник	Норматив	Рік				
		2013	2014	2015	2016	2017
Норматив платоспроможності банку (H3)	Не менше 8%	11,75	13,8	16,7	15,9	15,6
Норматив достатності капіталу (H2)	Не менше 4%	9,15	7,78	9,6	8,7	9,7

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку [56]

АТ КБ «ПРИВАТБАНК» отримує Рейтинг 1 (сильний), так як за 2013-2017рр. показники платоспроможності і достатності капіталу перевищують нормативні значення 8% і 4% відповідно.

Наступним кроком буде оцінка якості активів(Assetquality). Для цього необхідно виконати зважування на ризик по кожній класифікації активів, використовуючи дані табл. 2.25, де подано процент оцінки ризику (від 0 до 100%).

Таблиця 2.25

Класифікація активів банку за 2017 рік

Класифікація активів	Оцінка ризику, %	Сума, тис. грн.	З урахуванням ризику, тис. грн.
Задовільні	0	2147	0
Особливо згадані	20	0	0
Субстандартні	50	451	225,5
Сумнівні	70	8312	5818,4
Збиткові	100	9213	9213
Всього		254809	15256,9

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку [56]

Використовуючи отримані дані розрахуємо значення для рейтингу:
 $(15256,9/24793)*100=61,54\%$ – Рейтинг 5 (незадовільний).

Виконаємо аналіз ефективності роботи банку (Earnings), для цього аналізу були використані дані коефіцієнтів з пункту 2.1.

Дослідивши дані коефіцієнтів прибутковості банк отримує Рейтинг 3 (посередній).

Проведемо аналіз ліквідності банку(Liquidity), для цього необхідні дані нормативів ліквідності.

Таблиця 2.26

Нормативи ліквідності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2013-2017рр., %

Показник	Норматив НБУ	Рік				
		2013	2014	2015	2016	2017
Норматив миттєвої ліквідності (Н4)	Не менше 20%	49,7	60,03	54,25	63,52	32,47
Норматив поточної ліквідності (Н5)	Не менше 40%	142,1	139,7	143,5	147,43	155,54
Норматив короткострокової ліквідності (Н6)	Не менше 60%	79,54	76,85	89,6	73,83	99,76

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку [56]

За даними табл. 2.3.4 нормативи ліквідності відповідають належним значенням, взявши до уваги коефіцієнти ліквідності в пункті 2.1 на основі цього присвоїмо Рейтинг 2 (задовільний). Банк дотримується нормативів ліквідності, в банку достатній рівень ліквідних активів. Існує можливість залучати кошти у разі нагальної потреби.

Зробимо аналіз менеджменту банку (Management).

Досліджуючи діяльність банку та його операцій, його фінансовий стан, активність та інші показники, дослідивши його структуру можна дати експертну оцінку банку. Менеджмент банку отримує Рейтинг 2 (задовільний), так як більша частина компонентів є задовільною. Банк дотримується правил і законів. Недоліки в управлінні керівництвом не виявлено.

Зробимо дослідження оцінки чутливості банку до ринкового ризику (Sensitivity to Risk). Дослідивши показники ефективності банку присвоєно Рейтинг 3 (посередній), так як банк має неприйнятний рівень ринкового ризику, керівництво неефективно використовує ресурси банку, що у 2016 році призвело до неплатоспроможності установи, неефективно останнім часом вимірюються та контролюються ризики. Простежуються збиткові операції банку.

Останнім етапом дослідження діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» є визначення сукупного рейтингу банку.

Для визначення сукупного рейтингу згрупуємо всі показники:

- якість капіталу = 1;
- якість активів = 5;
- якість ліквідності = 2;
- якість управління = 2;
- ефективність діяльності банку = 3;
- чутливість до ринкового ризику = 3.

Рейтингова оцінка = $(1+5+2+2+3+3)/6 = 16/6 = 2,6$

Отже, банк отримує Рейтинг 2,6 (слабкий).

Характеристика банку:

- фінансовий стан банку є більш менш задовільним, хоча є проблеми за останні два роки, через неплатоспроможність, що виникла у 2015-2016 рр., то це призвело до того, що банк перейшов у власність держави;
- виявлені проблеми банку є не значними, можна сказати, що перехід у державну власність позитивно вплинув на фінансовий стан банку, є можливість врегулювати дані проблеми керівництвом банку;

- фінансовий стан банку є стабільним, він послідовно нарощує активи та пасиви, збільшує кредитний портфель;
- банк є надійним, не зважаючи на проблеми в минулих періодах, та не зважаючи на економічні проблеми в середині країни, вжиті щодо банку заходи, а саме його перехід у державну власність в майбутньому повинні дати позитивні результати.

Висновки до розділу 2

АТ КБ «ПРИВАТБАНК» здійснює свою діяльність з 1992 року. Банк створений і здійснює свою діяльність на основі Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, законів України «Про банк та банківську діяльність», «Про акціонерні товариства» та інших законів зазначених у статуті банку. З 2016 року єдиним акціонером банку є Міністерство фінансів України. Банк перейшов у власність держави через неплатоспроможність.

Банк має другу за чисельністю мережу відділень та найбільшу мережу банкоматів і терміналів серед усіх банків, що знаходяться в Україні.

На початок 2018 року банк налічував: 7,2 тис. банкоматів; 13,3 тис. платіжних терміналів; 141 тис. торговельних POS-терміналів; 2240 відділень по Україні; понад 30 мільйонів карток емітованих банком.

Банку належить система грошових переказів «PrivatMoney» та Інтернет-банкінг і платіжна система «Приват24».

Загальна кількість активів банку з 2013 по 2015 роки послідовно збільшувалася, у 2014 році збільшилася на 35971 млн. грн. або на 20,34% у порівнянні з 2013, а у 2015 активи зросли на 45798 млн. грн. або на 21,52 в порівнянні з 2014. Та вже у 2015 році відбулося зменшення кількості активів на 20,66% або на 53428 млн. грн.

Пасиви банку складаються з зобов'язань та власного капіталу. Зобов'язання банку з 2013 по 2015 роки постійно збільшувались, у 2014 зросли на 22,04% в порівнянні з 2013, а у 2015 збільшились на 22,72% в порівнянні з попереднім

роком, але у 2016 році відбулося зменшення зобов'язань на 10,83% або на 525036 млн. грн., та вже у 2017 році вони знову почали зростати на 11,62% або на 23947 млн. грн.

Власний капітал банку послідовно зростав у 2013-2015 роках, але у 2016 році власний капітал різко зменшився на 28392 млн. грн. або на 103,21% у порівнянні з попереднім роком, у 2017 році власний капітал стабілізувався. Власний капітал у 2017 році збільшився на 25675 млн. грн.

Варто зазначити, що на рахунках АТ КБ «ПРИВАТБАНК» переважають кредити в національній валюті, їх частка у 2017 році зросла до 71% з 58% у 2013 році відповідно. У 2013-2015рр. після кредитів у гривні найбільша частка наданих кредитів була у доларах США, але у 2016 році частка кредитів у доларах США знизилась до 13%, а 2017 знизилась ще більше до 7%.

Третьою часткою за величиною кредитів у 2013-2015 році були кредити у Євро до 10%, у 2016 році частка даних кредитів становила 2%, але у 2017 відбулося зростання, і частка становила 9%.

За розрахованими коефіцієнтами фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності та ефективності діяльності були виявлені деякі проблеми саме у 2016 році, але у 2017 відбулися позитивні зміни у показниках ефективності діяльності банку. Банк в змозі нормалізувати всій стан у найближчі роки за умови ефективно управління банком з боку керівництва.

За методикою Кромонава банк оцінюється балами нижче 25-30, тобто це означає, що надійність банку є сумнівною.

За рейтингом системи CAMELS банк отримав Рейтинг 2,6 (слабкий). це пояснюється

За проведеними методиками оцінки ефективності діяльності банку та проведення його операцій було виявлено, що діяльність банку переживає складний період, надійність банку для клієнтів сумнівна, є ризик недовіри до банку.

РОЗДІЛ 3

Підвищення ефективності проведення міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Обґрунтування резервів з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Виконуючи міжнародну діяльність будь-який банк не застрахований від того, що очікувані або не очікувані події, можуть призвести до неочікуваного негативного впливу на капітал банку, або значно скоротити його надходження, що може призвести до порушення фінансової стійкості установи в цілому.

У процесі укладання зовнішньоекономічних контрактів та визначені форм, методів та інструментів платежу експортери та імпортери враховують багато чинників і показників, починаючи з фінансового стану свого ділового партнера, його позиції на ринку і закінчуючи політичними, економічними та законодавчими умовами країни, де розташована компанія-партнер. При цьому учасники міжнародних розрахунків, оцінюють насамперед ризики, що можуть виникати у ході здійснення таких операцій.

Можливих втрат у зовнішньоекономічній діяльності може зазнати будь-хто з її учасників – експортер, імпортер або банк. Тому для ефективного управління міжнародними розрахунками та зовнішньоекономічною діяльністю в цілому дуже важливо бути обізнаним щодо ризиків, які виникають у процесі міжнародного співробітництва, а також заходів, що дають змогу ці ризики мінімізувати або усунути зовсім.

Існує безліч банківських ризиків, які можуть виникати під час міжнародної діяльності та проведенні операцій.

На рис. 3.1 зображена класифікація існуючих банківських ризиків.

Ризики при проведенні міжнародних операцій виявляються із специфіки діяльності банку, вони говорять про ймовірну можливість одержати менші доходи

в майбутньому періоді, зниженні вартості активів. Ризики несуть за собою фінансові утрати для установи, і можуть взагалі привести до банкрутства.

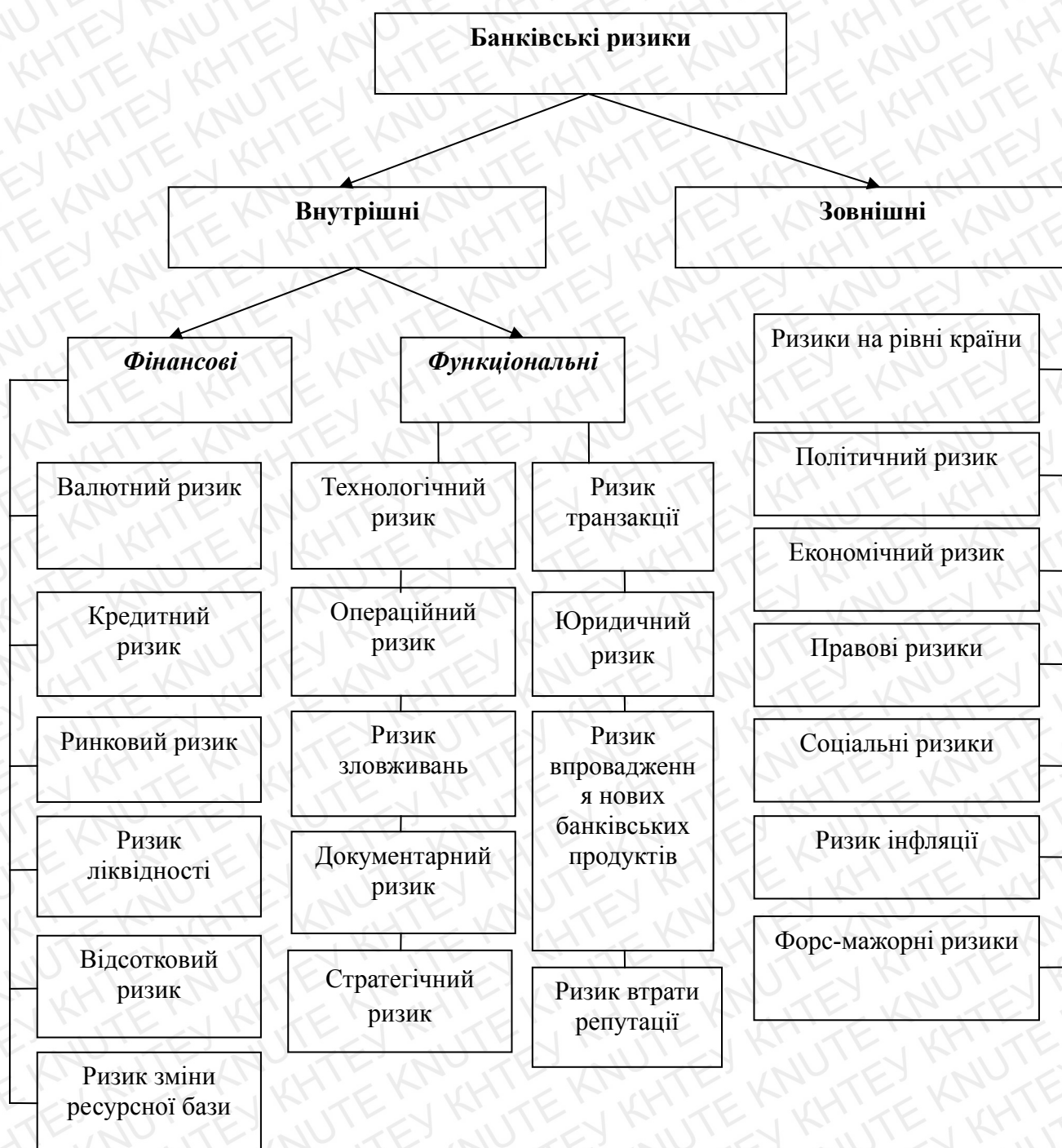

Рис. 3.1. Класифікація банківських ризиків

Джерело: [11]

Хоча банківська установа має відділ, який займається попередженням ризику, на 100% ризик передбачити не можливо, але його можна мінімізувати.

З метою здійснення банківського нагляду Національний банк України виділив дев'ять категорій ризику, а саме:

- кредитний ризик;
- ризик ліквідності;
- ризик зміни процентної ставки;
- ринковий ризик, валютний ризик;
- операційно-технологічний ризик;
- ризик репутації;
- юридичний ризик;
- стратегічний ризик.

Ці види ризиків не є взаємовиключними. Будь-який банківський продукт або послуга може наражати банк на кілька ризиків [47].

У фінансовій звітності банку визначають, що «Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації банку і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків. Подальший негативний розвиток подій у політичній ситуації, макроекономічних умовах та/або умовах зовнішньої торгівлі може і далі негативно впливати на фінансовий стан та результати діяльності банку у такий спосіб, що наразі не може бути визначений [56].

В процесі виявлення ризиків керівництвом виділяється:

- об'єкт – сам ризик чи інші небезпечні інвестиції або фінансові взаємозв'язки;
- суб'єкт – особи, які здійснюють цілеспрямовану діяльність об'єкта, використовуючи різні способи та методи впливу [17].

Основними функціями суб'єкта, який керує ризиком є:

- організація процесу управління;
- процес, пов'язаний зі зменшенням впливу ризику;
- страхування та запобігання ризикованих ситуацій;
- керування процесом небезпечних інвестицій коштів;
- контроль за процесом фінансових взаємовідносини підприємців;
- прогнозування та контроль [17].

Для того, щоб банківська установа могла вчасно попередити появу ризиків при проведенні своїх операцій та швидко виправити збитки, які вони спровокували необхідно брати до уваги:

- конкуренцію – існує безліч банків, які надають однакові послуги, необхідно пропонувати клієнтам послуги на проведення операцій за розумних тарифів;

- економічні, політичні, правові, соціальні та інші ситуації в світі або країні: кожний з цих факторів безпосередньо впливає на операції, що здійснюються банком, зміни у законодавстві можуть заборонити проводити певні платежі або змінити ставки та тарифи, погіршення умов життя для населення може спровокувати зменшення наданих кредитів, або унеможливити виплати за кредитами та інше;

- політичні, економічні та соціальні відносини між країнами з банками яких здійснюються операції;

- яку позицію має країна з якою здійснюються операції на товарних та грошових ринках;

- на дійсне валютне законодавство країни, де знаходиться інший банк, а також на існуючі міжнародні торговельні правила та звичаї, та на різницю в темпах інфляції в окремих країнах;

- наявні умови щодо зовнішньоторговельних контрактів і угод;

- конвертованість валют, якими здійснюється міжнародна операція;

- недосконалу систему управління – не тільки система управління банківської установи, але управління держави. Через поганий контроль з боку органів на сьогоднішній час існує безліч ризиків

- систему забезпечення внутрішнього контролю за ризиками, кожен банк при складанні звітності повинен обґрунтовувати управління фінансовими ризиками;

- систему ефективних рішень при видачі кредитів для юридичних та фізичних осіб, із застосуванням комп'ютерних технологій (скоринг, багатфакторний аналіз поведінки позичальника);

- проведення якісного аналізу фінансової платоспроможності і репутації позичальника до видачі йому кредиту (будь то фізична чи юридична особа);
- ступінь використання та ефективність державних заходів щодо зовнішньоекономічного регулювання;
- процес забезпечення виконання банком внутрішніх нормативних обмежень за розміром ризикованих угод;
- оптимальне значення при співвідношенні між доходами і витратами під час проведення ризикованих угод;
- належний стан фінансової звітності банку та правильний моніторинг ризиків – це дозволить отримати правильну інформацію про діяльність фронт-офісних підрозділів і прийнятих ними ризиків;
- наявність розробленої у банку ефективної системи стягнення простроченої заборгованості - це дозволить вчасно зреагувати на проблеми позичальників при погашенням їх заборгованості;
- результати з вивчення спектру банківських послуг, що проводяться регулярно працівниками певного банку;
- наявність в банку фахівців для того, щоб правильно та коректно скласти юридичні документи (договори, додаткові угоди та інших необхідних документів) [56].

Для зменшення виникнення ризику при здійсненні банківських операцій необхідно диверсифікувати операції під різні види діяльності. Зважаючи на інноваційність банку, та беручи до уваги те, що він завжди першим впроваджував нові ідеї для розвитку банківської справи є доцільним запропонувати АТ КБ «ПРИВАТБАНК» збільшити кредитування малого та середнього підприємництва (МСП), що у свою чергу повинно підвищити імідж банку та підвищити економіку країни.

Варто зазначити, що у сучасному глобалізованому суспільстві тісно переплітаються умови життєдіяльності та ділова активність людини, а також її здатність сприймати інноваційні зміни. Людський ресурс виступає базисним

фактором технічного прогресу, який ініціює та підтримує не лише кількісні, але й якісні зміни у сучасному суспільстві.

У теоретичному аспекті в контексті макро- та мікроекономічних досліджень часто прослідковується пряма залежність економічного зростання від приросту людського капіталу.

Сьогодні спостігається така тенденція, що частка банківських кредитів у структурі джерел фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва (МСП) в Україні менша 20%, у той час як в економічно розвинутих країнах вона становить не менше 60 %.

До основних факторів, що заважають відновленню та ефективності банківського кредитування малого та середнього підприємництва (МСП) в Україні та зменшують потенційно значний попит малого та середнього підприємництва (МСП) на банківські кредити відносяться такі:

- 1) зниження економічного зростання, яке виникло в зв'язку з фінансовою кризою попередніх років;
- 2) недостатній інституційний розвиток;
- 3) незадовільний фінансовий стан малого та середнього підприємництва (МСП);
- 4) підвищення проблемної заборгованості в секторі малого та середнього підприємництва (МСП);
- 5) відсутність ефективних правових механізмів, що гарантують реалізацію майнових інтересів учасників кредитних операцій (недосконалість законодавства про банкрутство);
- 6) непрозорість бізнесу малого та середнього підприємництва (ринок малого та середнього бізнесу перебуває в тіньовому секторі економіки на 45%);
- 7) високі відсоткові ставки та вимоги до вартості застави (137,5% від суми кредиту);
- 8) жорсткі умови кредитування для сектору малого та середнього підприємництва;

9) обмежений набір використовуваних фінансово-кредитних інструментів і послуг.

Панування в економіці країни великих підприємств не дає змогу розвиватися малим та середнім підприємствам, тим самим в Україні панує перевага імпорту над експортом, а розвиток малого та середнього підприємництва (МСП) дозволить розвивати експортні операції, збільшить товарообіг в Україні та будуть створені нові робочі місця. В результаті успішного розвитку сектору малого та середнього підприємництва за допомогою фінансування банку буде поступово збільшуватись Індекс людського розвитку в Україні.

Індекс людського розвитку (ІЛР) – це підсумковий показник для оцінювання довгострокового прогресу людського розвитку у трьох основних площинах:

- 1) довготривале та здорове життя;
- 2) доступ до знань;
- 3) гідний рівень життя.

Цікавий факт полягає в тому, що дитина народжена зараз у Норвегії – країні з найвищим Індексом людського розвитку (ІЛР) – ймовірно проживе понад 82 роки і навчатиметься майже 18 років. Водночас хлопчик, народжений в Україні, найімовірніше проживе 63 роки і присвятить навчанню 12 років.

Хоча значна нерівність виникає у багатьох країнах, включаючи деякі найзаможніші країни, в середньому такі країни як Україна, де фіксується нижчий рівень людського розвитку, зазнають більших втрат.

Загалом в Україні спостерігається тенденція до поступового покращення в сфері людського розвитку, але попереду ще чимало роботи: Україна перебуває на 88 місці у рейтингу з 189 країн, для яких вираховується.

За 2017 рік Україна отримала значення Індексом людського розвитку (ІЛР) 0,751, що є нижчим за середнє значення для країн у групі з високим Індексом людського розвитку, який становить 0,757, та нижчим за середнє значення для країн Європи та Центральної Азії, що складає 0,771. У період з 1990 по 2017 рр. очікувана тривалість життя при народженні в Україні збільшилась на 2,3 роки,

середня кількість років навчання збільшилася на 2,2 роки, а середня кількість років навчання зросла на 2,6 роки.

Останнім часом рівень життя в Україні, що визначається валовим національним доходом (ВНД) на душу населення, дещо зріс: приблизно на 9% у 2015-2017 рр. Детальніший аналіз компонентів Індексу людського розвитку (ІЛР), представлений в оновленій статистиці ПРООН (Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй) 2018 року, засвідчує нерівний розподіл показників по освіті, середній тривалості життя та доходах серед жінок та чоловіків у різних країнах [63].

Отже, вчасне виявлення ризиків при здійсненні діяльності є важливим фактором для подальшої ефективності роботи банку та ефективності проведення його операцій. Без ймовірності настання можливих ризиків при проведенні операцій буде неможливо визначити майбутні цілі. Незважаючи на проблеми банку в минулих періодах, а також беручи до уваги його поточний стан та ефективну роботу банку є доречним розвивати сектор малого та середнього підприємництва (МСП).

Розвиток сектору малого та середнього підприємництва (МСП) в свою чергу підвищить не тільки імідж банку та фінансовий стан банку, а й забезпечить збільшення міжнародних операцій банку за рахунок появи нових підприємств на ринку України, допоможе країні розвивати людський потенціал, створюючи нові робочі місця та даючи змогу громадянам країни розвивати свої власні проекти на благо держави, а також розвивати експортний потенціал країни за рахунок саме малих та середніх підприємств.

Тому варто зазначити, що банк кредитуючи сектор малого та середнього підприємництва підвищить не лише ефективність своєї діяльності, та знову завоює прихильність народу, роблячи акцент на своїй беззаперечній фінансовій стійкості, а й надасть можливість розвиватися населенню країни, тим самим розвиваючи потенціал країни у зовнішньоекономічному просторі.

3.2. Впровадження заходів з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Система мінімізації ризиків впроваджується через певні заходи, які здійснюються на рівні стратегічного управління, інших організаційних підрозділів або при взаємодії ряду підрозділів для контролю ризику при тій або іншій складній операції. Способи спрямовані на мінімізацію ризиків під час діяльності банку:

- зробити попередню оцінку можливих втрат беручи до уваги поточне становище банку, клієнтів, контрагентів, посередників та конкурентів;
- відмова від пропозицій позичальника при можливості виникнення занадто великому ризику;
- диверсифікація ризику – представляє собою його розосередження:
 - 1) надавати кредити більш дрібними сумами більшій кількості клієнтів зберігаючи загальний обсяг кредитування;
 - 2) надавати кредити на консорціональній основі, коли для видачі великої суми кредиту об'єднуються кілька банків, утворюючи консорціум;
 - 3) залучати депозитні вклади, цінні папери більш дрібними сумами від більшого числа вкладників [50, с.134].

Банки виступають як головні організатори міжнародних операцій, які зазвичай здійснюються у безготівковій формі. При здійсненні зовнішньоекономічних угод банки є учасниками лише розрахунків, а не самих торговельних операцій. Ступінь впливу банків на ті чи інші операції залежить від масштабів зовнішньоекономічних зв'язків країн, купівельної спроможності національної валюти певної країни, та спеціалізації банків, їх фінансового стану, ділової репутації, мережі наявних філій і кореспондентських рахунків.

Міжнародні операції комерційних банків здійснюються за дорученням їх клієнтів, підприємств чи організацій, тобто учасників зовнішньоекономічної діяльності. Вибір форм платежів і валюти розрахунків учасники ЗЕД здійснюють самостійно і фіксують все у договорах. Кожна форма розрахунків передбачає:

вибір засобів оформлення; вибір способів передання й оплати платіжних документів, що мають місце у міжнародній комерційній і банківській практиці.

Використовуються документарні та недокументарні форми міжнародних розрахунків.

Документарні здійснюються після подання документів до банку. Такі операції поширені у процесі взаємодії з країнами третього світу, а також з деякими країнами у Східній Європі. Документарні форми знижують ризик неплатежу за товар або непостачання товару. У процесі розрахунків між країнами, де розвинута ринкова економіка більш за все переважають недокументарні форми розрахунків. У зовнішньоекономічній діяльності найпоширеніші стандартизовані форми розрахунків. Маються на увазі Уніфіковані правила Паризької міжнародної торгової палати: документарний акредитив і документарне інкасо [34, с. 23].

Різноманітні форми розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності надають змогу суб'єктам обирати ефективні та оптимальні форми для оплати експортно-імпортних контрактів. Найбільш поширеними є розрахунки за акредитивом, векселем, банківські перекази за платіжними дорученнями та інкасо. Менш поширені оплата в натуральній формі, розрахунки за комерційним кредитом, за чеком, поштові та телеграфні перекази, клірингові розрахунки та грошові перекази за допомогою системи СВІФТ (Товариство всесвітнього міжбанківського фінансового телезв'язку) [50].

На рис. 3.2 зображені форми розрахунків, які можуть використовувати суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) при експортно-імпортних операціях.

Кожна форма розрахунків може застосовувати кілька умов платежу. Кожний платіж визначається порядком та умовами виконання підприємствами взаємних грошових зобов'язань.

Для покращення надійності при виконанні обов'язків між сторонами контракту, і для швидкого проведення міжнародних операцій для експортерів-резидентів найкращим варіантом для попередження можливих ризиків є

використання банківського переказу (аванс) та акредитиву. При імпортних операціях буде краще застосувати банківський переказ (наступна оплата) для ефективнішого виконання операції та для зменшення витрат. Векселі та чеки при міжнародних операціях використовувати не доречно, так як вони мають особливість бути переданими третім особам, такий процес не зменшує ризику, а підвищує, та навіть може спричинити появу нових.

Рис. 3.2. Форми та умови розрахунків з іноземними контрагентами

Джерело: [5]

Проведення міжнародних банківських операцій за допомогою банківського переказу (наступна оплата) вигідні для імпортерів через те, що оплату імпортер

проводить після отримання товарів товару або послуги. Таким чином відсутня можливість появи ризику оплати товару, що ще не надійшов. Для експортерів такий спосіб неефективний, так як не має гарантії своєчасності платежу, та призупиняє оборотність капіталу експортера.

Для покупців при проведенні міжнародних операцій найменш ризиковим варіантом є вид банківського переказу вигляді авансу (попередня оплата), хоча можливість поставлення товару не вчасно, і не належної якості.

Застосування акредитивів та банківських переказів у формі авансу, або наступної оплати дозволить експортерам та імпортерам ефективно проводити міжнародну діяльність. Будь-яка зовнішньоекономічна діяльність супроводжується ризиками, тому експортер повинен при укладенні контракту наполягати на проведенні тієї операції, яка може знизити ризики до мінімуму [30, с.27].

Оптимальні форми розрахунків при проведенні міжнародних операцій зображені на рис. 3.3.

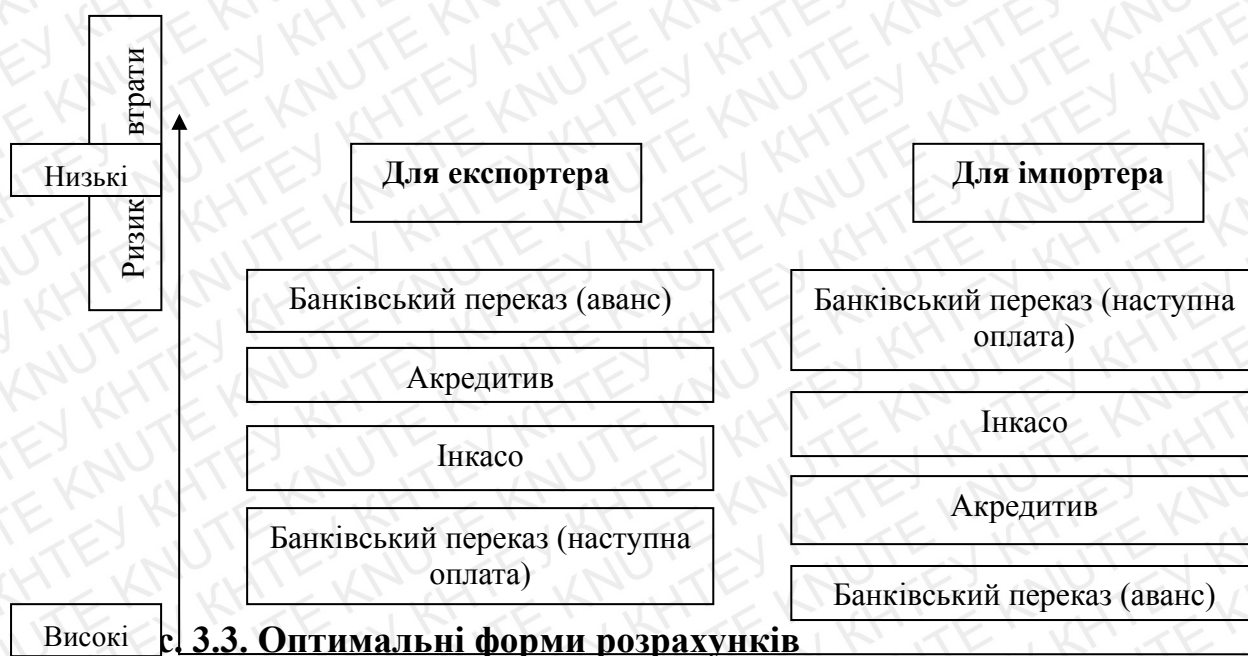
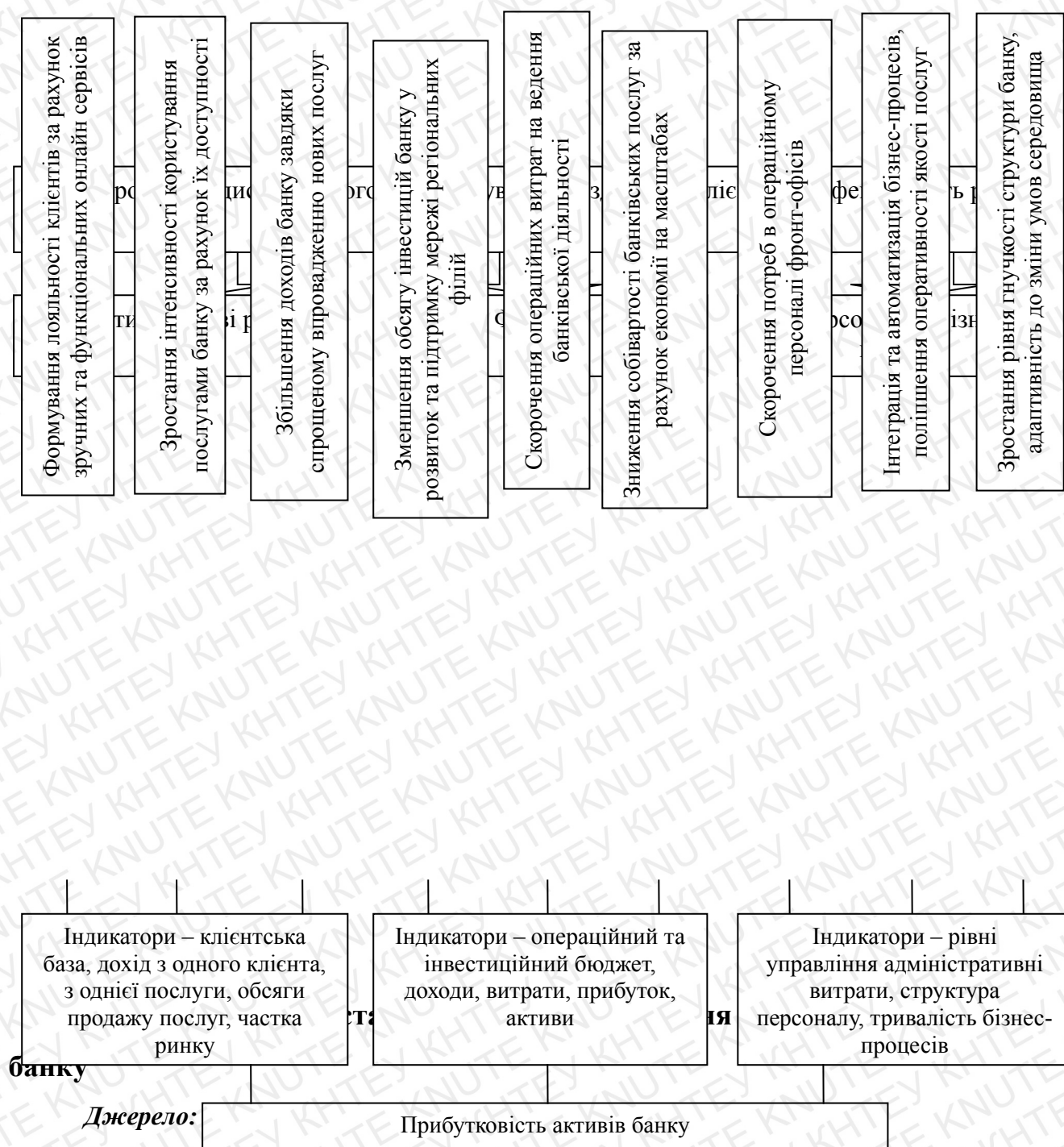

рис. 3.3. Оптимальні форми розрахунків

Джерело: [5]

Вибір оптимальних форм розрахунків зменшує ризики та витрати, пов'язані з платежами за експортно-імпортними операціями.

Важливо продовжувати розвивати та удосконалювати дистанційні розрахунки, так як саме такий вид роботи банк-клієнт є найбільш прибутковим на сьогоднішній час, приблизно половина банківських операцій здійснюється через Інтернет. Це економить час, а дає можливість користуватися послугами банку в різних частинах світу лише маючи доступ до Інтернету. На рис. 3.4 зображена схема, де показано вплив дистанційного обслуговування на ефективність роботи банку.

Незважаючи на те, що АТ КБ «ПРИВАТБАНК» останні роки має проблеми з платоспроможністю, банк залишається одним з найпопулярніших серед населення, беручи до уваги той факт, що банк надає свої послуги не тільки на території України, а й за кордоном, при цьому зазвичай використовуються дистанційні методи обслуговування можна сказати, що таким чином ефективність роботи банку збільшиться на 20-30%.

Зважаючи на те, що прибутковість банку за останні роки постійно зменшується, або взагалі банк має збитки, а також банк став неплатоспроможним, і через це були прийняті заходи щодо його переходу до власності держави, надалі необхідно оптимізувати доходність усіх операцій банку.

Щодо інноваційності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» – то банк посідає перше місце серед банків України, і мабуть вже немає тої послуги яку б не пропонував банк. З огляду на це, зараз необхідно розпочати кредитування малого та середнього підприємництва (МСП).

На даний момент гостро стоїть проблема активізації малого та середнього підприємництва (МСП). Розвиток цього сектора дозволить слід розширювати та поглиблювати експортний потенціал країни шляхом надання можливостей більшій кількості підприємств малого та середнього бізнесу брати участь у міжнародному бізнесі.

Необхідно залучати мале та середнє підприємництво (МСП) до експортних семінарів; заходів з розвитку торгівлі, у т.ч. торговельних місій, великих міжнародних торговельних виставок і ярмарок; міжнародних бізнес-конференцій та інших значних і виправданих заходів, розроблених для сприяння міжнародній торгівлі та інвестиціям.

За останні роки становище малого та середнього підприємництва (МСП) значно погіршилося, тому зараз стоїть нагальне питання для розвитку цієї галузі економіки. Зараз в Україні на міжнародних ринках функціонують лише великі компанії, і зазвичай, це іноземні компанії.

Проаналізувавши кредитування сектору малого та середнього підприємництва (МСП) за 2013-2017рр. можна сказати, що відсоток кредитів у цій

сфері не перевищує 2% від загальної кількості кредитів, коли оптимальним значення повинно бути 20-25% (табл. 3.1.).

Таблиця 3.1

**Структура кредитів АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
за галузями економіки, млн. грн.**

Показник	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Кредити фізичним особам	34616	21,5	29274	15,9	31244	14,4	31345	13,8	43859	18,5
МСП	2357	1,46	2075	1,13	2252	1,03	2494	1,09	3952	1,67
Комерційна діяльність, фінансові операції та торгівля цінними паперами	7168	4,45	10744	5,85	17627	8,1	1178	0,52	1372	0,58
Сільське господарство, сільськогосподарське машинобудування та харчова промисловість	17214	10,7	21872	11,9	29502	13,6	601	0,26	1053	0,44
Промислове виробництво та хімічна промисловість	16334	10,1	21408	11,7	27757	12,8	521	0,23	559	0,24
Інше	83314	51,7	94171	51,3	110477	50,7	191785	84,1	186386	78,6
Всього	161003	100	183635	100	217689	100	227924	100	237181	100

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Для кращого розвитку даного сектору необхідно підвищити частку малого та середнього підприємництва (МСП) у структурі кредитного портфеля до 20% за наступні 3 роки. Допомагаючи розвивати цей сектор банк буде, тим самим підвищувати не тільки свій імідж, але національну економіку.

Існує й багато успішних прикладів міжнародного досвіду у створенні ефективних систем гарантування кредитів, орієнтованих на малий та середній бізнес. Європейський інвестиційний банк вже створив в Україні систему гарантування кредитів на суму 40 млн. євро, орієнтовану на інноваційні підприємства. НБУ буде також створена систем гарантування кредитів на суму 10 млн. євро на підтримку експорту і модернізацію техніки суб'єктів МСП.

Використання лізингу також може зменшити дефіцит фінансування для МСП, для якого необхідне нове обладнання. В Україні лізинг для потреб МСП використовується доволі рідко, в основному щодо придбання автомобілів і сільськогосподарської техніки [61, с. 26]. Попит на лізинг з боку МСП може бути розширений у разі залучення більш широкого спектру обладнання на умовах лізингу та зменшення процентних ставок по угодах лізингу.

Об'єктами лізингу в Україні сьогодні в основному є транспортні засоби (60%), техніка, машини для сільського господарства (21%), будівельне обладнання (3,5%). Проте в переважній більшості користувачами лізингу є саме великі компанії та великі сільськогосподарські підприємства, а суб'єкти МСБ та малі фермерські чи сімейні господарства часто або не знають про існування такого інструменту, або не можуть скористатись правом на лізинг через штучні обмеження лізингодавців.

Які підприємства відносять до сектору малого та середнього підприємництва розглянемо в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Визначення малого та середнього підприємництва в Україні

	Мікропідприємство	Мале	Середнє	Велике
Кількість працівників	≤ 10 осіб	≤ 50 осіб	Компанії, що за своїми ознаками не можуть бути класифіковані як малі або великі підприємства	≥ 250 осіб
Річний дохід	≤ 2 млн. євро	≤ 10 млн. євро		≥ 50 млн. євро

Джерело: Господарський кодекс України [13]

Табл. 3.3 показує, що деякими великими підприємствами втратили позиції, а відносно висока стійкість МСП в кризових умовах призвела до зростання частки МСП в Україні, порівняно з країнами ЄС. На сектор МСП припадає 79% всіх найманих працівників та 63% загального обсягу реалізації, що є вищими показниками, ніж у сусідніх з Україною країнах.

Таблиця 3.3

Показники діяльності підприємств в ЄС та Україні

Назва	Кількість підприємств, %				Кількість працівників, %				Обсяг доходу, %			
	ЄС	Німеччина	Польща	Україна ³	ЄС	Німеччина	Польща	Україна	ЄС	Німеччина	Польща	Україна
Мікро	92,7	82,5	95,2	96,78	29,2	19,2	35,8	35,2	-	11,1	20,2	12
Малі	6,1	14,6	3,7	2,41	20,4	23,1	13,9	11,7	-	15,4	15,2	11,8
Середні	1	2,5	1	0,79	17,3	20,5	18,2	32,2	-	20,6	20,3	39,3
МСП	99,8	99,5	99,8	99,98	66,9	62,7	67,8	79,1	-	47,2	55,8	63
Великі	0,2	0,5	0,2	0,02	33,1	37,3	32,2	20,9	44,5	52,8	44,2	37

Джерело: Державна служба статистики України, Євростат, Звіт за результатами огляду діяльності МСП 2016, підготовлений Єврокомісією [16]

На рис. 3.5 зображено позиції України за основними пунктами рейтингу «Ведення бізнесу». Аналізуючи ситуацію можна сказати, що за можливістю відновлення платоспроможності Україна на 150 місце, а найкраще місце посідає – кредитування (20 місце), можливо це через наявність міжнародного кредитування та фінансових ресурсів різних міжнародних фінансових організацій. Втім, доступ до фінансування сектору МСП все ж залишається проблемою для України.

Рис. 3.5. Україна у рейтингу «Ведення бізнесу-2017»

Джерело: WB Doing Business 2017 (Шкала: рейтинг 189 – у центрі, рейтинг 1 – зовнішня межа) [64]

У табл. 3.6 розглянемо SWOT-аналіз сектору МСП.

Таблиця 3.6

SWOT-аналіз сектору МСП

Сильні сторони	Слабкі сторони
Легкість реєстрації бізнесу. Конкурентна вартість праці. Високоякісний людський капітал. Покращення бізнес-клімату за рахунок розумного регулювання. Успіх в усуненні бар'єрів для проведення торгівлі, адаптація стандартів ЄС. Покращення в сфері державних закупівель. Великий внутрішній ринок. Спрощення податкова система із низькими податками та спрощеною звітністю. Вигідне географічне розташування.	Несприятлива макроекономічна ситуація. Високий рівень корупції та регуляторного тиску. Нерозвинена культура підприємництва. Брак освіти та підготовки відповідно до потреб МСП. Відсутність доступного, довготривалого фінансування. Невеликий обсяг доданої вартості МСП. Відсутність Агентства, що здійснює реалізацію політики щодо МСП. Низький рівень інтернаціоналізації МСП. Високий рівень тінізації економіки. Складності при закритті бізнесу. Спрощена система оподаткування перешкоджає росту МСП. Низька купівельна спроможність споживачів.
Можливості	Загрози
Сильна підтримка з боку ЄС, донорів та МФУ. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» та комплексна програма реформування. Подальший розвиток публічних закупівель. Активне використання Угоди про державні закупівлі. Участь у програмах Горизонт-2020 та COSME. Повна інтеграція до Європейської мережі підприємств (EEN). Швидке зростання переробної промисловості. Банківський сектор, спроможний кредитувати МСП. Процеси зміцнення бізнес-асоціацій.	Загострення військового конфлікту. Повільне відновлення економіки або нові макроекономічні потрясіння. Повільна реалізація програм реформування. Адаптація ініціатив розвитку МСП без наявного фінансування. Відсутність конкуренції на основних ринках. Нестабільне законодавство. Соціальні заворушення.

Джерело: розроблено за даними [Міністерство економічного розвитку торгівлі України (Мінекономрозвитку)] [37]

В Україні, основним бар'єром для розвитку бізнесу, визначеним сектором МСП, є доступ до фінансування. Таким чином, існує гостра необхідність

поліпшити фінансування з боку комерційних банків, диверсифікувати фінансові продукти (гарантійні схеми, лізинг, факторинг, експорт страхування тощо) і забезпечити краще пристосування фінансових продуктів до потреб сектора МСП.

3.3. Прогнозна оцінка ефективності заходів з мінімізації ризиків при проведенні міжнародних комерційних операцій АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

У сучасних умовах стан банківської системи України є складним і важко прогнозованим, що обумовлено як трансформаційними процесами в економіці країни, так і складними політичними та соціальними умовами.

Розвиток малого та середнього підприємництва (МСП) зумовить ефективність кредитної діяльності банку, що на сьогодні є необхідним, якщо не вирішальним, фактором життєдіяльності банку, оскільки кредитний портфель становить більше половини всіх активів установи. У структурі балансу банку кредитний портфель розглядається як єдине ціле та складова частина активів, що має свій рівень дохідності та ризику. Саме тому для успішного кредитування банк має сформувати та реалізувати ефективну систему управління кредитним портфелем.

Які позитивні зрушення відбудуться у банку, та на що взагалі вплине фінансування банком сектору малого та середнього підприємництва:

- будуть створені нові робочі місця, адже розвиток даного сектору буде потребувати нових спеціалістів;
- почне розвиватися міжнародна діяльність малих та середніх підприємств – експортно-імпорتنі операції в країні будуть проводитися не тільки на рівні великих підприємств;
- підвищиться рівень життя населення – за рахунок нових створених робочих місць;
- відбудеться розвиток лізингових операцій – так як новим підприємствам знадобиться обладнання;

- банк буде надавати більше кредитів – тим самим буде отримувати більший процентний дохід;
- банк зможе залучати більше коштів клієнтів для зберігання на свої рахунки;
- у банку збільшаться показники активів та пасивів, а фінансовий результат почне виходити зі збитків.

Банком будуть пропонуватися кредити від такі відсотки:

- 1) фізична особа-підприємець (ФОП) – 10%;
- 2) мікропідприємства – 15%;
- 3) малі та середні – 20%.

Кредити для сектору малого та середнього підприємництва будуть перебувати у межах:

- 600 000 грн. – для ФОП та мікропідприємств);
- 3 000 000 грн. – (для малих підприємств);
- 7 500 000 грн. – (для середніх підприємств).

За допомогою функції «ПРЕДСКАЗ» в EXCEL зробимо прогноз на наступні три роки, який відбудеться при ефективному впровадженні заходів для розвитку малого та середнього підприємництва (табл. 3.7).

Аналізуючи дані табл. 3.7 можна сказати, що у 2018 році за рахунок збільшення обсягів кредитування сектору малого та середнього бізнесу до частки 20% у структурі кредитного портфеля та впровадження прийнятного відсотка за кредитами у даному секторі, відбудуться зростання показників у 2-3 рази, а фінансовий результат має вийти зі збитків підвищившись на 0,19%.

У 2019 році очікується падіння показників через те, що більша частина підприємців сектору малого та середнього бізнесу вже буде задіяна у розвитку власного бізнесу, основна частина кредитів буде надана, і їх потреба у кредитах на деякий час зменшиться, але у наступних роках спостерігається підвищення, можна припустити, в цей час будуть відкриватися нові підприємства, або будуть братися кредити для подальшого розвитку своєї нинішньої справи.

Чистий процентний дохід банку за рахунок оптимальних процентів по кредитах має зрости приблизно у 3 рази.

Зросте довіра до банку, збільшаться кошти клієнтів у банку для зберігання.

Таблиця 3.7

Прогноз стану основних показників АТ КБ «ПРИВАТБАНК», млн. грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Мале та середнє підприємництво	2357	2075	2252	2494	3952	33378,3	23849,3	31704,29	40437,03
Кредитний портфель	161003	183635	217689	227924	271994	676990,9	575397,8	697017,42	828908,23
Кошти клієнтів	150888	152053	177974	181133	212750	662402,4	530482,27	657170,63	793020,39
Чистий процентний дохід	7815	7261	2448	1994	6111	15139,8	10066,8	12792,24	16588,81
Зобов'язання	154303	188317	231101	506065	230012	485692	446335,7	532870,06	641175,1
Активи	176842	212813	258611	205183	254805	685698	606011,2	754656,26	936316,51
Пасиви	176842	212813	258611	205183	254805	685698	606011,2	754656,26	936316,51
Фінансовий результат	1307	247	238	-176238	-23914	4582	2645,6	3799,6	4889,88

Джерело: розраховано за офіційними даними фінансової звітності банку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» [56]

Далі на рис 3.6-3.11 розглянемо зв'язки впливу одного показника на інший.

На рис. 3.6 зображений зв'язок між кредитами малого та середнього підприємництва (МСП) та загальним кредитним портфелем. Як видно з графіку зв'язок прямий, а рівень апроксимації високий 88,86%.

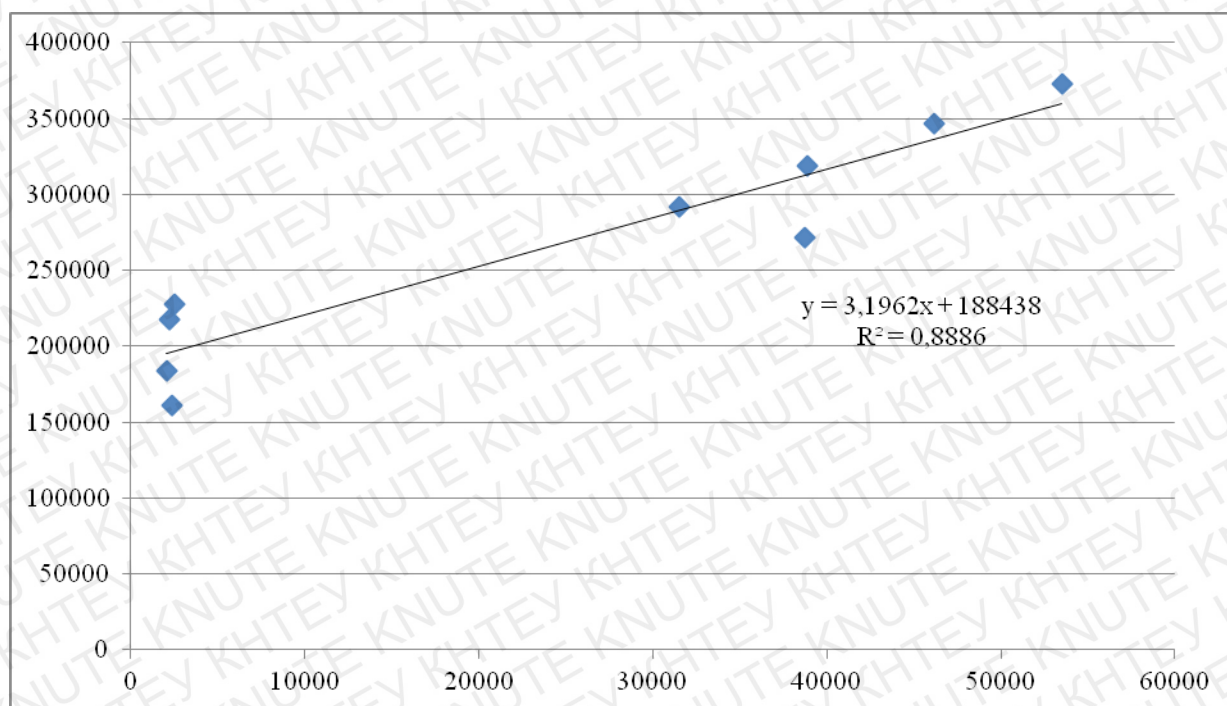

Рис. 3.6. Залежність кредитного портфеля від кредитів для МСП

Отже, збільшуючи кредити для МСП банк відповідно збільшує свій кредитний портфель.

На рис. 3.7 показано вплив кредитного портфеля на фінансовий результат.

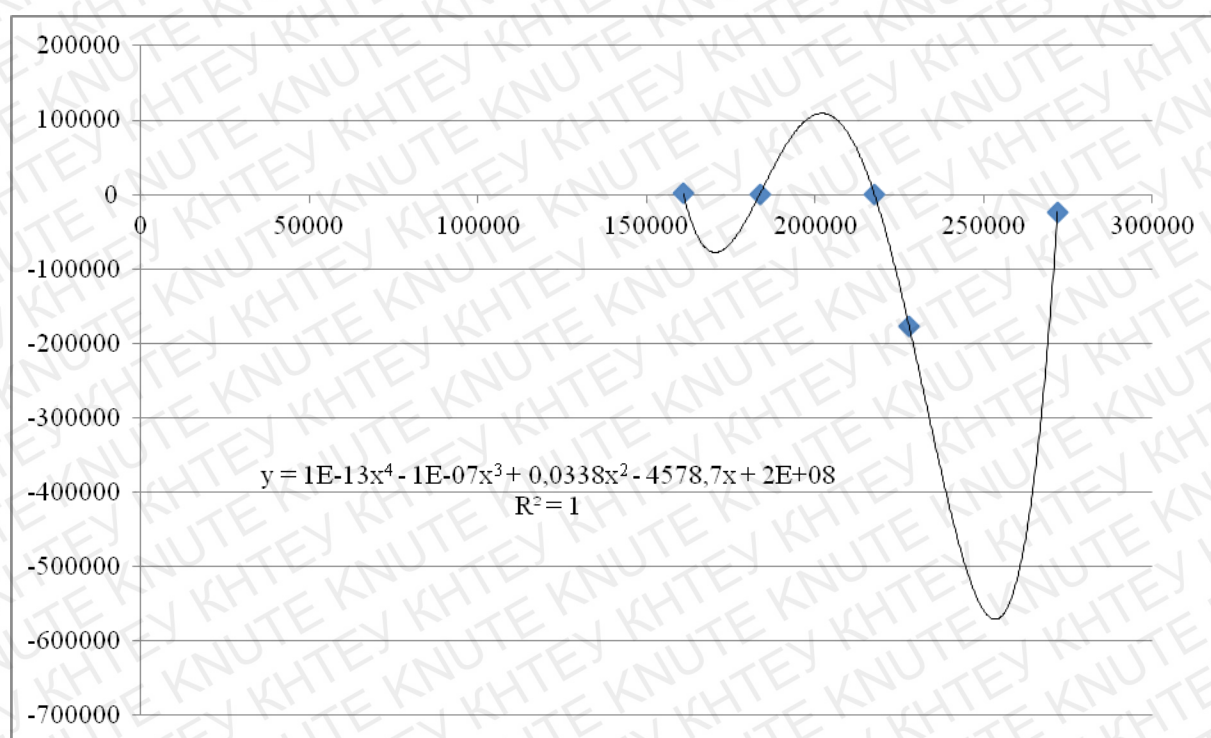

Рис. 3.7. Залежність фінансового результату від кредитного портфеля

З рис. 3.7 видно, що зв'язок дуже високий. Рівень апроксимації становить 1. Тому можна сказати, що розвиваючи кредитування МСП збільшаться прибутки банку. Так як фінансовий результат банку у 2016 та 2017 роках мав від'ємне значення, запроваджені заходи для фінансування МСП у 2018 році, на наступні 3 роки прогнозують поступовий вихід із збитків.

На рис. 3.8 розглянемо зв'язок фінансового результату від коштів клієнтів.

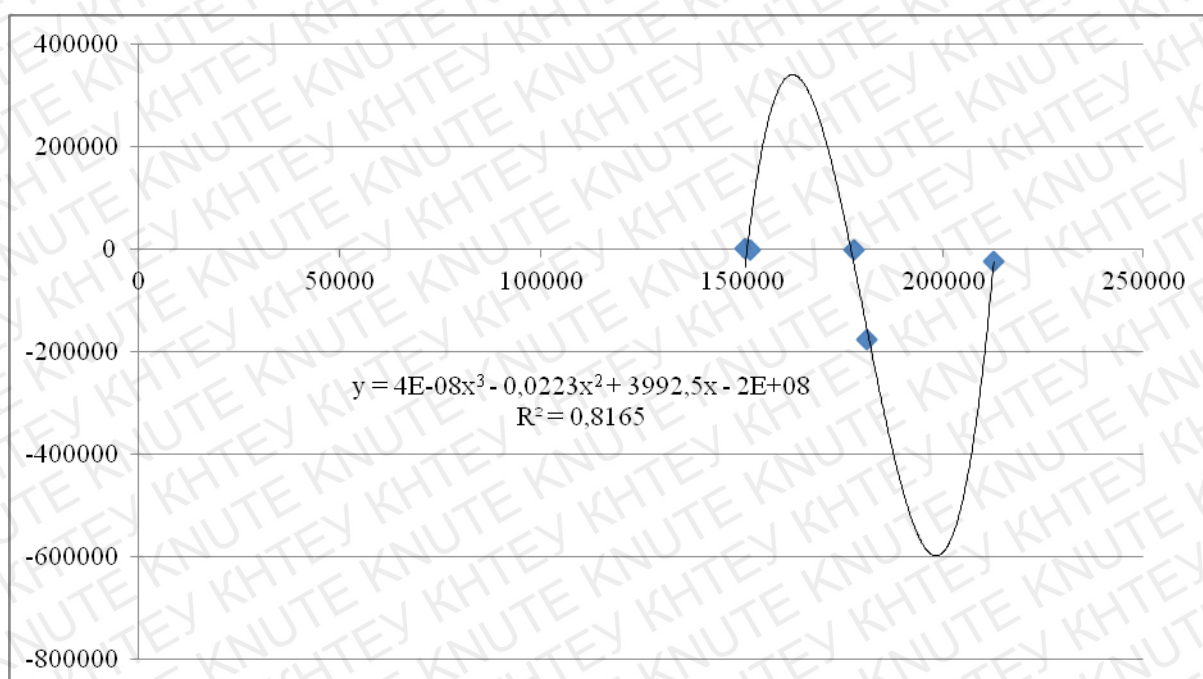

Рис. 3.8. Залежність фінансового результату від коштів клієнтів

Рівень апроксимації 81%, зв'язок високий. Розвиваючи сектор МСП банк зможе залучати більше коштів на свої рахунки для зберігання.

На рис. 3.9 показано зв'язок між чистим процентним доходом, на який безпосередньо впливаю збільшення кредитів для малого та середнього підприємництва, та фінансовим результатом.

Рівень апроксимації 91%, спостерігається високий зв'язок. Пропонуючи невисокі кредити для підприємців малого та середнього бізнесу банк матиме можливість збільшити процентні надходження для виходу із збитків.

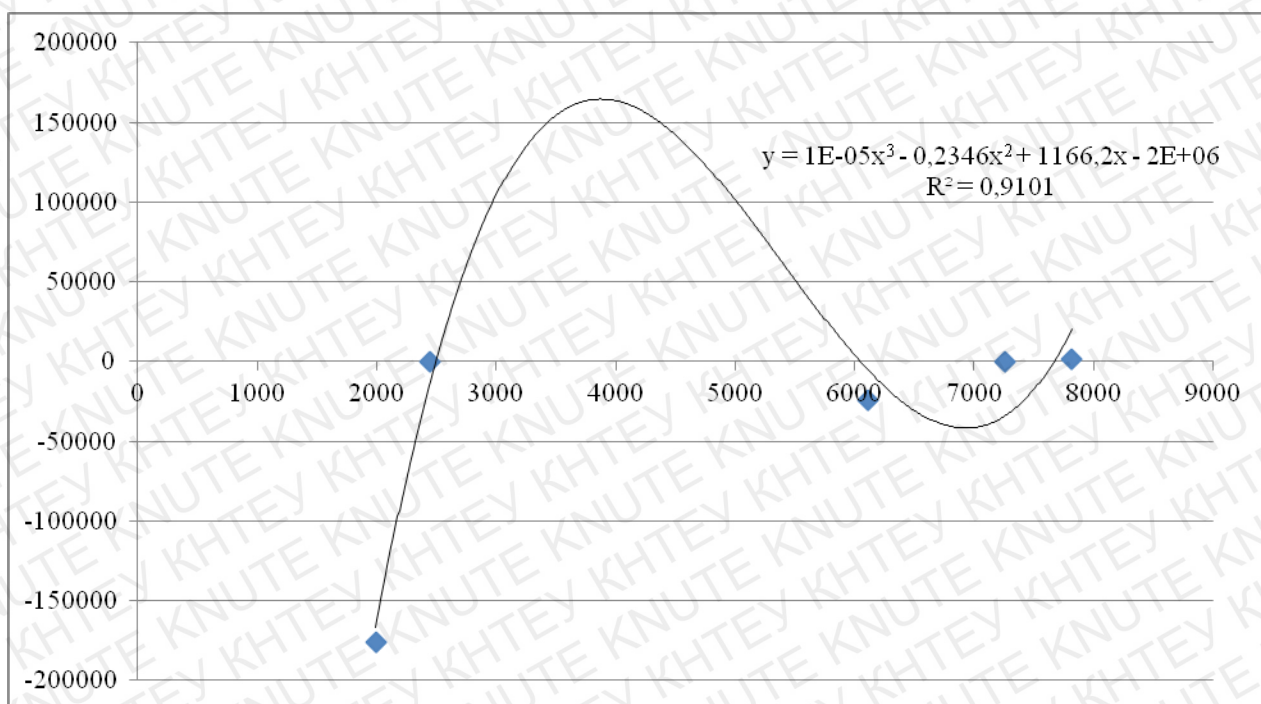

Рис. 3.9. Залежність фінансового результату від чистого процентного доходу

На рис. 3.10 розглянемо залежність активів від кредитного портфеля.

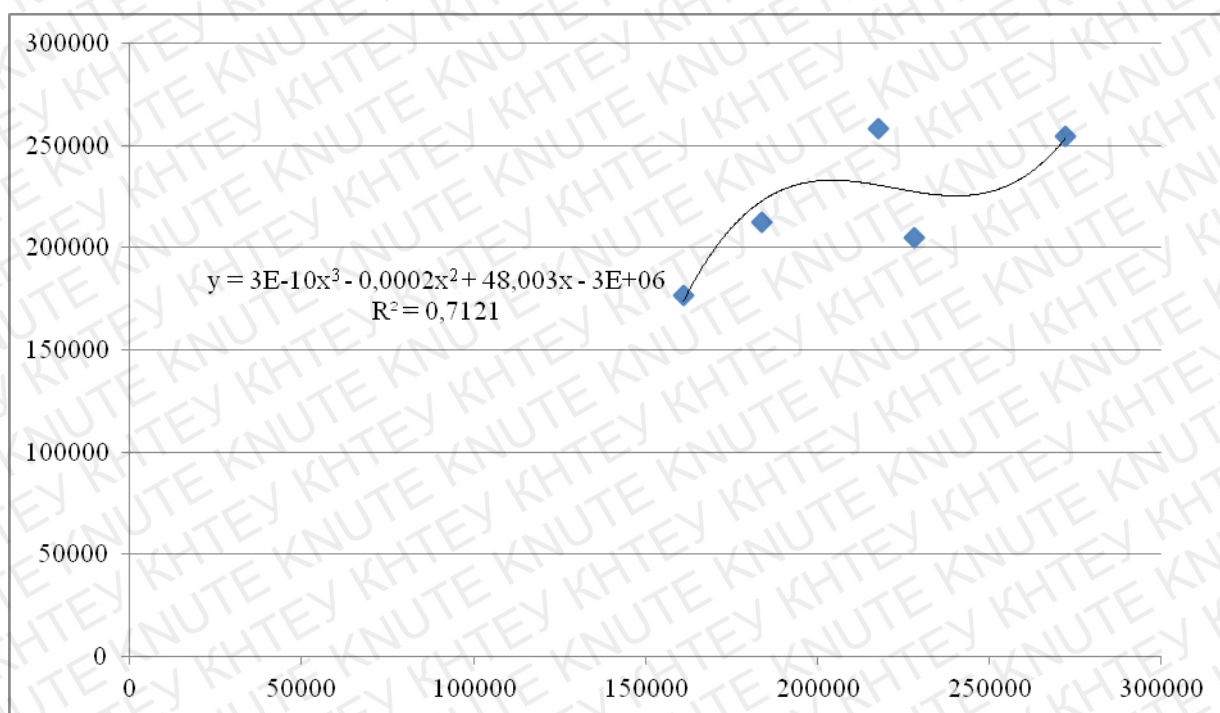

Рис. 3.10. Залежність активів від кредитного портфеля

Спостерігається високий рівень апроксимації 71%, тобто зв'язок високий. Так як кредити – це активні операції, вони зосереджені в структурі активів. Тому збільшення кількості кредитів призведе до підвищення структури активів банку.

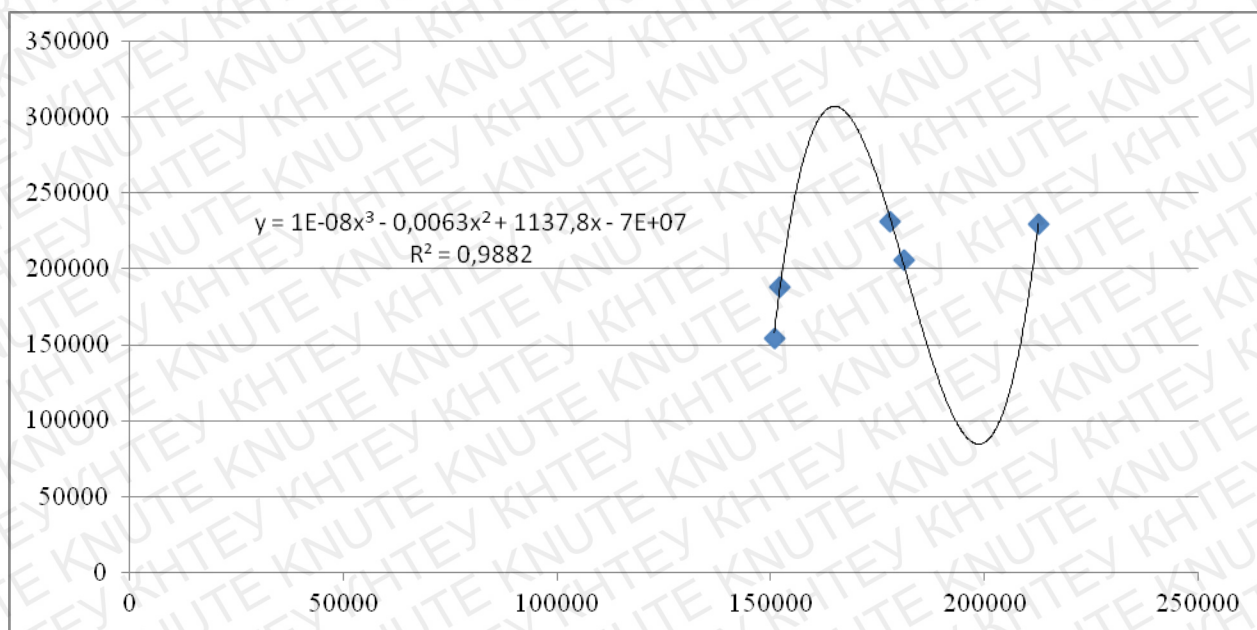

Рис. 3.11. Залежність зобов'язань від коштів клієнтів

Рівень зв'язку 98%, тобто зв'язок високий. Таким чином збільшуються зобов'язання банку перед клієнтами, але при підвищується рівень іміджу банку, так як народ довіряє банку та вкладає в нього для зберігання свої кошти.

Позитивно вплине на ефективність діяльності банку та прискорить здійснення його операцій дистанційне обслуговування клієнтів, так як таким чином:

- збільшиться кількість клієнтів в «Приват24: для бізнесу»;
- зросте інтенсивність користування послугами, як у відділеннях банку, так в

Інтернет-додатках;

- зросте частка наданих послуг банком;
- оптимізуються внутрішні бізнес-процеси;
- в банку будуть створені нові відділи та збільшиться кількість працівників;
- поліпшиться фінансова позиція банку серед інших банків.

Систематичне використання клієнтами банку дистанційних ресурсів в першу

чергу вплине на збільшення прибутковості активів.

Варто зазначити, що розвиток сектору малого та середнього підприємництва не нова концепція для України. У 2012 році був прийнятий Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» разом із Концепцією загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва 2014-2024рр. Разом з тим, сама програма створена не була.

Також для розвитку малого та середнього бізнесу були розроблені такі програми:

- Стратегія сталого розвитку «Україна 2020» (12.01.2015);
- Угода про Асоціацію між Україною та ЄС (16.09.2014);
- Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року (17.10.2013);
- Стратегія подолання бідності + План заходів 2015-2016 роки (16.03.2016) та інші.

Отже, розпочавши кредитування сектору МСП АТ КБ «ПРИВАТБАНК» зробить свій прямий внесок у формування системи активізації людського потенціалу в Україні. Такий підхід АТ КБ «ПРИВАТБАНК» до розвитку сектору МСП покращить імідж банку та дасть можливість залучити нових клієнтів. Розглядаючи сучасний стан АТ КБ «ПРИВАТБАНК», то можна сказати, що це досить непогана можливість знову завоювати довіру клієнтів.

Також, можна зазначити, що таким чином держава буде розглядати банк у якості свого союзника в контексті реалізації національних пріоритетів. Тобто, запропоновані заходи АТ КБ «ПРИВАТБАНК» є перспективною для реалізації людського потенціалу в Україні та виходу на нові міжнародні ринки за рахунок малих та середніх підприємств. Це дозволить зміцнити зв'язки між державою, суспільством та банками, що стане основою для виникнення позитивного синергетичного ефекту від такого співробітництва.

Висновки до розділу 3

В результаті своєї діяльності банк не застрахований від ризику. Для того щоб мінімізувати ризик банк повинен страхувати та запобігати ризиковим ситуаціям та контролювати процесом фінансових взаємовідносини підприємців.

Варто зазначити, що у сучасному глобалізованому суспільстві тісно переплітаються умови життєдіяльності та ділова активність людини, а також її здатність сприймати інноваційні зміни.

Проаналізувавши ситуацію банку та ситуації в країні біло запропоновано розвивати сектор МСП. Тим самим зросте кількість підприємств, що вийде на міжнародний рівень, а в банку зростуть проведення операцій ЗЕД.

Різноманітні форми розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності надають змогу суб'єктам обирати ефективні та оптимальні форми для оплати експортно-імпортних контрактів. Найбільш поширеними є розрахунки за акредитивом, векселем, банківські перекази за платіжними дорученнями та інкасо. Менш поширені оплата в натуральній формі, розрахунки за комерційним кредитом, за чеком, поштові та телеграфні перекази, клірингові розрахунки та грошові перекази за допомогою системи СВІФТ.

Банком будуть пропонуватися кредити від такі відсотки: фізична особа-підприємець (ФОП) – 10%; мікропідприємства – 15%; малі та середні – 20%. Такі проценти підлаштовані під особливості підприємців та розмір їх бізнесу.

Кредити для сектору малого та середнього підприємництва будуть перебувати у межах: 600 000 грн. – для ФОП та мікропідприємств); 3 000 000 грн. – (для малих підприємств); 7 500 000 грн. – (для середніх підприємств).

За складеними прогнозованими показниками можна сказати, що у 2018 році за рахунок збільшення обсягів кредитування сектору малого та середнього бізнесу до частки 20% у структурі кредитного портфеля та впровадження прийнятного відсотка за кредитами у даному секторі, відбудуться зростання показників у 2-3 рази, а фінансовий результат має вийти зі збитків підвищившись на 0,19%.

У 2019 році очікується падіння показників через те, що більша частина підприємців сектору малого та середнього бізнесу скористувались програмою роком раніше, надалі ведуть свої бізнес-справи, і не мають гострої потреби в них. Зростання наступних років може говорити про те, що на ринку з'являються нові підприємства малого та середнього бізнесу, а підприємства, що вже існують на ринку МСП беруть кредити для оновлення своєї діяльності та виходу на нові ринки.

Кредитування МСП прямо вплине на кредитний портфель загалом. Збільшаться кошти клієнтів на рахунках АТ КБ «ПРИВАТБАНК», так як створені фірми зможуть зберігати свої кошти на рахунках банку. За рахунок збільшення кредитів та вкладів відбудеться збільшення чистого процентного доходу, а наслідком стане зростання прибутку АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Роль банків у сучасних ринкових умовах є досить важливою для розвитку країн. З переходом до грошово-кредитної системи, де основою є кредитні взаємовідносини не тільки між господарюючими суб'єктами, але й між державами, постала потреба у чіткому розумінні суті банків та їх ролі в ринковій економіці. Для банків зараз важливою характеристикою є надійність та фінансова стабільність.

Міжнародні комерційні операції банку – це діяльність суб'єктів господарської діяльності певної країни та іноземних суб'єктів господарської діяльності, яка побудована на взаємовідносинах між ними, є сукупністю виробничо-господарських, організаційно-економічних та комерційних функцій, які забезпечують обмін продукцією в матеріально-речовій формі, та має місце як на території України, так і за її межами. Міжнародні комерційні операції представляють собою заходи та дії з реалізації зовнішньоекономічних можливостей.

Серед банківських операцій, які виконуються як на національному, так і на міжнародному рівні виділяють: пасивні операції; активні операції; послуги.

За допомогою пасивних операцій банки формують свої ресурси. Пасивні операції комерційних банків – це операції з мобілізації ресурсів комерційного банку.

За допомогою активних операцій банки розмішують залучені й власні ресурси на потреби різних господарських операцій населення. Активні операції комерційних банків – це операції, пов'язані з розміщенням банківських ресурсів у грошових і кредитних та інвестиційних портфелях.

До банківських послуг відносять: послуги з міжнародних розрахунків, лізингові послуги, консалтингові, інвестиційні, Інтернет-послуги та інші.

Міжнародні банківські операції обслуговують експортно-імпорتنу діяльність. Для ефективнішого проведення операцій та зменшення збитків, як для банку, так і для підприємств, банки пропонують використовувати лізингові

операції, факторингові, форфейтингові, інкасо, акредитиви та банківські перекази. Кожна із запропонованих операцій має власні схеми для проведення операцій, визначає порядок отримання товару, або відправлення та надає пакет потрібних документів.

Для того, щоб ефективно проводити міжнародні банківські операції, банк повинен бути фінансово стійким та конкурентоспроможним. Для цього необхідно проводити оцінку його стійкості, ділової активності, ліквідності та ефективності діяльності використовуючи коефіцієнти та інші розроблені методики такі як методика Кромонава або система CAMELS.

АТ КБ «ПРИВАТБАНК» здійснює свою діяльність з 1992 року. Банк створений і здійснює свою діяльність на основі Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, законів України «Про банк та банківську діяльність», «Про акціонерні товариства» та інших законів зазначених у статуті банку. З 2016 року єдиним акціонером банку є Міністерство фінансів України. Банк перейшов у власність держави через неплатоспроможність.

Банк має другу за чисельністю мережу відділень та найбільшу мережу банкоматів і терміналів серед усіх банків, що знаходяться в Україні.

На початок 2018 року банк налічував: 7,2 тис. банкоматів; 13,3 тис. платіжних терміналів; 141 тис. торговельних POS-терміналів; 2240 відділень по Україні; понад 30 мільйонів карток емітованих банком. Банку належить система грошових переказів «PrivatMoney» та Інтернет-банкінг і платіжна система «Приват24».

Загальна кількість активів банку з 2013 по 2015 роки послідовно збільшувалася, у 2014 році збільшилася на 35971 млн. грн. або на 20,34% у порівнянні з 2013, а у 2015 активи зросли на 45798 млн. грн. або на 21,52 в порівнянні з 2014. Та вже у 2015 році відбулося зменшення кількості активів на 20,66% або на 53428 млн. грн.

Пасиви банку складаються з зобов'язань та власного капіталу. Зобов'язання банку з 2013 по 2015 роки постійно збільшувались, у 2014 зросли на 22,04% в порівнянні з 2013, а у 2015 збільшились на 22,72% в порівнянні з попереднім

роком, але у 2016 році відбулося зменшення зобов'язань на 10,83% або на 525036 млн. грн., та вже у 2017 році вони знову почали зростати на 11,62% або на 23947 млн. грн.

Власний капітал банку послідовно зростав у 2013-2015 роках, але у 2016 році власний капітал різко зменшився на 28392 млн. грн. або на 103,21% у порівнянні з попереднім роком, у 2017 році власний капітал стабілізувався. Власний капітал у 2017 році збільшився на 25675 млн. грн.

За оцінками коефіцієнтного аналізу, системи CAMELS та методики Кромонава, було виявлено, що діяльність банку переживає складний період, існує ризик недовіри до банку з боку клієнтів. Але в цілому зараз банк функціонує нормально за рахунок проведених заходів для подолання неплатоспроможності банку.

При здійсненні міжнародної діяльності завжди існують ризики, які можуть призвести до неочікуваного негативного впливу на банк, або значно скоротити його надходження, що може призвести до порушення фінансової стійкості установи в цілому.

Ризики при проведенні міжнародних операцій виявляються із специфіки діяльності банку, вони говорять про ймовірну можливість одержати менші доходи в майбутньому періоді, зниженні вартості активів. Ризики несуть за собою фінансові втрати для установи, і можуть взагалі привести до банкрутства.

В результаті своєї діяльності банк не застрахований від ризику. Для того щоб мінімізувати ризик банк повинен страхувати та запобігати ризиковим ситуаціям та контролювати процесом фінансових взаємовідносини підприємців.

Варто зазначити, що у сучасному глобалізованому суспільстві тісно переплітаються умови життєдіяльності та ділова активність людини, а також її здатність сприймати інноваційні зміни.

Проаналізувавши ситуацію банку та ситуації в країні біло запропоновано розвивати сектор МСП. Тим самим зросте кількість підприємств, що вийде на міжнародний рівень, а в банку зростуть проведення операцій ЗЕД.

Різноманітні форми розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності надають змогу суб'єктам обирати ефективні та оптимальні форми для оплати експортно-імпортних контрактів. Найбільш поширеними є розрахунки за акредитивом, векселем, банківські перекази за платіжними дорученнями та інкасо. Менш поширені оплата в натуральній формі, розрахунки за комерційним кредитом, за чеком, поштові та телеграфні перекази, клірингові розрахунки та грошові перекази за допомогою системи СВІФТ.

Позитивні зрушення для банку та країни від кредитування малого та середнього бізнесу – створення нових робочих місць, розвиток міжнародної діяльності невеликих підприємств, підвищення рівня життя населення, нові робочі місця, розвиток лізингових операцій, банк зможе залучати більше коштів клієнтів для зберігання на свої рахунки.

Банком будуть пропонуватися кредити від такі відсотки: фізична особа-підприємець (ФОП) – 10%; мікропідприємства – 15%; малі та середні – 20%. Такі проценти підлаштовані під особливості підприємців та розмір їх бізнесу.

Кредити для сектору малого та середнього підприємництва будуть перебувати у межах: 600 000 грн. – для ФОП та мікропідприємств); 3 000 000 грн. – (для малих підприємств); 7 500 000 грн. – (для середніх підприємств).

За складеними прогнозованими показниками можна сказати, що у 2018 році за рахунок збільшення обсягів кредитування сектору малого та середнього бізнесу до частки 20% у структурі кредитного портфеля та впровадження прийнятного відсотка за кредитами у даному секторі, відбудуться зростання показників у 2-3 рази, а фінансовий результат має вийти зі збитків підвищившись на 0,19%.

У 2019 році очікується падіння показників через те, що більша частина підприємців сектору малого та середнього бізнесу скористувались програмою роком раніше, надалі ведуть свої бізнес-справи, і не мають гострої потреби в них. Зростання наступних років може говорити про те, що на ринку з'являються нові підприємства малого та середнього бізнесу, а підприємства, що вже існують на ринку МСП беруть кредити для оновлення своєї діяльності та виходу на нові ринки.

Чистий процентний дохід банку за рахунок оптимальних процентів по кредитах має зрости приблизно у 3 рази. Зросте довіра до банку, збільшаться кошти клієнтів у банку для зберігання.

Кредитування МСП прямо вплине на кредитний портфель загалом. Збільшаться кошти клієнтів на рахунках АТ КБ «ПРИВАТБАНК», так як створені фірми зможуть зберігати свої кошти на рахунках банку. За рахунок збільшення кредитів та вкладів відбудеться збільшення чистого процентного доходу, а наслідком стане зростання прибутку АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А.М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2004. — 599 с.
2. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2004. — 599 с.
3. Банки та банківська справа / під ред. Балабанова І.Т. — К.: 2013. - 304 с.
4. Банківська справа / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/bank/19883/>
5. Банківська справа. Організація діяльності комерційного банку: навч. посібник / за ред. Г.Н. Белоглазової, Л.П. Кроливецької [кол. авторів] — К.: Зовнішня торгівля, 2014. — 512с.
6. Банківські операції. Частина 1 / під заг. ред. Лаврушина О.І. - М.: ИНФРА-М, 2010. - 96 с.
7. *Банківські операції*: підручник / [Міщенко В.І, Слав'янська Н.Г., Коренева О.Г. та ін.]; за ред. В.І. Міщенка, Н.Г. Слав'янської. — К.: Знання, 2006. — 727 с.
8. Божидарнік, Н.В. Валютні операції : підручник. — К.: ЦУЛ, 2013. - 698 с.
9. Бурковська А.В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах: навч. посібник / А.В. Бурковська, Т.І. Лункіна. — Миколаїв: МНАУ, 2012. — 247с.
10. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч. посібник.- Київ: Знання, 2000.- 243с.
11. Вовк В.Я. Кредитування і контроль: навч. посіб. / В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко. — К.: Знання, 2008. — 464 с.
12. Гой І.В. Підприємництво [текст]: навч. посіб. / І.В. Гой, Т.П. Смелянська — К.: «Центр учбової літератури», 2013. — 368 с.

13. Господарський кодекс України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/43615>.
14. Гумен, І. Складові банківських рейтингів: науково-практичний аспект / І. Гумен // Вісник НБУ. – 2000. – №1. – С. 57–60.
15. Демківський А.В. Гроші та кредит: навч. посіб. / А.В. Демківський. – К.: Дакор, 2005.– 528 с.
16. Державна служба статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Економічні і фінансові ризики [Текст] : навчальний посібник / Н. А. Герасимчук, Т. В. Мірзоева, О. А. Томашевська ; НУБіП України. - Київ : Компринт, 2015.
18. Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2012. – Вип. 10. – Частина 1. – 433 с.
19. Закон України «Про банки і банківську діяльність» (Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
20. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власник, О.О. Гетьман; За ред. Д-ра екон. наук, проф. І.В. Багрової. – Київ, Центр навчальної літератури
21. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Акредитивні розрахункові операції / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.if.ua/book/54/3953.html>
22. Зовнішньоекономічні зв'язки. Акредитив / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/vneshneeconomicheskie-svyazi/100.htm>
23. Кваснікова Г.С. Сутність та потенціал розвитку факторингу в Україні // Херсонський державний аграрний університет / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://www.rusnauka.com/ONG/Economics/3_kvasnikova.doc.htm

24. Ковальчук К.Ф. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навч. посібник / К.Ф. Ковальчук, Д.Є. Козенков, Ю.Г. Момот. К.: Центр учбової літ-ри, 2013. – 150с.

25. Ковальчук К.Ф. Методологія вибору ефективного виду лізингової угоди основними учасниками: [монографія] / К. Ф. Ковальчук, К. М. Савчук, Т. В. Вишнякова. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2007. – 117 с.

26. Колодізеєв, О. М. Гроші і кредит [Текст] : підручник / О. М. Колодізеєв, В. Ф. Колесніченко. - К.: Знання, 2010. - 615 с.

27. Комплексна рейтингова оцінка діяльності банків за системою CAMELS / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/banknad/Tema7.pdf>

28. Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. / Т. Д. Косова. – К. : ЦУЛ, 2008. – 486 с.

29. Косова Т.Д., Циганов О.Р. Банківські операції: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 372 с.

30. Кожухова Т.В.Форми міжнародних розрахунків за експортним контрактом / Т.В.Кожухова // Матеріали IV-ої Міжнародної науково-практичної конференції [«Науковий потенціал світу-2007»]. – Прага: Видавничий дім «Освіта і наука», 2007. –Ч.1.–С.27-28.

31. Кочетков В.М. Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти: [монографія] / В.М. Кочетков. – К.: КНЕУ, 2002. – 238 с.

32. Кочетков, В.М. Організаційно-методологічні основи управління фінансовою стійкістю банку: дис. доктора економічних наук : 08.06.01 / Кочетков Володимир Миколайович. – К., 2004. – 378 с.

33. Кравченко Ю. Я. Ринок цінних паперів: навч. Посібник. – 2-ге вид.- К: Дакор, КНТ, 2009. – 672 с.

34. Кривов'яз, Т. В. Міжнародні кредитно-розрахункові операції в банках: навч. посіб. / Т. В. Кривов'яз, М. І. Сивульський. – К.: Унів. кн., 2009. – 327 с.
35. Левус Н. Суть форфейтингу, його переваги і недоліки / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=1668>
36. Макеєва В.Г Лізинг: навч. посіб. / В.Г. Макеєва. – М. ИНФА-М, 2004. – 192 с.
37. Міністерство економічного розвитку торгівлі України 2017 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
38. Маркс К. Сочинения / К. Маркс, Ф. Энгельс. – М.: 1981. – Т. 25. – 537 с.
39. Міжнародна економіка [Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедева В. К. та ін.]; [підручник] / за ред. А. О. Задой, В. М. Тарасевича. — К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
40. Міжнародна економіка: курс лекцій / укладачі: О.В. Кот, В.О. Козуб, П.Л. Гринько, Ж.С. Зосимова, Печенка О.І.; вид. 2-ге, перероб. та доп. – Х. : ХДУХТ, 2017. –305 с.
41. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. Видання 3-тє, перероб. та доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2007 - 640 с.
42. Навч. посібник / за наук. ред. М.І. Сивульського. – К.: Університет «Україна», 2009. – 327 с.
43. Національний банк України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua>
44. Офіційний сайт АТ КБ «ПРИВАТБАНК» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.privatbank.ua
45. Офіційний сайт ВАТ КБ «Контракт» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.factor-kontrakt.com>
46. Пасічник І. Трансформація каналів продажу банківських послуг у контексті забезпечення конкурентоспроможності банків [Текст] / І. Пасічник, К. Базадзе // Вісник Національного банку України. - 2014. – №10. - С. 28-33.

47. Ризики банківської діяльності [Електронний ресурс] // Глосарій банківської термінології. – 2004. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123614.

48. Відомості про остаточних ключових учасників у структурі власності банку станом на 01 січня 2018 року/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/files/Shareholders/305299/305299_20180101.pdf

49. Порядок визначення та затвердження рейтингової оцінки банку за рейтинговою системою CAMELSO// Рішення Правління Національного банку України від 01.11.2016 р. № 393-рш/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123651

50. Сокиринська І.Г., Журавльова Т.О. Фінансовий менеджмент у банку / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nmetau.edu.ua/file/navch_pos_fmb__sokir_zhuravl_izdat.pdf

51. Статут АТ КБ «ПРИВАТБАНК» 2018 рік / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://static.privatbank.ua/files/statut-new.PDF>

52. Статут ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://static.privatbank.ua/files/zp/ustav-21-04-17.pdf>

53. Тиркало, Р. І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг: [навч. посібник] / Р. І. Тиркало, З.І. Щибоволок. – К. : Слобожанщина, 1999. – 236 с.

54. Теорія фінансів: підручник / Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін.; за заг. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.

55. Петрашко Л. П. Валютні операції [Електронний ресурс] Навч. посібник. / Л.П. Петрашко— К.: КНЕУ, 2001. — 204 с. – Режим доступу: <https://buklib.net/books/31507/>

56. Фінансова звітність АТ КБ «ПРИВАТБАНК» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost>

57. Форфейтинг: проблемы и перспективы / Т.Н. Поддубная // Вісник Хмельницького національного університету: зб. наук.-техн. праць. –

Хмельницький: Вид-во Хмельницького НУ. – 2009. – No 5. – С. 132-134.

58. Сагова С.В. Особливості відображення факторингових операцій у бухгалтерському обліку // Фінанси, облік та аудит. Наукові праці. Випуск XI. — К.: КНЕУ, 2008. — С. 275—281 с.

59. Ходакевич С. Сутність банківської діяльності в Україні [Текст] / С. Ходакевич // Банківська справа. – 2013. – No 4. – С. 84-93.

60. Business Dictionary / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.businessdictionary.com/definition/banking-system.html>

61. Role of Commercial Banks in International Business / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smallbusiness.chron.com/role-commercial-banks-international-business-733.html>

62. Wikipedia. Commercial bank / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Commercial_bank

63. UNDP / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/presscenter/pressreleases/2018/human-development-indices--where-does-ukraine-rank--.html>

64. WB Doing Business 2017 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB17-Report.pdf>

ДОДАТОК А

Таблиця 1

Звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2014 рік

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Прим.	31 грудня 2014 р.	31 грудня 2013 р.
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	8	19 582	32 293
Заборгованість інших банків	9	15 585	14 781
Кредити та аванси клієнтам	10	161 830	139 663
Вбудовані похідні фінансові активи	30, 31	19 978	3 816
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу		1 262	1 364
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення		648	421
Передоплата з поточного податку на прибуток		146	51
Відстрочений актив з податку на прибуток	25	-	23
Гудвіл		61	48
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	13	4 098	4 004
Інші фінансові активи	14	862	353
Інші активи		914	753
Необоротні активи, утримувані для продажу (або групи вибуття)	12	4 070	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		229 036	197 570

Таблиця 2

Звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за 2014 рік

У мільйонах українських гривень	Прим.	2014 рік	2013 рік
Процентні доходи	22	25 624	23 144
Процентні витрати	22	(18 366)	(14 429)
Чистий процентний дохід		7 258	8 715
Резерв на знецінення кредитів та авансів клієнтам	10	(4 689)	(3 891)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам		2 569	4 824
Доходи за виплатами та комісійними	23	4 650	4 598
Витрати за виплатами та комісійними	23	(1 092)	(927)
Прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів	31	6 722	332
Прибутки мінус збитки від операцій з іноземною валютою		452	401
Збитки мінус прибутки від переоцінки іноземної валюти		(4 154)	69
Знецінення інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		-	(21)
Прибутки мінус збитки від початкового визнання зобов'язань за ставками, нижчими за ринкові		-	295
Інші операційні доходи		324	163
Інші прибутки мінус збитки		25	16
Прибутки від вибуття дочірньої компанії	7	601	-
Адміністративні та інші операційні витрати	24	(9 948)	(8 259)
Прибуток до оподаткування		149	1 491
Кредит/(витрати) з податку на прибуток	25	98	(184)
Прибуток		247	1 307

Інші сукупні доходи/(збитки):

Статті, які можуть бути у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:

Інвестиції для подальшого продажу:

- Прибутки мінус збитки, що виникли протягом року		540	165
- Прибутки мінус збитки, рекласифіковані у прибуток чи збиток при вибутті дочірньої компанії		(10)	-
Податок на прибуток, визнаний безпосередньо в іншому сукупному доході	25	(106)	(26)
Курсові різниці при перерахунку у валюту подання			
- Курсові різниці при перерахунку у валюту подання, що виникли протягом року		968	(14)
- Курсові різниці при перерахунку у валюту подання, рекласифіковані у прибуток чи збиток при вибутті дочірньої компанії		(229)	-

Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:

Резерв переоцінки приміщень	13	500	-
Податок на прибуток, визнаний безпосередньо в іншому сукупному доході	25	(89)	-

Інші сукупні доходи		1 574	125

ВСЬОГО СУКУПНОГО ДОХОДУ ЗА ПЕРІОД		1 821	1 432

Прибуток/(збиток), що належить

Власникам Банку		412	1 305
Частка неконтролюючих учасників		(165)	2

Прибуток		247	1 307

Всього сукупних доходів, що належать:

Власникам Банку		1 422	1 430
Частка неконтролюючих учасників		399	2

Всього сукупних доходів		1 821	1 432

ДОДАТОК Б*Таблиця 3***Звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2015 рік**

У мільйонах українських гривень

Прим. 31 грудня 2015 р. 31 грудня 2014 р.

АКТИВИ

Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	7	29 184	14 447
Заборгованість інших банків	8	3 365	13 321
Кредити та аванси клієнтам	9	189 314	159 173
Вбудовані похідні фінансові активи	28, 29	30 673	19 978
Інвестиції у дочірні компанії	11	435	435
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу		1 734	981
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення		216	142
Передоплата з поточного податку на прибуток		98	142
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	12	2 857	3 003
Інші фінансові активи		238	797
Інші активи		306	148
Необоротні активи, утримувані для продажу		191	246

ВСЬОГО АКТИВІВ**258 611****212 813**

Таблиця 4

Звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за 2015 рік

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Прим.	2015 рік	2014 рік
Процентні доходи	20	30 309	25 556
Процентні витрати	20	(27 861)	(18 295)
Чистий процентний дохід		2 448	7 261
Резерв на знецінення кредитів та авансів клієнтам	9	(6 070)	(4 631)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам		(3 622)	2 630
Доходи за виплатами та комісійними	21	6 991	4 390
Витрати за виплатами та комісійними	21	(1 640)	(1 043)
Прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів	29	6 517	6 723
(Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від операцій з іноземною валютою		(1 324)	400
Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від переоцінки іноземної валюти		1 745	(4 202)
Інші операційні доходи		247	229
Інші (збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки		(291)	37
Прибуток від вибуття інвестиції в дочірню компанію		187	192
Адміністративні та інші операційні витрати	22	(8 420)	(9 402)
Прибуток/(збиток) до оподаткування		390	(46)
(Витрати)/кредит з податку на прибуток	23	(152)	94
Прибуток		238	48
Інші сукупні доходи/(збитки):			
<i>Статті, які можуть бути у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Резерв переоцінки інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		752	540
Податок на прибуток, визнаний безпосередньо в іншому сукупному доході	23	(136)	(106)
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Резерв переоцінки приміщень	12	-	246
Податок на прибуток, визнаний безпосередньо в іншому сукупному доході	23	-	(44)
Інші сукупні доходи		616	636
ВСЬОГО СУКУПНОГО ДОХОДУ ЗА ПЕРІОД		854	684
Базисний та скоригований прибуток на акцію щодо прибутку, який належить власникам Банку (у гривнях на акцію)	19	3,37	0,74

ДОДАТОК В

Таблиця 5

Звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2016 рік

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2016 р.	31 грудня 2015 р.
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	7	30 159	29 184
Заборгованість банків	8	2 410	3 365
Кредити та аванси клієнтам	9	43 583	189 314
Вбудовані похідні фінансові активи	9,10	27 044	30 673
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	10	64 409	1 734
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення			216
Передоплата з поточного податку на прибуток		181	98
Інвестиції в дочірні та асоційовані підприємства		433	435
Інвестиційна нерухомість		1 358	
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	11	3 956	2 857
Інші фінансові активи		229	238
Інші активи	12	9 585	300
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	13	21 836	6
Необоротні активи, утримувані для продажу		-	191
ВСЬОГО АКТИВІВ		205 183	258 611

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	14	18 047	27 079
Заборгованість перед банками та фінансовими організаціями	15	2 667	4 628
Кошти клієнтів	16	181 133	177 974
Власні боргові цінні папери та інші позикові кошти		2	9 271
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	22	94	933
Резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	17	4 000	2 169
Субординований борг		122	9 047

ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		206 065	231 101

КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	18	50 695	21 257
Емісійний дохід	18	23	23
Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	18	111 591	-
Резерв переоцінки приміщень	11	783	506
Резерв переоцінки інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу			1 421
Результат від операцій з власником	18	9 934	-
Загальні резерви та інші фонди		1 619	1 448
(Накопичений дефіцит)/Нерозподілений прибуток		(176 048)	2 855

ВСЬОГО КАПІТАЛУ		(882)	27 510

ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		205 183	258 611

Таблиця 6

Звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за 2016 рік

У мільйонах українських гривень	Прим.	2016 рік	2015 рік
Процентні доходи	19	33 255	30 640
Процентні витрати	19	(29 364)	(27 861)
Чистий процентний дохід		3 891	2 779
Резерв на знецінення кредитів та авансів клієнтам	9	(154 617)	(3 691)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам		(150 726)	(912)
Доходи за виплатами та комісійними	20	10 365	6 660
Витрати за виплатами та комісійними	20	(2 205)	(1 640)
(Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів	27	(23 955)	6 517
(Збитки мінус прибутки) від операцій з іноземною валютою		(206)	(1 615)
(Збитки мінус прибутки) від переоцінки іноземної валюти		(4 266)	(634)
Інші операційні доходи		1 474	247
Прибуток від вибуття або припинення інвестицій в дочірні компанії		630	187
Прибуток від реалізації інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		1 981	-
Адміністративні та інші операційні витрати	21	(9 906)	(8 420)
(Збиток)/прибуток до оподаткування		(176 814)	390
Доходи/(витрати) з податку на прибуток	22	576	(152)
Чистий (збиток)/прибуток за рік		(176 238)	238
Інші сукупні доходи/(збитки):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Нереалізований прибуток за інвестиційними цінними паперами, які є в наявності для продажу		769	752
Реалізований прибуток, рекласифікований до прибутку або збитку за інвестиційними цінними паперами, які є в наявності для продажу		(1 981)	-
Ефект на податок на прибуток	22	312	(136)
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Резерв переоцінки приміщень	11	351	-
Ефект на податок на прибуток	22	(62)	-
Інші сукупні (витрати)/доходи		(611)	616
ВСЬОГО СУКУПНОГО (ЗБИТКУ)/ДОХОДУ ЗА ПЕРІОД		(176 849)	854
Базисний та скоригований (збиток)/дохід на акцію щодо прибутку, який належить власникам Банку (у гривнях на акцію)	18	(2 230,86)	3,37

ДОДАТОК Г*Таблиця 7***Звіт про фінансовий стан АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за 2017 рік**

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2017 р.	31 грудня 2016 р.
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	7	25 296	30 159
Заборгованість банків	8	4 516	2 410
Кредити та аванси клієнтам	9	38 335	43 583
Вбудовані похідні фінансові активи	10, 11	34 336	27 044
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	10	90 354	64 409
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	11	36 322	-
Передоплата з поточного податку на прибуток		184	181
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію		30	433
Інвестиційна нерухомість	12	579	1 358
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	13	3 326	3 956
Інші фінансові активи		490	229
Інші активи	14	9 652	9 585
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	15	11 268	21 836
Активи, утримувані для продажу		117	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		254 805	205 183

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	16	12 394	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	17	234	2 667
Кошти клієнтів	18	212 750	181 133
Випущені боргові цінні папери		2	2
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	106	94
Резерви, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	19	4 397	4 000
Субординований борг		129	122
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		230 012	206 065

КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	20	206 060	50 695
Емісійний дохід	20	23	23
Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	20	-	111 591
Резерв переоцінки приміщень	13	747	783
Нерезалізований (збиток)/прибуток від інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		(479)	521
Результат від операцій з акціонером	10, 11	12 174	9 934
Загальні резерви та інші фонди	20	6 211	1 619
Накопичений дефіцит		(199 943)	(176 048)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		24 793	(882)

ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		254 805	205 183

Таблиця 8

Звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за 2017 рік

У мільйонах українських гривень	Прим.	2017 рік	2016 рік
Процентні доходи	21	24 485	31 358
Процентні витрати	21	(18 374)	(29 364)
Чистий процентний дохід		6 111	1 994
Відрахування до резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам	9	(18 346)	(154 617)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам		(12 235)	(152 623)
Доходи за виплатами та комісійними	22	13 211	10 365
Витрати за виплатами та комісійними	22	(3 017)	(2 205)
Прибуток мінус збитки від реалізації інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		-	1 981
Прибуток мінус збитки/(збитки мінус прибуток) від вбудованих похідних фінансових інструментів	29	3 491	(23 955)
Прибуток мінус збитки/(збитки мінус прибуток) від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		1 084	(206)
Збитки мінус прибуток від переоцінки іноземної валюти		(2 501)	(4 266)
Зменшення корисності інвестиції в асоційовану компанію		(286)	-
Прибуток від вибуття або припинення інвестицій в дочірні компанії		-	630
Збитки від знецінення приміщень та інвестиційної нерухомості		(1 112)	(16)
Знецінення нематеріальних активів		(292)	-
Знецінення майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(11 559)	-
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(12 194)	(9 771)
Інші доходи		1 530	3 252
Інші збитки		(15)	-
Збиток до оподаткування (Витрати)/кредит з податку на прибуток	24	(23 895) (19)	(176 814) 576
Чистий збиток за рік		(23 914)	(176 238)

